PALLADII
DE
FEBRIBUS
CONCISA SYNOPSIS
GRÆCE ET LATINE

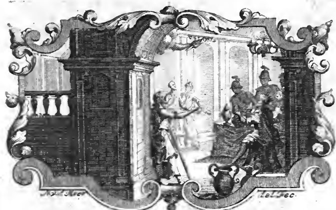
CUM NOTIS

JO. STEPH. BERNARD.

ACCEDUNT

GLOSSÆ CHEMICÆ
ET EXCERPTA EX

POETIS CHEMICIS
Ex Codice MS. Biblioth. D. MARCI.

LUGDUNI BATAVORUM,

APUD { PHILIPPUM BONK, *& TRAJECTI AD RHENUM,* NICOLAUM MUNTENDAM. } 1745.

VIRO

CELEBERRIMO AC EXPERIENTISSIMO

DANIELI WILHELMO TRILLERO,

PHIL. ET MED. DOCTORI ARCHIATRO NASSOVICO

S. D. P.

JO. STEPH. BERNARD.

Non e longinquo arceſſendæ cauſæ, VIR CELEBERRIME, quæ me impulerunt, ut novam Palladii editionem clariſſimo Tuo nomini inſcriberem: adeo quivis ſtatim agnoſcet, id TIBI omnino a me deberi. Teſtatum enim feciſti nuper admodum quanto

favore ac benevolentia me prosequaris, cum notas TUAS ædepol doctas ad Anonymi Introductionem Anatomicam mihi impertires, ut hac ratione ex nominis TUI celebritate major illi scriptori splendor accesserit, qui illis nunc gloriari ac sese efferre videtur. Meum idcirco arbitrabar, nullam prætermittere occasionem, qua TIBI vicissim observantiam meam ac cultum declarare possem. Nemo præterea ibit inficias, nisi qui in literaria re plane novus ac hospes fuerit, quin TIBI jure optimo nuncupetur, qui conatu laudabili & fausto successu Medicam artem cum literatura politiori sic conjunxisti, ut quodcunque temporis frequentes ægrotorum interpellationes reliquum fecerint, id omne protelandis imperitorum scribarum erroribus & augendis lite-

literarum thesauris impendas, adeo ut merito dubitari queat, qua in parte eruditos Tibi plurimum obstrinxeris. Quæ cum ita sint, confido fore, ut munusculum quod Tibi obfero, benigne sis accepturus: neque enim in Te cadit suspicio verendi ne alto supercilio id spernas aut crepera fronte excipias, cum benevolentiam Tuam ac animum erga me prolixum cognitum atque perspectum habeam. Accipe itaque hanc meæ in Te observantiæ tesseram, ac mihi, qui Te colere ac venerari non desinam, favere perge. Vale. Dabam Lugduni Batavorum Cal. Novembris MDCCXLIV.

ILLUSTRISSIMO AC SAPIENTISSIMO

VIRO

D. D. FRANCISCO VAUTIER

Olim Reg. Mariæ Mediceæ Arch. nunc Regi

LUDOVICO XIV.

A Sanctioribus consiliis

&

Archiatrorum in Gallia

COMITI

JOANNES CHARTIER

Medicus & Professor Regius

Ἀθανασίαν.

ebris, ut frequens morbus ita periculosus; nulla ætas, nulla regio, nulla corporis constitutio ab ea immunis, nihil tam fatale quam febris: hanc propterea malam Deam Galli veteres vocitabant, cui Romani,

mani tria templa, ne noceret, Romæ construxerunt: quare quo Medicus dicatur ſapientiſſimus, hunc ferventem ac ferocientem affectum recte dignoſcat, prævideat & depellat oportet. Talis Palladius, qui paucis oraculis & conciſis theorematibus ex ampliſſimo doctrinæ penu collectis de Febribus libellum conſcripſit ante hunc diem abditum, mole parvum, ſed doctrina magnum ac medicum, ſaluti publicæ perutilem, quem ſub tutelaribus auſpiciis tuis Illuſtriſſime Archiatrorum Comes, latinitate donatum edidimus. Neque enim tam præſentes alibi datur cognoſcere divos, apud quos ſecurius propugnaculum ſortiamur. Quemadmodum enim Trojanum Palladium cœlitus Trojam, ut regnum integrum tueretur, emiſſum eſt: ſic tu Vir Illuſtriſſime, cum cœli providentia, tum terræ prudentia, Regi Chriſtianiſſimo inter heroas Medicorum Princeps electus ac datus es; atque ut Troja præſente Palladio, in hoſtes nunquam lapſa eſt: ſic quamdiu Regis ſa-

nitati

nitati invigilaveris; tam diu ſalva & incolumis Majeſtatis Auguſtiſſimæ ſanitas efflorebit. At politici, judicio cæteris præcellentiores, Medicum ſanum, εὔσαρκον & incolumem, qualem deſcribit divus Hippocrates; continuo ægrotanti Medico, qualem Plato deſiderat, ſemper prætulerunt. Has & omnes quæ decent optimum, perfectum ac Regium Medicum dotes, cumulatiſſime ſolus poſſides, omniaque ſumma virtute duce, comite fortuna conſecutus es. A Planta, quam βάλλιδα Græci dicunt, nomen tuum deſumptum eſſe auguramur; qua non modo ſanitas ſervatur, verum etiam mortuis vita reſtituitur. Liceat ergo per te regium Palladium, Palladium meum nominis tui titulo decorari, tuaque fulciri authoritate. Diuque fœlix vivas. Dat. Lut. 3. Kal. Sextil. Ann. 1646.

L E C T O R I
B E N E V O L O
S. D.
JO. STEPH. BERNARD.

Palladius cujus de Febribus concisam synopsin hic Tibi damus, Medicam artem professus est in celebri illa urbe, in qua si quis se dixerat eruditum, id ei pro omni experimento sufficiebat, ad commendandam artis auctoritatem, ut inquit Ammianus Marcellinus libr. XXII. Evincit hoc Herm. Conringius de Hermet. Med. lib. I. c. IX. p. 86. *Palladium Alexandrinum Jatrosophistam artem ibi docuisse, certius est, idque vel ex titulo commentationis in sextum Epidemiorum, qui prodit collectam illam esse ex ore Palladii.* Dicitur autem *Jatrosophista* quo nomine illi insigniebantur, qui Medicinam publice docebant. Præcipue vero hunc titulum sibi arrogasse Alexandrinos Professores testatur Conringius loc. cit. *Id certum est*

illa Galeni tempestate in fama fuisse scholam Alexandrinam, inter ejus magistros florente Juliano, adversus quem pro Hippocrate superest defensio Galeni, qui totam illam scholam σοφιστικῆς *arguit Comment.* I. *in* VI. *Epidem. fortassis hinc captata occasione, quod Alexandrini illi artem medicam publico salario docerent, seque* Ἰατροσοφιστῶν, *hoc est Medicæ artis Professorum titulo jactarent.*

Quo tempore autem vixerit Palladius noster non constat inter eruditos. Santalbino, qui scholia ejus in Hippocratis librum de Fracturis edidit, eum post Galeni tempora vixisse verisimile videtur, quod ejus apud Galenum nulla sit mentio. Conringius in Introductione Cap. VI. V. p. 218. eum quinto seculo floruisse putat; Langius vero in Hist. Med. p. m. 15. sexto. Barchusen in Dissertationibus de Medicinæ origine & progr. Dissert. XVII. cap. X. p. 390. Palladii librum post Nonum recensuit, forte quod eum Nono ætate inferiorem esse arbitraretur. Sed hanc sententiam, utpote nullo fundamento suffultam, mitto. Eruditissimus Jo. Freind. in Hist. Medicinæ p. m. 149. Palladium arbitratur Aëtio & Alexandro juniorem esse; hoc

ar-

argumento inductus, quod eorum verbis utatur. Sed quamvis egregium atque speciosum primo intuitu hoc argumentum videatur, habeo tamen quod ipsi opponam. Nam quod scribit Vir Doctissimus caput XXVII. de Epiala ad verbum fere ex Aëtio descriptum esse, parum stabile aut certum videtur, cum totidem verbis eadem apud Galenum legantur, lib. II. de Differ. Febr. p. 332. Dubium proinde est, an ne potius illa ex Galeno hausisse putandus sit Palladius, cum plura se ex illo habere diserte fateatur. Quid autem mirum quædam iisdem verbis extare apud Palladium, quibus apud Aëtium, cum uterque ea ex Galeno desumserit. Si Palladium quædam tradere ostendisset Vir Doctissimus, de quibus nihil apud Galenum occurreret, sed quorum auctor esset Aëtius, herbam ipsi porrigerem. Quamvis autem id mihi non sumam, ut quo tempore floruerit Palladius, definire velim, veniam tamen, ut spero, impetrabo, quod dubium mihi subnatum proposuerim.

Scripsit Palladius noster scholia in librum Hippocratis de Fracturis, quæ Græce ac Latine edidit Jacobus San-

talbinus Medicus Metensis, & habentur in editione Fœsii Sect. VI. p. m. 917. Mutila seu imperfecta hæc scholia, sed deperditorum jacturam non esse insignem censet Jo. Freind. in Hist. Med. loc. cit.

Exstant deinde ejus breves interpretationes sexti libri de Morbis Popularibus Hippocratis. Prodierunt cum Medicis Antiquis Græcis a Junio Paulo Crasso Patavino Latio donatis Basileæ apud Petrum Pernam 1581. in 4. vid. Lindenius de Script. Medic. Latine tantum hunc commentarium prodiisse testatur Lindenius loc. cit. sed ubi Hippocratis & Galeni Opera ex editione Renati Charterii recenset, memorat Græce quoque hunc commentarium exstare in Tom. IX. quod etiam testatur Cel. Fabricius Biblioth. Gr. Tom. IX. p. 12. ego vero in duobus exemplaribus eum frustra quæsivi. Verum non Lindenius accusandus incuriæ, cum in indice editioni Charterii præfixo, itidem hic liber memoretur. Vapulat autem Palladius a Jo. Henr. Meibomio Comment. in Jusjur. Hippocr. cap. 22. p. 213. quod in hoc Commentario existimet Medico licere aliquando non mentiri solum, sed etiam pejerare.

Con-

Concisam vero de Febribus synopsin edidit Joannes Charterius, Medicus & Professor Regius Parisiis 1646. in 4. quam ejus editionem non immerito elegantem vocat Erud. Freind. Plures hujus libelli exstant Codices MSS. in Bibliotheca Vindebonensi, qui tamen omnes eum non Palladio, sed vel Stephano vel Theophilo tribuunt, conf. Fabricius Biblioth. Gr. Tom. XII. p. 654. sed illum egregie Palladio vindicat Cel. Freind. Hist. Med. p. 150. qui docet Palladium ipsum sibi esse testem locupletem, cum hunc suum librum laudet in Comment. ad Epidem. Hippocr. Sect. VI. 6.

Præterea narrat Conringius in Introductione Cap. VI. v. p. 218. Palladium de Urinis librum condidisse. *Similiter post Galenum diu neglecta fuit, donec quinto a nato Servatore seculo* Palladius Jatrosophista *Alexandrinus, solito magis eam excolere cœpit, scripto* de Urinis *singulari libro, quem Parisiis Federicus Morellus Latine a sese versum anno hujus seculi octavo edidit.* Sed qui hæc scribere potuerit Conringius, miror, cum Morellus in notis jam suspicatus fuerit Theophilum esse auctorem, & præterea notet Albanum Torinum jam ante hoc opusculum Theophi-

lo asseruisse. Lapsus itaque hic memoria Summus Conringius.

Præter hæc refert Santalbinus in Præfat. ad scholia in Hippocratem de Fracturis, se Venetiis a viris doctis intellexisse, exstare ibi Palladii nostri commentarium in librum Hippocratis de Morbis Acutis.

Liber Palladii de Febribus clarus ac brevis est, inquit Cl. Freind. loc. cit. & Charterius in Præfat. talem Palladium esse prædicat, *qui paucis oraculis* sive præceptis *& concisis theorematibus ex amplissimo doctrinæ penu collectis libellum hunc conscripserit, mole quidem parvum, sed doctrina magnum ac Medicum & saluti publicæ perutilem.* Gratiam itaque inibit apud omnes Palladius, tum apud τοὺς μὴ τῷ δοκεῖν, ἀλλὰ τῷ ὄντι ἰατρικῆς ἐπιμελουμένους, quod breviter & luculenter doctrinam de febribus illis tradat; tum quoque apud illos, ὅσοι τὴν ἰατρικὴν τέχνην εἰς τοσοῦτον ὑβρίζουσι, ὡς ἑξ μηνῶν εἶναι νομίζειν μάθημα, quod pluribus supersedere queant, nec spissiora volumina pertractantes nausea commoveantur. Hæc de Palladio ejusque scriptis dicenda habui: indicabo jam quid in hac editione a me sit præstitum.

Cum viderem nostrum, ut omnes qui post Galenum inclaruerunt, ἀπὸ τοῦ Γαλη-

νικοῦ ἐκείνου νάματος μυρίας ὅσας παρατροπὰς εἰς αὐτὸν ἀποχετευσάμενον, operam mihi dandam existimavi, ut Galeni libros, quos de Febribus conscripsit, cum cura conferrem, ut hac ratione, aliis adjumentis destitutus, locis male adfectis subvenirem ac lucem affunderem. Profecto posteriores Medici in eo conspirasse videntur, ut Galeni scrinia strenue compilarent; unde illo tacente, καὶ αὐτοῖς γλῶσσα δέδεται, quod etiam observat Græcus libri Rhazis de pestilentia interpres in Prooemio. Contulissem quoque lubenter Aëtium, modo is ad manus fuisset, ex quo nostrum suos hortulos irrigasse censet Erud. Freind. Interim tamen annisus sum, ut librum a mendis repurgatum Tibi darem, ac ubi Galeni ope destituebar, ex ingenio auctori opitulari conatus sum. Studui etiam aliorum scriptorum locis parum sanis remedium adferre, quod tamen sic a me factum arbitrari velis, ut nihil nisi conjecturas proposuerim, in quibus errare facile est. Quapropter εἰ μή τι καιροῦ τυγχάνω μεθάρμοσον. Vale ac conatibus meis fave.

JO. CONR. BARCHUSEN

In Dissertationibus de Medicinæ origine & progressu.

Dissert. XVII. cap. X. p. 290.

PALLADIUS *etiam dogmata Galeni amplexus est. Scribit enim a quaternis humoribus, male constitutis, omnigenos morbos exoriri. Ex. gr. Bile flava in vasis redundante ac in universum corpus se diffundente, fieri icterum, opinatur. Ab eadem bile, putrefacta autem, vasis inhærente, febrem ardentem: sin vero eadem extra vasa fuerit, intermittentem febrem oriri. Sinceram itidem bilem in aliqua corporis parte redundantem, putat efficere herpetem: erosionem vero huic affectui fore adjunctam, credit, si modo dicta bilis fuerit putrida. Pari modo de reliquis humoribus, tanquam caussis plurimorum morborum, differit.*

ΠΑΛΛΑΔΙΟΥ

ΠΕΡΙ

ΠΥΡΕΤΩΝ

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΣΥΝΟΨΙΣ.

PALLADII

DE

FEBRIBUS

CONCISA SYNOPSIS.

[1] ΠΑΛΛΑΔΙΟΥ

ΠΕΡΙ

ΠΥΡΕΤΩΝ

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΣΥΝΟΨΙΣ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Σκόπον ἔχομεν ἐν τῷ παρόντι συγγράμματι, περὶ τῆς τῶν πυρετῶν διαφορᾶς σύντομον ἐκθέσθαι παράδοσιν, καὶ πρῶτον εἰπεῖν τὴν ὀσίαν τῶν πυρετῶν, καὶ τὰς διαφορὰς αὐτῶν, τάς τε ὀσιώδεις καὶ ἐπουσιώδεις, τάς τε γενικωτέρας καὶ εἰδικωτέρας· εἶτα τὰς αἰτίας αὐτῶν, καὶ τὰς σημειώσεις. 2 ἀλλά γε πρό γε τούτων εἴπωμεν τί ἐστι πυρετός.

Τί

1. ΠΑΛΛΑΔΙΟΥ. De Auctore diximus in Præfatione.

2. Ἀλλά γε. Forte legendum ἀλλ' ἄγε, quamvis Nonus cap. cxxxv. eadem verba sic proferat, ἀλλὰ πρό γε τούτων εἴπω-

PALLADII DE FEBRIBUS CONCISA SYNOPSIS.

PRAEFATIO.

Propoſitum nobis eſt hoc in præſenti opere, de febrium differentiis conciſum tractatum exponere, ac primum eſſentiam febrium, earumque differentias cum eſſentiales & accidentales, tum & generales ac ſpeciales explicare, deinde earum cauſas & ſigna. Sed imprimis dicamus quid ſit febris.

εἴπωμεν τί ἐστι πυρετός. Eundem plane in modum peccatum apud Theophylactum Simoc. in Quæſt. Phyſic. cap. 14. pag. 17. Ἤσθην τῷ λόγῳ· ἀλλά γε δή μετάβηθι, ὁ λόγος ἐρεῖ. leg. ἀλλ' ἄγε δή, μετάβηθι, ὁ λόγος ἐρεῖ.

Τί ἐστι πυρετός.

ΚΕΦ. Α΄.

Πυρετὸς τοίνυν ἐστὶ [1] θερμασία παρὰ φύσιν ἀπὸ καρδίας ἀρχομένη, καὶ διὰ τῶν ἀρτηριῶν ἐπὶ πᾶν τὸ σῶμα ἡπλωμένη, αἰσθητῶς βλάπτουσα τὴν ἐνέργειαν.

Τὶς

1. Θερμασία. Hæc Veterum eſt conſtans definitio. Alexander Trallianus lib. XII. c. I. Ὅτι μὲν οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἡ οὐσία τοῦ πυρετοῦ καὶ ἡ ὕπαρξις καὶ ἡ φύσις, εἰ μὴ θερμασία τις παρὰ φύσιν τῆς καρδίας τε καὶ ἀρτηριῶν, τοῖς ὅροις τῶν ἰατρῶν ἀποδέδεικται, Γαληνῷ τε μάλιστα καὶ Ἱπποκράτει. Nonus cap. CXXXV. p. 157. πυρετός ἐστι παρὰ φύσιν ἐκ τῆς καρδίας ἐπὶ τὸ πᾶν σῶμα φερομένη θερμασία. conf. Aëtius lib. V. cap. 7. Actuarius lib. II. de Dignot. Morb. cap. I. Οὐδὲν ἕτερον ὁ πυρετὸς πεφυκὼς ἢ ἐπίδοσις θέρμης ἀλλοτρίας διά τινας περι-

Quid sit febris.

CAP. I.

Febris igitur est calor præter naturam, qui a corde obortus, ac per arterias in universum corpus diffusus actionem manifeste lædit.

Quæ-

ἡγησαμένας αἰτίας. Ita lego cum utroque Vetere & sic quoque edidit H. Stephanus in Diction. Medic. p.451. MS. L. B. legit προηγμένας. Theodorus Priscianus lib. 11. cap. 1. *Hæc est itaque sub omnium veterum auctoritate febrium diffinitio, quibus etiam nos adsensum libentissime commodamus. Est nobis calor ingenitus, qui cum se in altioribus præcordiorum locis repentina aliqua necessitate commoverit, & veluti advena tempestate loca vitalia naturaliter quieta turbaverit, vaporem acriorem & innaturalem procurat, & ex altitudine stomachi febrium serit originem.*

Τὶς ἡ ἐσία πυρε͂ϊτᾶ.

ΚΕΦ. Β'.

1 Η δὲ ἐσία τε͂ πυρε͂τε͂ ἐςὶν ἡ παρὰ φύσιν θερμότης· ἡ δὲ θερμότης ποιότης τίς ἐςι· πᾶσα δὲ ποιότης ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον· τὸ δὲ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον τε͂ εἴδες ἐξαλλαγὴν ἐ ποιεῖ.

Περὶ τῶν διαφορῶν τῶν πυρετῶν.

ΚΕΦ. Γ'.

Γράφει δὲ ὁ 2 Γαληνὸς ἐπὶ λέξεως ἔτως. Αἱ διαφοραὶ τῶν πυρετῶν, αἱ μὲν οἰκειόταταί τε καὶ κυριώταται κατὰ τὴν ἐσίαν αὐτῶν εἰσίν· αἱ δ' ἄλλαι κατά τι τῶν συμβεβηκότων. Καὶ λέγομεν, ὅτι τῶν πυρετῶν αἱ διαφοραὶ διτ-

1. Ἡ δ' ἐσία. Galenus lib. 1. de Differ. Febr. p. 321.
2. Γαληνὸς, lib. 1. de Diffe-

Quænam essentia febris.

CAP. II.

Est autem febris essentia calor præter naturam: calor autem est quædam qualitas: omnis vero qualitas suscipit intensionem & remissionem. Intensio autem & remissio, speciei immutationem non efficiunt.

De Febrium differentiis.

CAP. III.

Sic autem scribit ad verbum Galenus. Differentiæ febrium, aliæ sunt maxime propriæ ac principes secundum ipsarum essentiam; aliæ vero secundum aliquod accidentium. Dicimus vero differentias febrium esse duplices: alias prin-

Different. Febrium p. 320. ed. Bas.

διτ]αί· αἱ μὲν ὀσιώδεις, αἱ δὲ ἐπουσιώδεις· καὶ οὐσιώδεις καὶ οἰκειοτάτας καὶ κυριωτάτας καὶ πρώτας διαφορὰς καλεῖ ὁ Γαληνός, τὰς ἀπὸ τοῦ εἴδους τὰς παρὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον τῆς παρὰ φύσιν θερμότητος. Καὶ 1 αὗται μὲν αἱ πρῶται διαφοραὶ εἰσάγουσιν ἡμᾶς πρὸς σημείωσιν τοῦ ὑποκειμένου σώματος, 2 δι' ὧν ὑπαγορεύεται ἡμῖν ἡ ποιότης τῆς ὑποκειμένης καὶ πλεοναζούσης ὕλης 3 δι' ἁφῆς τοῦ τῆς ἀρτηρίας σώματος· ἡ γὰρ θερμοτέρα ἐστιν, ἡ δακνώδης καὶ δριμυτέρα καὶ τὸ ἀνὰ πάλιν, ἐν οἷς αἱ οὐσιώδεις καὶ πρῶται διαφοραί. Ἐπουσιώδεις δὲ διαφορὰς πυρετῶν καλεῖ τὰς ὑπὲρ τῆς ὕλης, λέγω δὴ τὰς συμβεβηκυίας ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ, τοῦτ' ἔστιν ἐπὶ χυμοῖς τισίν. ἀλλ' ἐπειδὰν ἡ ποιότης τῶν πυρετῶν ἐν ὑποκειμένῳ θεωρεῖται, εἰκότως 4 δὲ καὶ δευ-

τέραν

1. Αὗται leg. αὗται. 2. Δι' ὧν. An rectum? dubito, certe non satis patet quorsum probe referri queant hæc verba. 3. Δι' ἁφῆς. Non satis

quidem essentiales, alias accidentales: essentiales autem maxime proprias ac principes & primas differentias vocitat Galenus, quæ a specie, hoc est, ab intensione & remissione caloris præter naturam desumuntur. Et hæ quidem primæ differentiæ nos deducunt in cognitionem corporis; quibus nobis innotescit qualitas subjectæ ac redundantis materiæ ex tactu corporis arteriæ. Vel enim calidior est aut acrior & mordax, vel e contrario; in quibus essentiales & primæ differentiæ sunt. Accidentales vero differentias febrium appellat, quæ sunt in materia, eas nimirum dico, quæ substantiæ accidunt, hoc est, quibusdam humoribus: sed quoniam qualitas febrium in subjecto percipitur, jure merito secundam differentiam posuit, quæ a

tis hæc cum antecedentibus cohærent, suspicor aliquid excidisse & forte legendum καὶ πλεοναζούσης ὕλης, ἤγουν δι' ἁφῆς κ. τ. λ. Sic noster cap. XI. ὁκόταν οἱ ἀτμοὶ ἤγουν ὁ ἀὴρ κρατηθῇ ἔνδον τοῦ σώματος.

4. Δὲ Leg. δή.

τέραν διαφορὰν τέθεικε τὴν ἀπὸ τῆς ὕλης· καὶ ἐπειδὰν διάφορός ἐστιν ἡ ὕλη ἡ ποιοῦσα καὶ κινοῦσα τοὺς πυρετοὺς, διάφορον γενήσεται καὶ τὸ εἶδος τῆς κινήσεως αὐτῶν. ἢ γὰρ θερμοτέρα ἐστὶ καὶ λεπτὴ καὶ εὐέξαπτος, [1] ὡς ἐπὶ τῆς πίσσης, καὶ ἐλαίου, καὶ ξηρῶν καὶ λεπτῶν ξύλων· ἢ ψυχροτέρα καὶ παχεῖα καὶ δυσέξαπτος, ὡς ἐπὶ τῶν ὑγροτέρων ξύλων καὶ τῆς λοιπῆς ὕλης ἁπάσης ὑποκειμένης τῷ πυρί· πρὸς γὰρ τὴν ποιότητα καὶ ποσότητα τῆς ὑποκειμένης καὶ πλεοναζούσης ὕλης γενήσονται καὶ οἱ πυρετοὶ, οἱ μὲν σφοδροὶ, οἱ δὲ ἀμυδροὶ, οἱ δὲ ὀξεῖς, οἱ δὲ χρόνιοι, ἐν οἷς αἱ οὐσιώδεις καὶ αἱ ἐπουσιώδεις διαφοραὶ τῶν πυρετῶν. Εἰπόντες τοίνυν τὰς οὐσιώδεις καὶ ἐπουσιώδεις διαφορὰς τῶν πυρετῶν, εἴπωμεν καὶ τὰ γένη τούτων.

Πό-

1. Ὡς ἐπὶ. Eadem comparatione utitur Alexander Trall. lib. XII. c. II. p. 685. & Alexander Aphrod. lib. I. Probl. 83. οὕτω γὰρ καὶ

a materie desumitur. Cum autem diversa sit materia, quæ efficit & movet febres, diversa quoque est species motus earum: vel enim hæc materia calidior est & tenuis & quæ facile accendi potest, ut in pice, oleo, & siccis tenuioribusque lignis: vel frigidior & crassa & quæ ægre accenditur, ut in humidioribus lignis & reliqua universa materia igni subjecta. etenim ratione qualitatis & quantitatis subjectæ & redundantis materiæ generabuntur febres; aliæ quidem vehementes, aliæ obscuræ, aliæ acutæ, aliæ diuturnæ; in quibus essentiales & accidentales differentiæ febrium constituuntur. Explicatis itaque essentialibus & accidentalibus febrium differentiis dicamus & earum genera.

Quot

τῶν ξύλων, τὰ μὲν θερμὰ καὶ ξηρότατα, καθάπερ δάφναι, δᾷδες, ἔλαιαι, μεγίστην ἐγείρουσι φλόγα καὶ τάχιον ἀποκαίονται· τὰ δὲ χλωρὰ καὶ ὑγρὰ, ταπεινὸν καὶ καπνῶδες πῦρ ἐξάπτουσι, καὶ βράδιον ἀποκαίονται.

Πόσα γένη τῶν πυρετῶν.

ΚΕΦ. Δ'.

Ἰστέον ὅτι τῶν πυρετῶν τρία εἰσὶ τὰ γένη, τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐπὶ ὑγροῖς γίνονται καὶ ἐξάπτονται, τὰ δὲ ἐπὶ στερεοῖς, τὰ δὲ ἐπὶ πνεύμασι, περὶ ὧν ὁ [1] Ἱπποκράτης λέγει ἴσχοντα, ἰσχόμενα, καὶ [2] ἐνορμῶντα· ἴσχοντα μὲν καλῶν τὰ στερεά· ἰσχόμενα δὲ τὰ ὑγρά· ἐνορμῶντα δὲ τὰ πνεύματα. Ὁ δὲ [3] Γαληνὸς ἀναφέρει ὅτι ἀναμέμικται ἔν τε ταῖς ἀρτηρίαις ἁπάσαις διὰ πολλῶν ὀπῶν ἅμα πνεύσαις ἡ ἀερώδης οὐσία τῷ αἵματι καὶ κατὰ τὴν καρδίαν οὐδὲν ἧττον, ὡς

1. Ἱπποκράτης. Lib. VI. de Morb. Popular. Sect. VIII. 27. p. 819. ed. Lindenii. p. 1199. Fœsii. τὰ ἴσχοντα· ἢ ὁρμῶντα· ἢ ἐνισχόμενα σώματα. sic hunc locum legi in omnibus exemplaribus notat Fœsius ad. h. l. sed ut Palladius noster eum laudat, sic etiam citatur a Galeno lib. I. de Diff. Febr. & lib. de rigore p. m. 366. Ac, ut verum fatear, istud σώματα ab alio mihi additum videtur.

2. Ἐ-

Quot sunt genera febrium.

CAPUT IV.

Sciendum est febrium tria esse genera, earum namque aliæ in humoribus generantur & accenduntur; aliæ in solidis partibus; aliæ in spiritibus; de quibus Hippocrates profert, *continentia, contenta & impetum facientia.* continentia quidem vocat partes solidas, contenta humores, impetum facientia spiritus. Galenus autem refert, quod immixta est in omnibus arteriis per multos meatus simul spirantibus, aërea quædam substantia una cum sanguine, quæ non

2. Ἐνορμῶντα. Sic spiritus vocasse Hippocratem docent veteres, sed Magno Boerhaavio de Methodo Discendi Artem Med. p. 244. videtur Hippocrates intellexisse impetum, quem facit mens, quum aliqua pars movetur, ignotos enim ei fuisse spiritus animales.

3. Γαληνός. lib. I. de Diff. Febr. p. 321. ed. Basil.

ὡς ἂν σύῤῥους ὑπάρχουσα πάσαις αὐταῖς. Ἄρχεται μὲν οὖν ἡ παρὰ φύσιν αὐτὴ θερμότης, ἥνπερ καὶ πυρετὸν ὀνομάζομεν, ἄλλοτε ἐξ ἄλλου τῶν εἰρημένων, καὶ εἰ μὲν οὐ φθάνῃ λυθῆναι, τῷ χρόνῳ ἐπινέμεται καὶ συνδιατίθησι τῷ πεπονθότι τὰ λοιπὰ δύο γένη. 1 συνεκθερμαίνεται γὰρ ἀεὶ τῷ 2 πεπονθότι θερμανθέντι τὸ συνεχές, ἄχρις ἂν ἐπὶ τὴν καρδίαν ἡ διάθεσις ἀφίκηται καὶ λυμαίνῃ αὐτῆς τὸ ἔμφυτον θερμόν· 3 καὶ ῥάστη μὲν ἡ ἐκ τῶν ὑγρῶν εἰς τὸ πνεῦμα μετάληψις τῆς θερμότητος, ἧττον δ' ἑτοίμως τῷ πνεύματι συνεκπυροῦται τὰ ὑγρά, καὶ μέν γε καὶ τὸ στερεὸν σῶμα τοῖς ὑγροῖς τε καὶ ἀερώδεσιν ἑτοιμότερον μεταδίδωσι τῆς θερμασίας, ἢ αὐτὸ παρ' ἐκείνων λαμβάνει· πᾶσα μὲν γὰρ ἡ λεπτομερὴς οὐσία ῥᾷον ἀναλλοιοῦται τῆς παχυμεροῦς, καὶ λεπτομερεστάτη μὲν ἡ τοῦ ἀέρος οὐσία, παχυμερεστάτη

δὲ

1. Συνεκθερμαίνεται. Febr. p. 323. Galenus lib. 1. de Diff. 2. Πεπονθότι. Hoc ver-

non minus ac confluxus a corde ipsis communicatur. Hic ergo calor præter naturam quem & febrem appellamus, interdum ex eorum aliquo, quæ commemorata sunt incipit; qui si solvi non possit, tempore depascitur, hoc est, *quasi serpit*, ac parti affectæ reliqua duo genera conjungit: concalesit enim semper cum parte affecta & calefacta continuum, donec ad cor affectus pervenerit & ejus calidum innatum læserit; facillime siquidem calor ex humoribus ad spiritum transmeat; atque minus promte humores quam spiritus inflammantur; atque etiam pars solida promtius tribuit calorem humoribus aëriæque substantiæ, quam ipsa ab illis recipiat. omnis etenim substantia tenuis facilius quam crassa alteratur; atque tenuissima est spiritus aut aëris substantia, crassissima vero partium solidarum substan-

verbum Galeni exemplaria ignorant.

3. Καὶ ῥάςη μὲν. Galenus loc. cit. pag. 321.

1. Συ-

δὲ ἡ τῶν στερεῶν σωμάτων, μεταξὺ δ' ἀμφοῖν ἡ τῶν ὑγρῶν· καὶ πρῶτον μὲν τὰ πνεύματα ἑτοιμότερον μεταλαμβάνουσι τῆς θερμότητος, δεύτερον δὲ τὰ ὑγρὰ, καὶ εἰς ὕστερον τὰ στερεά· 1 συνεκθερμαίνεται τὰ ὑγρὰ ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ τῷ τῆς ἀρτηρίας ἀέρι τὸ αἷμα, καὶ τῷ αἵματι ὁ ἀὴρ, καὶ οὕτω πυρούμενα πάσχουσι καὶ ποιοῦσι πρὸς ἄλληλα 2 τὴν ἐπιτηδειότητα τοῦ ποιοῦντος καὶ τοῦ πάσχοντος· 3 οὐδὲν γὰρ τῶν αἰτίων ἄνευ τῆς τοῦ πάσχοντος ἐπιτηδειότητος ἐνεργεῖν πέφυκε.

O-

1. Συνεκθερμαίνεται. Videtur excidisse post hoc verbum particula γὰρ aut γοῦν. Haud raro librarii parum curiosi particulas, præpositiones, conjunctiones & similia omiserunt. Factum hoc mihi videtur in Aristæneto lib. II. Epist. x. 234. ὡς ἀτυχὴς, οὐ γέγονα τὴν γραφικὴν ἀφυής. udicent Docti, nonne scribendum ὡς ἀτυχὴς, ὅτι οὐ γ. τ. γ. α. Rhazes de Pestilentia c. IV. p. 248. ἡ δὲ σταφυλὴ ἐμπίπλησι τὸ αἷμα τοῦ πνεύματος, καὶ εἰς ὄγκον αἴρει ἕτοιμον· καὶ ἐπιτήδειον τοῦτο ἀπεργάζεται πρὸς ζέσιν, καὶ πρὸς πομφολυγισμόν. Verba καὶ εἰς ὄγκον αἴρει ἕτοιμον vertit Georg. Valla, *& in tumorem elevat expeditum.*

uti-

ſtantia, humores medio genere ambigunt; ac primo quidem ſpiritus celerius calorem recipiunt; ſecundo humores; ac demum ſolidæ partes. concaleſiunt etenim una humores in corde, & cum arteriarum aëre ſanguis, & cum ſanguine aër; atque ſic incenſa patiuntur & agunt adinvicem pro opportunitate agentis & patientis; ſiquidem nulla cauſa ſine patientis opportunitate agere poteſt,

Quæ

utinam nos docuiſſet, qualis eſſet hic tumor, interim lego καὶ εἰς ὄγκον αἴρει, ἑτοιμόν τε καὶ ἐπιτήδειον τοῦτο (αἷμα) ἀπεργάζεται κ. τ. λ.

2. Τὴν ἐπιτηδειότητα. Non adparet unde quartus hic caſus pendeat, poſtliminio itaque revocanda videtur præpoſitio ὑπὸ, & hoc etiam olfeciſſe videtur Charterius. Contra ὑπὸ ejiciendum cenſet Petavius apud Themiſtium Or. XII. p. 145. ed H. Steph. καὶ τοῦτο οὐ χρημάτων ἀφαίρεσις, οὐ σκόλοπες, οὐ πῦρ ὑπὸ τὸ νέμον πώποτε ἐβιάσαντο. malim legere οὐ πῦρ κάρφα τὸ νέμον π. ἐ. ſic ſenſus inde emergit bonus.

3. Οὐδὲν γὰρ. Galeni ſunt verba ex lib. 1. de Diff. Febr. p. 323. Alexander Aphrod. lib. 1. Probl. 88. Ὅτι δὲ ἡ ἐπιτηδειότης ἐφέλκεται τὸ δρᾶν αἴτιον ἐνεργεῖν, δηλοῦσιν αἱ ἐκτὸς ὗλαι.

Ὁποῖα συμβαίνει πλεονάζοντος τοῦ αἵματος.

ΚΕΦ. Ε΄.

Σκεπτέον οὖν ἐπὶ πάντων τούτων τὴν ὑποκειμένην καὶ πλεονεκτοῦσαν ὕλην, 1 ἢ θερμή ἐστι καὶ λεπτὴ, ἢ ψυχρὰ καὶ

1. Ἢ θερμὴ. Leg. εἰ θερμὴ, & mox pro καὶ ἡ στενωμένη leg. καὶ εἰ. & rursus pro καὶ ἡ ἐκτὸς scrib. καὶ εἰ ἐκτὸς & pro καὶ ἡ ἐν leg. καὶ εἰ ἐν. Adparet quam sæpe ἡ & ει permutentur, haud dubie ex non satis distincta pronunciatione aut affinitate soni, quo ex fonte graves aliquando propullulant errores. Aretæus Cappadox lib. II. de Caus. & Sign. Morb. Diuturn. cap. VI. p. 56. ὁ δὲ πόνος οὐ λιμοῦ ἐν τῷ στόματι, λεῖπναι ἄλγος, καὶ ἐπιπιεῖν μέζων ὀδύνη. explicare quidem hæc nititur Doct. Petitus, sed persuasum habeo legendum ὁ δὲ πόνος οὐ λαιμοῦ, non λιμοῦ. Aliquando propter affinitatem literarum verbum loco motum fuit. Florus lib. I. cap. I. *Sic repertos apud arborem, regis pastor tulit in casam atque educavit.* Ubi ex Jornande corrigunt Viri Docti, *regii gregis pastor*, applaudente Celeb. Dukero. Nempe interciderat illud *regii* propter sequens *gregis*. Idem mihi videtur factum

Quænam accidunt ſanguine redundante.

CAP. V.

Conſiderandum eſt igitur his in omnibus, ſubjecta redundansque materia, an calida ſit & tenuis, vel frigi-

da-

ctum apud Themiſtium Orat. XI. pag. 131. ed. H. Steph. καὶ τρέφει σε οὐκ ἐν θαλάμοις κατακοιμίζων, οὐδὲ δημῷ προβάτων καὶ μυελῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ἱερῷ καὶ τοῖς χειμῶσι τοῖς σκυθικοῖς κ. τ. λ. ſic legitur hic locus in editione H. Stephani & Petavii. Harduinus edidit καὶ μυελῷ, recte quidem, ſed lectorem non admonet aliter legi in aliis editionibus. Sed nondum omnino ſanus mihi videtur hic locus. Suſpicor poſt μυελῷ excidiſſe λεόντων, quod ſi per compendium fuit ſcriptum, facile librarii hanc vocem omittere & μυελῶν nobis dare potuerunt. Accedit ad conjecturam hanc fulciendam, quod in illa oratione Themiſtius Valentinianum laudet & quæ de Achille memorantur, ad illum transferat. Conſtat autem Achillem leonum medulla nutritum eſſe. Rhetor, quisquis ille ſit, in Comparat. Ajac. & Achill. p. 84. ed. H. Steph. καινόν τις ἡγεῖται τραφῆναι μυελοῖς λεόντων τὸν Ἀχιλλέα· πρὸς τοῦτον ἐρῶ νομιμώτερον τροφὴν τὴν Αἴαντος.

καὶ παχεῖα, καὶ ἡ σεσημμένη ἡ ἀσαπής· καὶ ἡ ἐκτὸς τῶν ἀγγείων ἐστὶν ἡ ἐντός· καὶ ἡ ἐν ἑνὶ μορίῳ πλεονάζει, ἢ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι· καὶ εἰ μὲν ἐστὶ θερμὴ καὶ λεπτὴ καὶ σεσηπυῖα, ποιεῖ τοὺς ὀξεῖς πυρετούς· εἰ δὲ ψυχρὰ καὶ παχεῖα, ποιεῖ τοὺς χρονίους· εἰ δὲ πάντη ἐστὶν ἀσαπὴς ἡ ὕλη, πυρετὸν μὲν οὐδ' ὅλως ἐξάψει, ἕτερον δὲ εἶδος ποιήσει νοσήματος. Καὶ γυμνάσωμεν τὸν λόγον ἐπὶ τῶν χυμῶν, καὶ πρῶτον μὲν ἐπὶ τοῦ αἵματος· ὁπηνίκα γὰρ πλεονάζῃ καὶ [1] παρασπείρῃ ἐν τοῖς ἀγγείοις ἢ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι καὶ ἔστιν ἀσαπές, ποιήσει πληθώραν, [2] ἢ σύνοχον τὸν ἐπὶ σήψει· εἰ

1. Παρασπείρῃ. Si hoc verbum servare velis legend. παρεσπαρέν. sic infra Noster. c. 17. ex Galeno, ἢ δαπανῶν τὴν ἐν ἑκάστῳ μορίῳ παρεσπαρμένην ὑγρότητα σύμφυτον. Sed forte legendum, παρασπαίρῃ. Pronunciationis affinitas huic loco corrumpendo ansam dedit., similiter erratum apud Philostratum in Vita Apollonii lib. v. c. 13. ἀλλ' οἱ μὲν ἐπ' αὐτῆς τῆς Ῥώμης, οἱ δὲ περὶ τὰ ὅμορα τῇ Ῥώμῃ συνηθέντες, ἀπολοῦνται. Interpretem non mo-

da & denſa, vel putrida aut imputris; & an ſit extra vel intra vaſa, an vero in una parte, aut in univerſo corpore redundet; atque ſane ſi ſit calida & tenuis ac putrida, febres acutas excitat: ſi vero frigida & craſſa, diuturnas efficit: ſi autem omnino ſit imputris materia, febrem quidem non omnino accendet, ſed aliam ſpeciem morbi generabit. Orationem autem inſtituamus de humoribus ac primum de ſanguine; cum enim exuberat in vaſis vel in univerſo corpore turgeſcit & eſt imputris, plethoram efficiet vel febrem continentem pu-

moror, ſcribendum ἀηθέντες, non δυνηθέντες. Alciphron lib. III. ep. XXV. ἐγὼ ᾗ οἰκουρῶ μόνη, μετὰ Συέρας ἀγαπητῶς τὰ παιδία βουκολοῦσα legend. βαυκαλοῦσα. quem eundem errorem etiam apud Maximum Tyr. occurrentem, feliciter ſuſtulit Celeb. Valckenaerius, in multa eruditione refertis Animadv. ad Ammonium lib. I. c. XI. p. 46.

2. Ἢ σύνοχον. An ſanguis imputris hoc facit? id nemo veterum tradit, nec voluit Palladius: mutilus hic locus, quem ſic reſtituo. εἰ δέ γε σαπῇ, ποιήσει σύνοχον τὸν ἐπὶ σήψει. quam emendationem ſequentia firmant. conf. c. XV.

εἰ δὲ καὶ ἐν ἑνὶ μορίῳ πλεονάζῃ καὶ ἔστιν ἀσαπὲς, ποιήσει τὰ ἐρυθρήματα μετὰ ὄγκου· εἰ δέ γε σαπῇ, ποιήσει [1] ἀπόστημα.

Ὁποῖα συμβαίνει πλεοναζούσης χολῆς.

ΚΕΦ. ϛʹ.

Ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῆς χολῆς, εἰ μὲν πλεονάζῃ ἐν τοῖς ἀγγείοις καὶ ἀναχυθῇ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι καὶ ἔστιν ἀσαπὴς, ποιήσει ἴκτερον· εἰ δέ γε σαπῇ, εἰ μὲν ἐν τοῖς ἀγγείοις, ποιήσει καῦσον πυρετόν· εἰ δὲ ἔξω τῶν ἀγγείων, ποιήσει τὸν διαλείποντα τριταῖον· εἰ δὲ ἐν ἑνὶ μορίῳ πλεονάζῃ καὶ ἔστιν ἀσαπὴς, ποιήσει τὸν λεγόμενον [2] ἕρπητα· εἰ

1. Ἀπόστημα. Emenda Gloſſas Iatricas MSS. ἀπόσεμμα, τὸ ἀθροιζόμενον ἐξ ὑγροῦ τοῦ τεταγμένου ἀποσυναγόμενον. leg. ἀπόστημα, τὸ ἀθροιζόμενον. κ. τ. λ.

2. Ἕρπητα. Duplicis herpetis mentionem tantum facit auctor no-

putridam: si vero in una parte accumuletur & sit imputris, rubores cum tumore parturiet: si autem putrescat, abscessum procreabit.

Quæ redundantem bilem consequuntur.

CAP. VI.

Similiter de flava bile dicendum; si enim redundet in vasis ac in universum corpus diffundatur & sit imputris, icterum efficiet: si vero putrescat ac sit in vasis, ardentem febrem excitabit; si vero extra vasa, intermittentem tertianam invehet: si vero in una parte redundet & sit imputris, herpetem di-

ctum

noster, cum aliis triplex memoretur, nempe Ἕρπης, Ἕρπης ἐσθιόμενος, & Ἕρπης κεγχρείας. Nonus cap. CCXLIIII. pag. 277. Χολῆς ξανθῆς καὶ ἀμιγοῦς ἑτέρου χυμοῦ ἀποκριθείσης (excidisse videtur καὶ) κατά τι μόριον ἰσαμβώης, τὸ πάθος ἕρπης ὀνομάζεται. εἰ μὲν

εἰ δὲ πάλιν σαπῇ, ποιήσει ἕρπητα μετ' ἀναβρώσεως.

Ὁποῖα συμβαίνει πλεονάζοντος τοῦ μελαγχολικοῦ χυμοῦ.

ΚΕΦ. Ζ'.

Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ μελαγχολικοῦ χυμοῦ ζητητέον. εἰ μὲν ἐν ὅλῳ τῷ σώματι πλεονάζῃ, καὶ ἔστιν ἀσαπὴς, ποιήσει τὸν μέλανα ἴκτερον· εἰ δὲ πλεονάσας σαπῇ καὶ ἔστιν ἔξω τῶν ἀγγείων, ποιήσει τὸν τεταρταῖον· εἰ δὲ ἐν ἑνὶ μορίῳ πλεονάζῃ καὶ ἔστιν ἀσαπὴς, ποιήσει σκίῤῥους· εἰ δέ γε σαπῇ,

μὲν παχεῖα τὴν σύστασιν εἴη, καὶ δριμεῖα, μέχρι βάθους ἑλκοῖ τῆς σαρκὸς τὸ δέρμα, καὶ καλεῖται ἕρπης ἐσθιόμενος, εἰ δὲ λεπτὴ, καὶ ἧττον δριμεῖα καὶ θερμὴ, φλυκταίνας μικρὰς ἐξ ἐπιπολῆς τοῦ δέρματος ἐγείρει, καὶ καλεῖται κεγχρίας. Quæ Nonus habet ex Pauli Aegin. lib. IV. cap. 20. Iisdem ferme verbis hæc legas apud Actuarium lib. II. de Dignot. Morb. c. 31. & apud Galenum de Arte

ctum producet: si vero putrescat, herpetem cum erosione generabit.

Quæcunque melancholico succo exuberante oboriantur.

CAP. VII.

Eodem modo & de melancholico humore quærendum est; si enim in universo corpore abundet ac sit imputris, nigrum icterum efficiet: si vero exuberans putrescat, & sit extra vasa, quartanam concitabit: si vero in una parte redundet & sit imputris, scirrhum gene-

Arte Cur. ad Glauconem lib II. c. I. *Zona* dicitur Latinis. Scribonius Largus de Compos. Medic. c. CCXLVII. p. m. 170. *Ad Zonam, quam Græci ἕρπητα dicunt, faciunt quidem ut supradicta omnia, præcipue cicuta viridis bene trita & imposita.* Plura vide apud Fœsium in Oecon. Hipp. Gorræum in Definit. Medic. & Keuchenium ad Samonicum p. 246. & seqq.

πῇ, ποιήσει [1] καρκινώματα, ἢ φαγεδαινώματα, ἢ γαγγραινώματα. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ μελαγχολικοῦ χυμοῦ.

Ὅσαι διαφοραὶ τοῦ φλέγματος, καὶ τούτου πλεονάζοντος, τί συμβαίνει γίνεσθαι.

ΚΕΦ. Η'.

Ἐπὶ οὖν τοῦ φλέγματος τέσσαρές εἰσι διαφοραί· ἔστι γὰρ τὸ [2] ὑαλῶδες, τὸ ὀξῶδες, τὸ ἁλυκὸν, καὶ τὸ γλυκύ. Καὶ τὸ μὲν ὑαλῶδες καὶ ὀξῶδες ποιεῖ τὰ ἀνεκθέρμαντα ῥίγη, καὶ τοὺς ἠπιά-

λους

1. Καρκινώματα. Auctor Definit Medic. qui vulgo Galenus esse creditur, sed quem Herodotum vocat Amatus Lusitanus Curat. Medicinal. Cent. VII. Cur X p. 19. Καρκίνωμα ἐστὶ ὄγκος κακοήθης καὶ περίσκληρος, ἀνέλκωτος ἢ ἡλκωμένος· εἴρηται δὲ ἀπὸ τοῦ ζώου καρκίνου. conf. Paulus Aegin. lib. IV. cap. 45. & Celsus lib. V cap 28.

2. Ὑαλῶδες. Nomina hæc a Praxagora originem suam ducunt. Rufus Ephesius lib. I. p. 44. ed. Lond. Πραξαγό-

nerabit: si vero putrescat, carcinomata, phagedænas, gangrænas. atque hæc de melancholico humore.

Quæ differentiæ pituitæ, & quid ea exuberante contingit oboriri.

CAP. VIII.

Pituitæ denique quatuor sunt differentiæ; est enim vitrea, acida, salsa, & dulcis. Ac vitrea quidem & acida rigores caloris expertes & febres epialas producunt; salsa vero cum putrescit,

ξαγόρας δὲ ἴδιον τρόπον τοὺς χυμοὺς ὠνόμασε, γλυκὺν καὶ ἰσόκρατον. καὶ ὑαλοειδῆ· τούτους μὲν κατὰ τὴν ἰδέαν τοῦ φλέγματος· ἄλλους δὲ ὀξὺν καὶ νιτρώδη, καὶ ἁλυκὸν καὶ πικρόν· τούτους. δὲ ὡς γευσαμένῳ φαίνεται· ἄλλους δὲ, πρασοειδῆ μὲν τῇ χρόᾳ, λεκιθώδη δὲ καὶ τῇ παχύτητι· ἄλλους δὲ, ξυστικὸν μὲν, ὅτι ξύεσθαι παρασκευάζει· στάσιμον δὲ, ὅτι ἐν ταῖς φλεψὶν ἐνέστηκε, καὶ οὐ διαδίδωσιν εἰς τὴν σάρκα, διὰ τὸ λεπτοὺς καὶ φλεβώδεις εἶναι τοὺς στασίμους χυμούς. conf. not. ad. cap. XXVII.

λους πυρετούς. Τὸ δ᾽ ἀλυκὸν, ὅταν μὲν σαπῇ, ποιεῖ [1] τὸν ἀμφημερινόν· [2] τὸ δὲ γλυκὺ φλέγμα, ὡς κατὰ φύσιν ὑπάρχον, οὐδὲν τούτων ποιήσει. Ἰστέον δ᾽ ὅτι ἅπαντες οἱ προειρημένοι χυμοὶ, εἰ μὴ σαπῶσιν, εἶδος πυρετοῦ οὐ ποιοῦσι.

Διὰ πόσας αἰτίας ἀνάπτονται οἱ πυρετοί.

ΚΕΦ. Θ΄.

Ἀνάπτονται δὲ οἱ πυρετοὶ διὰ πέντε αἰτίας· ἢ διὰ πρόσθεσιν ἐπιτηδείας ὕλης, ἢ διὰ κίνησιν, ἢ διὰ στέγνωσιν, ἢ διὰ σῆψιν, ἢ διὰ προσομιλίαν ἑτέρου θερμοῦ.

Καὶ

1. Τὸν. Ita edidi, in Charterii editione male legitur τὸ, subintelligitur autem πυρετὸν. Contrario modo peccatum apud Rufum Ephes. lib. 1. p. 44. Τὸν δὲ ὅλον χυμὸν ὁ Πραξαγόρας πᾶν τὸ ὑγρὸν καλεῖ. leg. τὸ δὲ ὅλον.

2. Τὸ δὲ γλυκύ. Similiter sanguinem sanum,

trefcit, quotidianam facit; dulcis autem pituita, ut quæ fecundum naturam exiftit, nihil eorum molitur. Notandum porro omnes prædictos humores, nifi putrefcant, nullam febris fpeciem procreare.

Quibus ex caufis Febres accenduntur.

CAP. IX.

Febres accenduntur ob quinque caufas; vel propter idoneæ materiæ appofitionem; vel propter motum; vel propter conftipationem; vel propter putredinem; vel propter viciniam alieni caloris.

Pro-

num, adeoque illum qui eft κατὰ φύσιν, dulcem effe putat Ariftoteles lib. IV. de Part. Animal. cap. 2. quocum facit Anonymus in Introd. c. 20. p. 38. καὶ τὸ αἷμα γλυκὺ τὸ ὑγιαῖνον.

1. Προ-

Καὶ διὰ μὲν πρόσθεσιν ἐπιτηδείας ὕλης, ὡς ὅταν [1] προσενεχθῇ ἀνθρώπῳ θερμὴν ἔχοντι τὴν κρᾶσιν, οἷον πέπερι, νάπι, σκόροδον, [2] καὶ τὰ τούτοις ὅμοια· καὶ ἀναδιδομένη ἡ τούτων ποιότης ἐς τὴν καρδίαν ἐκπυρώσει τὸ ἐν αὐτῇ ἐνεὸν ἔμφυτον θερμὸν καὶ ἐξάψει πυρετόν.

Διὰ δὲ κίνησιν διχῶς· ἢ γὰρ [3] ψυχικὴν ἢ σωματικήν· καὶ ψυχικὴν μὲν, ὡς ἐπὶ θυμῷ καὶ φροντίδι· σωματικὴν δὲ, ὡς ἐπὶ ἀμέτρῳ κόπῳ.

Διὰ [4] στέγνωσιν διχῶς· ἢ διὰ γλισχρό-

1. Προσενεχθῇ Interpres in versione addidit *aliquid calidum*, quæ verba a textu absunt

2. Καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. Sic ab Alpino caseo in febrem incidit Imperator Antoninus Pius. Jul. Capitolinus in vita ejus p. m. 31. *Quum Alpinum caseum in coena edisset avidius, nocte rejectavit, atque alia die febre commotus est.*

3. Ψυχικὴν. Sic a terrore in febrem ephemeram incidit Antonius Benivenius, ut ipse refert de Abdit. Morb. Causis cap. LXII. p. m. 264.

4. Στέ-

Propter appositionem idoneæ materiæ, veluti cum oblatum est homini calidum temperamentum habenti aliquid calidum, ut piper, sinapi, allium & similia; diffusa etenim eorum qualitas ad cor usque, insitum ejus calorem nativum inflammabit & febrem accendet.

Propter motum, duobus modis: vel propter motum animæ, vel corporis; animæ quidem, ut in ira, & cura: corporis vero, ut in immoderata lassitudine.

Propter stipationem, bifariam, vel pro-

4. Στέγνωσιν. Στέγνωσις vocatur συνίζησις τοῦ σώματος εἰς ἑαυτὸ πανταχόθεν, καὶ αὐτῶν τῶν πόρων ἔμφραξις. Galenus lib. de Differ. Morb. p. 200. & lib. 3. de Sanit. tuenda. c. 10. Ἐστὶ δὲ ἡ στέγνωσις ἡ βλάβη τῶν πόρων, ἐφ' ᾗ κωλύεται διαφορεῖσθαι τὰ περιττώματα· γίνεται δὲ αὕτη δι' ἔμφραξιν ἢ πύκνωσιν, ἣν δὴ καὶ μύσιν ὀνομάζουσι τῶν πόρων. conf. omnino Fœsius in Oeconom. Hippocr. qui egregia de hac voce notat, unde nihil addo, etenim τί ἂν τις διαδήλως εἰρημένων αὖθις ἄπλοιτο; Ceterum verba διὰ στέγνωσιν vertit

σχερότητα καὶ παχύτητα τῶν χυμῶν, ἢ [1] διὰ ψύξιν τȢ περιέχοντ͡ος καὶ ξηρότητα, ὡς [2] ὅταν ἐμφραχθῶσι καὶ πυκνωθῶσιν οἱ ἄδηλοι πόροι τȢ σώματ͡ος, καὶ 3 γίνεται ἀδιαπνευςία τȢ βάθȢς καὶ ἐξαφθῇ ὁ πυρετός.

Διὰ σῆψιν δὲ, ὡς ὅταν ἡ ὑποκειμένη καὶ πλεονεκτȢσα ὕλη σαπῇ ἐν τῷ βάθει καὶ διαδοθῇ τῇ καρδίᾳ καὶ ἀνάψη πυρετόν.

4 Διὰ δὲ προσομιλίαν ἑτέρȢ θερμȢ, ὡς ὅταν ἐν ἡλίῳ θερμανθῇ ἡ κεφαλὴ ὑπὲρ πολλὰ, καὶ 5 τὸ δικτυοειδὲς πλέγ-

μα,

tit Charterius *Propter ſtipationem*, quod paulo ante vertit *propter conſtipationem*, unde & hic ſic correxit Vir Doctus, in exemplari Bibliothecæ Leidenſis.

1. Διὰ ψύξιν. Cum maxime cum aër modo calores alternans, modo frigora, vaporatum corpus inficit, ut inquit Sidonius Apollin. lib. I. Ep. v.

2. Ὅταν ἐμφραχθῶσι. Evenit hoc Alexandro M. cum ſudoribus diffluens ac æſtuans, in Cydnum amnem ſe conjiceret. vid. Curtius lib. III. c. 5. Arrianus de exped. Alex. lib. II. c. 4. p. 66. σπασμῷ τε ἔν ἔχεσθαι Ἀλέξανδρον καὶ θέρμαις ἰσχυραῖς καὶ ἀγρυπνίᾳ ξυνεχεῖ.

3. Γί-

propter lentorem & crassitiem humorum, vel propter ambientis frigus & siccitatem, ut cum obstruuntur ac densantur obscuri meatus corporis, unde fit suppressio perspirationis in intimis & febris accenditur.

Propter putredinem, ut cum subjecta & exuperans materia putrescit in alto, & ad cor diffusa est ac febrem suscitat.

Ac propter viciniam caloris alieni, ut cum in sole plurimum, caput incaluit & retiformis plexus ac per arterias

3. Γίνεται Leg. γίνηται.

4. Διὰ δὲ προσομιλίαν. Huc referri potest, quod de pisce traditur, qui in Athota flumine Insulæ Zeilam reperitur, quem si quis manu teneat, statim febre corripitur, a qua tamen liberatur, simul ac illum manibus elabi sinat, ut refert ex Cardano & Scaligero Anton le Grand Compend. Rerum memor. & jucund. pag. 131. & seq.

4. Τὸ δικτυοειδές. Elegantem ejus descriptionem vide apud Galenum lib. IV. de Usu Part. & Oribasium in Anatom. p. 20. & seqq. Theophilus Protospatharius lib. IV. c. 4. p. 860.

μα, καὶ διὰ τῶν ἀρτηριῶν μεταδοθῇ τῇ καρδίᾳ καὶ ἐξάψῃ τὸν πυρετόν.

Περὶ σημείων εἰσβολῆς πυρετοῦ.

ΚΕΦ. Ι′.

[1] Σημεῖα δὲ εἰσβολῆς πυρετοῦ ταῦτα· ἡ ἐκ τοῦ βάθους [2] ἀναδιδομένης θερμασίας χάσμη, σκορδινισμός,

860. ed. Fabricii περιέχουσα δὲ ἡ λεπτὴ μήνιγξ, οὐ μόνον τὸν ἐγκέφαλον, ἀλλὰ καὶ τὸ χοροειδὲς πλέγμα, ὅπερ καὶ δικτυοειδὲς ὀνομάζεται, διὰ τοῦτο ἐκλήθη χοροειδής. Sic hæc verba legenda, & cap. 7 τοῦτο τὸ δίκτυον ὀνομάζεται δικτυοειδὲς πλέγμα καὶ χοροειδές· καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ λεπτὴ μήνιγξ τῆς αὐτῆς προσωνυμίας τετύχηκεν. Piam matrem Herophilum ſic vocaſſe, teſtis eſt Rufus Epheſius lib. 1. p. 36. Ἡρόφιλος δὲ καὶ μήνιγγα χοροειδῆ καλεῖ. conf. de hoc plexu retiformi, qui & rete mirabile nonnullis audit Gorræus de Def. Medic. Joanni Langio Viro Doctiſſimo, lib. II. Epiſt. Medic. Ep. VII. p 526, paraſtatæ non inepte δικτυοειδὲς πλέγμα dici poſſe videntur.

1. Σημεῖα. Σήματα quoque dixit Theophilus de Urin. in Proœm. p. 66. καὶ διαγνωστικὰ σήματα τὰ ἐξ αὐτῶν γινόμενα, ἢ μέλλοντα γίνεσθαι

πελλὰ

calor cordi communicatur ac febrem accendit.

De ſignis inſultus Febris.

CAPUT X.

Signa invaſionis febris hæc ſunt; quum ab alto calor effuſus eſt, oſcitatio, pandiculatio, nauſea, vomitus, ad

πολλὰ παραλιπὼν, ἀτελῆ καὶ αὐτὸς τὴν διδασκαλίαν ἐποιήσατο. ubi tamen MS. L. B. legit καὶ τὰ διαγνωστικὰ σημεῖα. & pro ἐποιήσατο idem habet κατέλιπε. Cæterum σημεῖα εἰσβολῆς vertas *ſigna impetus*. ſic tertianæ impetum dixit Petronius cap. 17. *Ipſa quidem illa nocte vexata, tam periculoſo inhorrui frigore, ut* tertianæ *etiam* impetum *timerem*.

2. Ἀναδιδομένης θερμασίας. Leg. ἀναδιδομένη θερμασία. Terminationes harum vocum per compendium erant ſcriptæ, unde largus ſæpe errorum proventus. Philoſtratus lib. III. de Vita Apollon. c. 39. Τὸν ἄνδρα ἐκέλευσεν, ἐπειδὴ τίκτῃ ἡ γυνὴ, λαγὼν ὑπὸ κόλπου ζῶντα εἰσφέρεσθαι οὗ τίκτει· καὶ περιελθόντα αὐτὴν ἀφεῖναι ὁμοῦ τῷ λαγῷ· συνεκδοθῆναι γὰρ αὐτῷ ἂν τῷ ἐμβρύῳ τὴν μήτραν κ. τ. λ. Perverſus in his ineſt ſenſus, lego. καὶ περιελθόντα αὐτὴν, ἀφεῖναι ὁμοῦ τὸν λαγών· συνεκδοθῆναι γὰρ αὐτῷ ἂν (forte ἅμα) τῷ ε. τ. μ.

σμὸς, ναυτίαι, ἔμετος, καταφορὰ πρὸς ὕπνον, βήχιον μικρὸν, ὑπότραχυ, 1 ἄκρων κατάψυξις· καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἔξωθεν γνωρίσματα. 2 Ἀπὸ δὲ τῆς τῶν σφυγμῶν κινήσεως διαγινώσκεται ἡ εἰσβολὴ τοῦ πυρετοῦ ἔκ τε τῆς σμικρότητος καὶ τῆς ἀνωμαλίας καὶ τοῦ διαλείπειν· καὶ ἐν μὲν τῇ ἀρχῇ τῆς εἰσβολῆς τοῦ παροξυσμοῦ κατεπείγει μᾶλλον ἡ συστολὴ τοῦ σφυγμοῦ μετά τινος ἀνωμαλίας καὶ σμικρότητος ἐν

1. Ἄκρων κατάψυξις. Vertas verbis Theodori Prisciani lib. II. c. I. *articulos possidet frigus*. Per τὰ ἄκρα intelligunt Medici manus & pedes, aliquando etiam caput. Aretæus Cappadox lib. I. de Curat. Morb. Acut. c. I. p. 76. ἄκρεα ψυχρὰ, κεφαλὴ, πόδες τε καὶ χεῖρες. Alciphron lib. II. Ep. 2. p. 220. ἄρτι ἀπέψυγμαι καὶ ἱδρῶ καὶ τὰ ἄκρα καὶ ἡ καρδία μου ἀνέστραπται. Doct. Berglerus non intellexit, quid τὰ ἄκρα hic essent, & Celeb. Trillero itidem hæc verba suspecta fuerunt, qui proinde lib. III. Observ. Crit. c. 18. p. 230. emendat καὶ δακρύω, eleganter autem vulgatam lectionem defendit Illustr. Bouherius Tom. V. Miscell. Observ. Nov. p. 435. sed dubito an verbum ἀνέστραπται æque recte ad τὰ

ad somnum propensio, tussicula parum subaspera, refrigeratio extremorum. Et hæc sunt exteriora signa. Motu vero pulsuum dignoscitur accessio febris ratione duntaxat parvitatis, inæqualitatis atque intermissionis. Nec non in principio quidem insultus accessionis, contrahitur magis systole pulsus cum quadam

τὰ ἄκρα referri queat. Suspicabar aliquando, cujus suspicionis me necdum pœnitet, deesse post τὰ ἄκρα verbum ῥιγοῖ, aut simile, qua de re judicent eruditi.

2. Ἀπὸ δὲ τῆς. Antiquiores parvi fecisse videntur, τὸν ἀκριβῆ γνώμονα τῶν Ἀσκληπιαδῶν, καὶ μάντιν ἀψευδῆ τῶν ἐμφυομένων ἡμῖν παθέσεων, ut eleganter pulsum vocat Aristænetus lib. I. ep. 13. sic enim Celsus lib. III. c. 6. *Venis enim maxime credimus, fallacissimæ rei; quia sæpe istæ lentiores celerioresve sunt, & ætate & sexu, & corporum natura.* Herophilus autem doctrinam de pulsibus maxime excoluit, & in pedes musicos redegit, ut præter Plinium testatur Censorinus de Die natali cap. 12. *Herophilus autem artis ejusdem professor, venarum pulsus rhythmis musicis ait moveri.* de qua re vide quid sentiat Doct. Clericus Hist. Medic. Part. II. Lib. I. c. 6. p. 34.

ἐν δὲ τῇ ἀναβάσει μοχθηροί πως γίνονται, ἐπαυξανομένης τῆς διαστολῆς μέχρι τελείας ἀκμῆς· ἐπιτεινομένης δὲ τῆς θερμασίας, πρῶτον τὸ μέγεθος αὔξεται, εἶτα προσλαμβάνεται δὲ καὶ τὸ τάχος. Ὅταν γὰρ ἱκανῶς ἐκπυρωθῇ ὁ πυρετὸς, μεγάλους ἅμα τε καὶ ταχεῖς ἐργάζεται τοὺς σφυγμούς· εἰ δὲ πλέον, τοὺς πυκνούς.

Πῶς γίνονται ἱδρῶτες ἐπὶ τῶν πυρετῶν.

ΚΕΦ. ΙΑ'.

Ἕπονται δὲ τοῖς πυρετοῖς ἱδρῶτες τρόπῳ τοιούτῳ· ὁκόταν οἱ ἀτμοὶ ἤγουν ὁ ἀὴρ κρατηθῇ ἔνδον τοῦ σώματος, καὶ διάπυρος γενόμενος ὑπὸ τῆς θερμότητος διαχέει τὰ περιεχόμενα ὑγρὰ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι, καὶ προσπίπτων πρὸς τοὺς πόρους τοῦ σώματος ἐξωθεῖ τὰ περιεχόμενα περιττώματα καὶ ποιεῖ τοὺς ἱδρῶ-

dam inæqualitate & parvitate. In aſcenſu vero pravi quodammodo fiunt, augeſcente diaſtole ad usque perfectum vigorem. Extenſo autem calore primum magnitudo augetur, deinde adjungitur celeritas. Quum etenim vehementer febris efferbuerit, magnos ſimul ac celeres pulſus producit: ſi vero vehementius, denſos.

Quomodo in Febribus ſudores fiunt.

CAP. XI.

Fiunt autem ſudores febrium comites hoc pacto: quum vapor vel aër in corpore dominatur, & igneus factus, ratione caloris diffundit contentos in univerſo corpore humores, & accedens ad poros corporis expellit contenta excrementa & ſudores excitat,

ἱδρῶτας· [1] οὕτω γὰρ οἱ ἀτμοὶ συνιστάμενοι ὑπὸ τὸ ὕδωρ ἀναλύονται, ὡς ἐπὶ τῶν ἑψομένων ὑδάτων ἔστιν ἰδεῖν.

Ποίῳ τρόπῳ γίνονται αἱ χάσμαι πρὸ τῶν πυρετῶν.

ΚΕΦ. ΙΒ΄.

Χασμῶνται δὲ πρὸ τῶν πυρετῶν οἱ νοσοῦντες καὶ διατονοῦνται, τῶν ἀτμῶν ἤγουν πνευμάτων ἀθρόως ἐκ τῶν ἔνδοθεν κινουμένων, καὶ ἐπὶ τοὺς σιαγονίτας [2] μῦς ἀναφερομένων, καὶ βίᾳ διατεινόντων αὐτούς· ὥσπερ γὰρ ἐκ τῶν λεβήτων ἀτμὸς ἀνέρχεται πολὺς [3] ἑψομένου τοῦ ἐν αὐτοῖς ὕδατος· οὕτω καὶ ἐκ

1. Οὕτω γὰρ οἱ ἀτμοί. Vertit Charterius. *ita enim vapores ſic compacti in aquam reſolvuntur.* minus bene, mihi quidem ut viſum eſt. Verto; *hac enim ratione vapores* collecti *ſub aquis reſolvuntur.* Senſus verborum Palladii hic eſt: Quemadmodum vapores ſub aquis collecti, accedente vi ignis reſolvuntur; ſic vapores ſeu aër in humoribus cor-

tat, ita enim vapores sic compacti in aquam resolvuntur; ut in ferventibus aquis cernere est.

Quomodo fiunt oscitationes ante febres.

CAP. XII.

Oscitant autem ante febres ægri & distenduntur, ob halitus nimirum spiritus, qui affatim ex interioribus concitati, ad musculos maxillares attolluntur, ac vi ipsos extendunt; quemadmodum enim ex lebetibus vapor multus sursum elevatur bulliente, quæ

corporis nostri contenti accedente calore expelluntur & in sudores facessunt.

2. Μῦς. Vir Doctus in exemplari Bibliothecæ Leidensis correxerat μύας & sic statim noster, καὶ συστρέφων τοὺς μύας τοῦ σώματος, neque tamen vulgata lectio hac est deterior.

3. Ἐφεψομένου. Ex Athenæi lib. XII. hujus verbi exemplum adduxit H. Stephanus in Thes. T. I. p. 1379.

ἐκ τῶν ἔνδοθεν τοῦ σώματος ἀνέρχεται ἀτμὸς διατείνων καὶ διϊστῶν καὶ συστρέφων τοὺς μύας [1] τοῦ σώματος· εἰώθασι γὰρ τὰ νεῦρα χλιαινόμενα καὶ θερμαινόμενα διΐστασθαι· [2] καὶ οὕτω μὲν ἡ χάσμη ἀποτελεῖται.

Πῶς γίνονται πόνοι τῆς κεφαλῆς.

ΚΕΦ. ΙΓ'.

Γίνονται δὲ καὶ οἱ πόνοι τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τῶν πυρεττόντων, ὅταν αἱ φλέβες πλησθεῖσαι καὶ ταθεῖσαι ὑπὸ τῶν πνευμάτων τοὺς πόνους ἐπιφέρουσι τῇ κεφαλῇ [3] τῇ βίᾳ καὶ τάσει τῶν [4] ἀνα-

πνεο-

1. Τοῦ σώματος Cum de oscitatione loquatur Palladius, videtur hic legendum τοῦ στόματος quamvis etiam τὸ σώματος servari queat.

2. Καὶ οὕτω μὲν Galenus Comment. in secundum Epidem Hippocr. p. 148. ed. Sozomeni. Ἀτμώδους πνὸς καὶ παχέος πνεύματος ἐν τῷ μυώδει γένει κατειλημμένου, χασμῶνται οἱ ἄνθρωποι καὶ σκορδινῶνται, καὶ διὰ τοῦτο συνεχῶς ἐκπνέουσι· καθαίρεται γὰρ ἐν ταῖς ἐκπνοαῖς καὶ κενοῦται τὸ τοιοῦτον πνεῦμα.

3. Τῇ βίᾳ καὶ τάσει.

Id

quæ in ipſis eſt, aqua; ſic ab intimo corpore ſurſum vapor elevatur, qui muſculos corporis diſtendit, laxat, & contrahit: conſueverunt enim nervi cum madeſcunt & calefiunt, laxari: ita & oſcitatio perficitur.

Quando fiunt dolores capitis.

CAP. XIII.

Accidunt dolores capitis febricitantibus, quum venæ repletæ & a ſpiritibus diſtentæ, dolores capiti inferunt, violentia & tenſione ſpirituum, qui

Id eſt τῇ βιαίᾳ τάσει, *violenta tenſione*. Hendiadyoïn hanc figuram vocant, de qua vid. exempla apud Celeb. Jo. Alberti Obſerv. Philol. in Matthæum cap. III. Com. II. p. 15. Palæphatus de Incred. Hiſt. c. VI. p. 17. ἔπειτα ἐξεφύησαν ἄνδρες τε καὶ ὅπλα id eſt ut ex gloſſemate legitur in Cod. Arund. ἄνδρες ὁπλῖται.

4. Ἀναπνεομένων. Recte Charterius, *qui ſurſum exhalant*. Longinus de ſublimi Sect. XIII. p. 98. ἔνθα ῥῆγμα ἐστι γῆς ἀναπνέον, ὥς φασιν, ἀτμὸν ἔνθεον.

πνεομένων καὶ συνεχομένων ἔνδον πνευμάτων.

Περὶ ἐφημέρων πυρετῶν τε καὶ τῆς αὐτῶν διαγνώσεως.

ΚΕΦ. ΙΔ'.

Εἰρηκότες οὖν τὰ γένη καὶ τὰ εἴδη τῶν πυρετῶν, εἴπωμεν καὶ περὶ τῶν ἐφημέρων, συνόχων, καύσων, ἑκτικῶν καὶ μαρασμῶν.

Καὶ λέγομεν ὅτι μὲν ἐφήμεροι πυρετοὶ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ μόνου ὑπάρχουσι παθήματα ἐπὶ προκαταρκτικῇ τινι αἰτίᾳ γινόμενοι, οἷον κόπῳ, μέθῃ, φροντίδι, καὶ ἀγρυπνίᾳ καὶ ἀπὸ προσκόμματος [1] τοῦ βουβῶνος.

Δια-

1. Τοῦ βουβῶνος. Celsus lib. III. c. 5. *Igitur si semel tantum accessit, deinde desiit, eaque vel ex inguine, vel ex lassitudine, vel ex aestu, aliave simili re fuit,* &c. *Ex inguine*, quae verba quidam docti male sollicitant, ut recte me monuit Erud. Trillerus, est ἀπὸ τοῦ βουβῶνος. similiter locutus Lucilius, cujus ver-

qui ſurſum exhalant ac intus continentur.

De Diariis febribus ac earum dignotione.

CAP. XIV.

Exploratis igitur febrium generibus & ſpeciebus, dicamus de diariis, continentibus, ardentibus, hecticis & marcoribus.

Dicimus autem diarias febres ſolius ſpiritus eſſe affectus, ab externa quadam cauſa concitatas; puta laſſitudine, ebrietate, cura, & vigilia, atque a bubonis læſione.

Digno-

verſum adducit Fœſius in Oecon. Gloſſæ Jatr. MSS. βουβῶνες, πανοῦκλαι. tumores peſtilentiales intelligit, πανοῦκλα enim eſt peſtis, λοιμός. vid. Meurſii Gloſſ.

Ceterum febres has minime metuendas eſſe docet Hippocrates lib. 2. Popular. οἱ ἐπὶ βουβῶσι πυρετοὶ, κακὸν, πλὴν τῶν ἐφημέρων.

Διαγινώσκονται δὲ οὗτοι πρῶτον μὲν [1] ἀπὸ σφυγμῶν· δεύτερον δὲ ἀπὸ τῶν οὔρων. καὶ ἀπὸ μὲν τῶν σφυγμῶν, ὅτι ἐπ' αὐτῶν ἀτμωδέστερα φαίνεται καὶ ἔνυδρος ἡ ἁφὴ τοῦ [2] σώματος ἀρτηρίας, καὶ οἱ σφυγμοὶ εἰς τάχος [3] ἐπιδίδονται, τὴν κατὰ φύσιν σώζοντες ὁμαλότητά τε καὶ τάξιν.

Ἀπὸ δὲ τῶν οὔρων, τὰ μὲν ἐναιωρήματα, τὰ δὲ ὑπόστασιν ἔχοντα· εὔχροα δὲ πάντα, καὶ πάντων αὐτῶν ἄπεστι τὰ κακοήθη συμπτώματα.

[4] Ἴδιον δὲ τῶν ἐφημέρων πυρετῶν

καὶ

1. Ἀπὸ σφυγμῶν. Leg. ἀπὸ τῶν σφυγμῶν.

2. Σώματος ἀρτηρίας. Leg. σώματος τῆς ἀρτηρίας. sic cap. XV. ὑποπίπτει τῷ σώματι τῆς ἀρτηρίας. cap. III. δι' ἁφῆς τοῦ τῆς ἀρτηρίας σώματος. Sic parum curiosi librarii, quæ uno in loco recte scripserunt, in altero corrumpunt.

Orpheus Argon. vs. 620.

—— σὺν δ' ἄρα πάντες
Ἐσσύμενοι θώκοισιν ἐπὶ προτέροισι κάθιζον,
Βάντες ὑπὲρ θώκοιο, καὶ εἰρεσίης μνώοντο.

Quæ sua versione adjuvare voluit interpres, vertens:

— *simulque omnes*

Ir-

Dignoſcuntur hæc primo quidem pulſibus, ſecundo urinis. Pulſibus quidem, quod in his magis vapidus ac madidus tactus corporis arteriæ deprehendatur, ac pulſus in celeritatem augeantur, naturalem ſervantes æqualitatem & ordinem.

Urinis vero, quod aliæ ſuſpenſa, aliæ ſedimenta habeant, probi coloris omnia; quodque ipſis omnibus maligna abſint ſymptomata.

Proprium Ephemerarum febrium eſt, cum

Irruentes, tranſtris in prioribus conſidebant,
Tranſtra reliqua *tranſcendentes, & remigationis recordabantur.*
Sed leg. Βάντες ὑπὲρ τοίχοιο κ. ε μ. recte ſic legitur vs 1093.
Βάντες ὑπὲρ τοίχων ἄλαδε σφυρὲ κῦφα βάλοντο.

3. Ἐπιδίδονται. Reddendum hoc verbum Conſtantino Manaſſ. in Annal. p. 19. vs. 11. ed. Meurſii
Καὶ πάλιν ἅπασα ψυχὴ πρὸς αὔξην ἀπεδίδε.
leg. ἐπεδίδε

4. Ἴδιον ἢ Quod niſi fiat, periculum eſt, ne in putridam febrem degenerent, ut notat Alexander Tralliſianus lib. XII. cap. 2. pag. 687.

1. Ἡ

καὶ τὸ μετὰ νότιδός τινος ἢ ἱδρώτων ἀποπαύεσθαι τὴν παρακμὴν τῆς τούτων θερμασίας· καὶ ταῦτα μὲν χωρὶς τῶν ἁπτομένων πυρετῶν ἐπὶ χυμοῖς τισι ζέουσιν ἢ σαπεῖσιν, [1] ἢ μορίου φλεγμονῆς καὶ στεγνώσεως.

Περὶ τῆς τῶν συνόχων πυρετῶν διαγνώσεως.

ΚΕΦ. ΙΕ'.

Τῶν δὲ συνόχων πυρετῶν [2] γένος διττόν· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν γίνονται ἐπὶ ζέσει τοῦ αἵματος ἐν [3] τῇ κοίλῃ φλεβί· οἱ δὲ ἐπὶ σήψει· καὶ οἱ μὲν ἐπὶ ζέσει τοῦ αἵματος ὀλιγοχρονιώτε-

ροι

1. Ἡ μορίου. Pendent hæc a præcedente χωρὶς, quod hic repetendum.

2. Γένος διττόν. Synochum febrem in duo genera dividit Auctor noster, alii primum genus σύνοχον πυρετὸν vocant, alterum συνεχῆ. Actuarius lib. II. de Dignot. Morb. cap. 5. καὶ συνόχους μὲν ἰδίως καλοῦμεν τοὺς ἐπὶ ὑπερζέσει τοῦ αἵματος ἀναπτομένους πυρετούς· συνεχεῖς δὲ

τοὺς

cum madore quodam vel sudoribus declinationem sui caloris terminare; & hæc quidem oboriuntur citra succensas ab humoribus quibusdam ferventibus aut putridis febres, vel citra partis inflammationem & coarctationem.

De Febrium continentium dignotione.

CAP. XV.

Continentium genus duplex; quædam enim ipsarum fiunt a fervore sanguinis, qui in vena cava continetur, aliæ a putredine; ac quæ fiunt a fervore sanguinis, breviores sunt ac mi-

τοὺς μᾶλλον ἐπὶ σήψει διαφορῶν συνισταμένους χυμῶν.

3. Τῇ κοίλῃ φλεβί. Febrium causas in vena cava contineri auctor est Praxagoras teste Galeno lib. 11. de Diff. Febr. p. 341. ἀπὸ τοιαύτης αἰτίας γίνεσθαι πέφυκεν, οἷον ἁπάντων πυρετῶν ὁ Πραξαγόρας ἀπέθετο, σῆψιν οἰόμενος τῶν χυμῶν ἐν τῇ κοίλῃ φλεβὶ συνίστασθαι. conf. Rufus Ephes. lib. 1. p. 41.

ρόι εἰσι καὶ ἀκινδυνώτεροι· οἱ δὲ ἐπὶ σήψει πολυχρονιώτεροι τοὐναντίον, καὶ ἐπικινδυνώτεροι

[1] Τούτων δὲ αὐτῶν τῶν συνόχων [2] ὁ σύμπας χρόνος [3] εἷς ἐστιν ὁ παροξυσμὸς, ἤτοι διὰ παντὸς ὁμότονος ἢ μειούμενος, ἢ αὐξανόμενος ἄχρι κρίσεως, [4] ἄνευ περιόδων τινῶν, καὶ [5] οὐδείς ἐστιν ἐπ' αὐτῶν ὁ πεπονθὼς τόπος ἐξαίρετος. [6] ἀλλ' οἱ κατὰ τὰς μεγίστας τε καὶ θερμοτάτας ἀρτηρίας καὶ τὰς φλέβας ἁπάσας χυμοὶ καὶ μάλισθ' ὅσοι διὰ σηπεδόνα [7] ὠμῶν χυμῶν τινῶν ἢ διὰ ζέσιν ἀνάπτουσι πυρετὸν ἕνα σύνοχον ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἀδιάλειπτον, ἕως τοσούτου [8] παραθερμαίνοντά τε καὶ δια-

1. Τούτων δὲ αὐτῶν τῶν. Leg. Τούτων δ' αὖ τῶν σ.

2. Ὁ σύμπας. Hæc quæ sequuntur ex Galeni lib. II. de Diff. Febr. p. 341. sunt desumta.

3 Εἷς ἐστιν ὁ π. Galenus loc. cit. εἷς παροξυσμός ἐστιν. deleri apud nostrum articulum ὁ velim.

4. Ἄνευ περιόδων. Hæc apud Galenum ordine immutato leguntur, τινῶν autem noster addidit.

5. Οὐδείς ἐστιν. Galenus

minus habent periculi; quæ vero a putredine, diuturniores sunt e contrario ac magis periculosæ.

Earum autem continentium universum tempus est unicus paroxysmus; vel semper ejusdem tenoris, vel decrescentis, vel increscentis usque ad crisim, sine certis periodis; & nulla pars affecta est ab ipsis excepta; sed qui per maximas & calidissimas arterias & venas universas humores, ac præsertim qui propter putredinem crudorum quorundam humorum, vel propter fervorem, unam febrem continentem accendunt, quæ a principio ad finem usque non intermittit, & eo usque calefa-

nius οὐδεὶς ἐπὶ τούτων ὁ πεπονθὼς ἐστὶ τόπος ἐξαίρετος.

6. Ἀλλ' οἱ. Hæc iterum alio ordine leguntur apud Galenum.

7. Ὠμῶν χυμῶν τινῶν. Hæc verba Galeni exemplaria ignorant.

8. Παραθερμαίνοντα. Apud Galenum scribitur παραμύοντα, quod ocyus in παραθερμαίνοντα mutandum.

διακαίοντα τὸν ἄνθρωπον, ἄχριπερ ἂν οἱ γεννῶντες αὐτὸν χυμοὶ δαπανηθῶσιν ἢ πεφθῶσι 1 τὸ συναμφότερον πάθ☉.

Διαγινώσκονται καὶ ἔτοι ἐκ τῶν σφυγμῶν καὶ ἐκ τῶν ἔρων. Ἀπὸ μὲν τῶν σφυγμῶν, καθ' ὃ ἐπὶ μὲν τῆ ἐπὶ ζέσει μεγάλοι τέ εἰσιν οἱ σφυγμοὶ καὶ ταχεῖς, 2 καὶ κατεπείγει μᾶλλον ἡ διαστολὴ εἰς τὸ εἰσαγαγεῖν τὴν καρδίαν καθαρὸν ἀέρα καὶ εὐκρατῶσαι αὐτῆς τὸ ἔμφυτον θερμόν.

Τὸ δὲ ἔρον ἐπὶ τέτων διάπυρόν τέ ἐστι καὶ καταβεβαμμένον.

Ἐπὶ δὲ τῆ ἐπὶ σήψει, τἐναντίον 3 κατεπείγει μᾶλλον ἡ συστολὴ τῆ σφυγμῆ διὰ τὸ ἐξωθῆσαι τὴν ὑποκειμένην σῆψιν ἐν τῷ βάθει, καὶ δακνῶδες τι τῇ ἀφῇ τῶν δακτύλων ὑποπίπτει 4 τῷ σώματι

1. Τὸ συναμφότερον π. Corrupta hæc verba; repone ex Galeno ἢ τὸ συναμφότερον πάθωσι.

2. Καὶ κατεπείγει. Vertit Charterius. *ac magis contrahatur systole.* Omnino male, verto *& acceleratur* sive *major fit diastole.* servandum enim utique est τὸ diastole. Nam ut fervor iste sanguinis restingueretur, aër ad refri-

lefacit, atque humorem exurit, quoad procreantes eam humores cum utroque affectu exhausti aut cocti fuerint.

Dignoscuntur hæ febres, pulsibus & urinis. Pulsibus quidem, quod a fervore magni sint pulsus ac celeres, ac magis contrahatur systole, ut in cor purum aërem inducat & temperetur ejus calidum innatum.

Urina autem in his ignita est & tincta.

Si vero a putredine, contrarium; contrahitur magis systole pulsus, ut expellat subjectam in imo putredinem; & aliquid mordax, tactu digitorum, sub-

refrigerandum intrare debebat, unde tunc magis augeri cordis capacitatem putabat Palladius; ubi vero putredo adsit, tunc systolem augeri, ut putredo illa hac ratione eliminetur.

3. Κατεπείγει. Malim κατεπείγει γὰρ μᾶλλον.

4. Τῷ σώματι. Videtur excidisse ἐπὶ & legend. ὑποπίπτει ἐπὶ τῷ σώματι τῆς ἀρτηρίας.

μαῖι τῆς ἀρτηρίας. Τὸ δ' ἔρον ἐπὶ τέτοις λευκότερόν τε καὶ σεσηπὸς φαίνεται· καὶ ταῦτα μὲν τῶν 1 συνεχῶν πυρεῖῶν γνωρίσμαῖα· διεξέλθωμεν λοιπὸν καὶ περὶ τῦ καύσυ, καὶ ἐκῖικῦ, καὶ μαρασμῦ.

Περὶ Καύσυ πυρεῖῦ.

ΚΕΦ. Ιϛ'.

Ὁμοίως δὲ καὶ καῦσός ἐςι πυρεῖὸς διακαὴς, ἀνενδότως διακαίων, καὶ καῖαναλίσκων τὰ ἐν τῷ σώμαῖι ὑγρά· τὸ δὲ σύμπαν σῶμα τῶν καμνόντων θερμόν τε καὶ ἐκπυρύμενον ἐνῖεῦθεν γίνεῖαι, καὶ διακαίεσθαι τὴν κεφαλὴν δοκῦσιν οἱ κάμνονῖες· Χαίρυσι καὶ ἥδονῖαι τοῖς ψυχροῖς· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ 2 δὲ αὐτῶν ἐρυθρότεροι μεῖὰ ξηρότηῖός τινος, καὶ ἡ γλῶσσα τραχεῖα καὶ μέλαινα.

Γί-

1. Συνεχῶν. Leg. συνόχων.

2. Δὲ. Delerem lubenter τὸ δὲ sed plura sunt

ſubjacet corpori arteriæ. In his urina candidior & putrida conſpicitur; & hæc ſunt continentium febrium indicia. Reliqua percurramus de cauſo, & hectica febre, atque marcore.

De Febre ardente.

CAP. XVI.

Similiter & cauſus eſt febris ardens; quæ aſſidue perurit, & exhaurit corporis humores; univerſum vero corpus ægrotantium æſtuat & fervet; hinc caput ſibi peruri ægrotantes opinantur; exultant autem & delectantur frigidis; eorum oculi magis rubeſcunt cum quadam ſiccitate; lingua aſpera eſt & nigra.

Fiunt

ſunt in hoc libello, de quibus dubitari poteſt, an librariorum incuria irrepſerint.

1. Aē-

Γίνονται δὲ οἱ καῦσοι διὰ ἐρυσιπελατώδη φλεγμονὴν πνεύμονος, καὶ διὰ σηπεδόνα χολωδῶν χυμῶν εἰς ἄμετρον ζέσιν ἀφικνουμένων· 1 λύεσθαι δὲ φιλοῦσι δι' αἱμοῤῥαγίας, ὥς φησι Γαληνός· οὐκ ἄδηλον δέ σοι τὰς ἐν τοῖς καύσοις αἱμοῤῥαγίας γίνεσθαι, διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ξανθὴν χολὴν, ἥτις μεμιγμένη τῷ αἵματι, διακαίουσα τοῦτο, καὶ σὺν αὐτῷ ἀναφερομένη πρὸς τὴν κεφαλὴν, ῥήσσει τὰς ἐν ῥινὶ φλέβας.

Οἱ δὲ σφυγμοὶ θερμοὶ καὶ ταχεῖς γίνονται 2 ὑπερζεούσης χολῆς· τὰ δὲ οὖρα ἐπὶ τούτων θερμότερά ἐστι καὶ καταβεβαμμένα ἐκ τῆς χολῆς· ὁ δὲ 3 Ἱπποκράτης λέγει, ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν πυρετῶν ἀπὸ χολῆς γίνονται.

Πε-

1. Λύεσθ. Vid. Hippocrates lib. I. Popul. Ægr. 7 lib. III. Sect. 2. Ægr. 7 & 12.

2. Ὑπερζεούσης χ. Malim ὑπερζεούσης τῆς χολῆς.

3. Ἱπποκράτης. Lib. de Nat. Hominis Sect. III. p. 131. ed. Fœsii. Hunc Hippocratis locum

Fiunt autem febres ardentes, propter eryſipelatodem inflammationem pulmonis, & propter putredinem bilioſorum humorum, qui in immoderatum fervorem devenere; ſolvi autem aſſolent per ſanguinis eruptiones e naribus (ut loquitur Galenus) nec tibi eſt abditum ſanguinis eruptiones febribus ardentibus oboriri propter exuperantem duntaxat flavam bilem, quæ mixta ſanguini eum incendit, & cum ipſo ad caput delata, naſi venas corrodit.

Sunt autem pulſus calidi & celeres, bile effervescente; urinæ in his calidiores ſunt, & bile tinctæ. Dicit vero Hippocrates plurimas febrium differentias a bile generari.

De

cum etiam reſpicere videtur Alexander Trallianus lib. XII. cap. 2. p. 684. οἱ μὲν γὰρ εἰρήκασιν ἀνάπτεσθαι καθόλου τοὺς πυρετοὺς ἐκ τῆς χολῆς.

Περὶ ἑκτικοῦ πυρετοῦ.

ΚΕΦ. ΙΖʹ.

1 Ὁ δὲ ἑκτικὸς πυρετός ἐστιν ἀχώριστος, ἐκτήκων, καὶ δαπανῶν τὴν ἐν ἑκάστῳ μορίῳ παρεσπαρμένην ὑγρότητα σύμφυτον· ἕπεται ὡς τὰ πολλὰ τοῖς ὀξέσι καὶ καυσώδεσι πυρετοῖς μηκυνθεῖσι· γίνεται δέ ποτε καὶ κατὰ προσπάθειάν τινος μορίου κυρίου, ἐπὶ τούτου ἐπίτασίς ἐστι θερμότητός τε καὶ ψυχρότητος, 2 καὶ σῶμα κατάξηρον ἐκτετηκὸς καὶ αὐχμῶδες· 3 οἱ σφυγμοὶ, πυκνοὶ, διακαίοντες καὶ διαβιβρώσκοντες τὴν ἁφήν. Ἴδιον δὲ ἑκτικοῦ πυρετοῦ τὸ μετὰ τὴν τροφὴν ἐπαύξεσθαι τὴν θερμασίαν, ὡς ἐπὶ 4 τῆς τιτάνου· 5 ἐπιβλισκομένου γὰρ

ἐπ

1. Ὁ δὲ ἑκτικὸς. Galenus lib. 1. de Differ. Febr. p. 325.

2. Καὶ σῶμα. scribe καὶ τὸ σῶμα.

3. Οἱ σφυγμοί. Charterius videtur legisse οἱ δὲ σφυγμοί. quod probo.

4. Τῆς τιτάνου Nonus cap. CXLIV. p. 168 citat ἀσβέστου pro τιτάνου. Glossæ Chemicæ MSS.

quas

De Febre Hectica.

CAP. XVII.

Hectica febris est inseparabilis, quæ insitum cuique parti humorem sparsum ac disseminatum tabefacit, & exhaurit, sequitur plerumque acutas & ardentes febres diuturnas: fit & aliquando propter affectum partis alicujus nobilis, in hac fit intensio caloris & frigoris, & corpus aridum, marcidum & squalidum. Pulsus autem parvi, frequentes, urentes & erodentes tactum. Proprium est febris hecticæ post alimentum augere calorem, ut in cal-

quas debeo liberalitati Viri Summi Jac. Phil. D'Orville, πιτανός ἐστιν ἄσβεστος. Glossæ Jatricæ MSS. πιταβὼν (leg. πιτανὸν) ἄσβεστον, ἄβροχον.

5. Ἐπιβλιστικὸμυθος. Oedipe περίμολ' ὧδε
Nam isti quidem hercle orationi(verbo)
Oedipo
Conjectore opus est, qui sphyngi interpres fuit.

ἐπ' αὐτῆς τοῦ ὕδατος, ἐπαύξεται μᾶλλον καὶ ἀναζέει ἡ ἐν αὐτῇ ὑποκειμένη θερμότης.

Περὶ μαρασμοῦ πυρετοῦ.

ΚΕΦ. ΙΗ'.

Ο δὲ μαρασμός ἐστι πυρετὸς ἀδιάλειπτος, βληχρὸς, ἐκδαπανῶν καὶ καταμαραίνων [1] τὰ στερεὰ τοῦ σώματος μόρια· ἕπεται δὲ ὡς ἐπίπαν τῷ προειρημένῳ πυρετῷ· μηκυνθεὶς γὰρ οὗτος [2] καταναλώσας τὴν ἐν τοῖς μορίοις ὑγρότητα, ἀφικνεῖται ἐπ' αὐτὴν τὴν

καρ-

Petita autem hæc comparatio ex Galeno lib. I. de Diff. Febr. p. 328. qui utitur verbo καταχέειν. unde & eam hauſit Alexander Trall. lib. XII. c. 4. p. 715. οἷον ἐπὶ τῆς πιτάνεως· καὶ γὰρ ὡς ἐπὶ ταύτης τὸ κεκρυμμένον πῦρ ὑπὸ τοῦ ἐνεχθέντος (leg ἐγχυθέντος) ὕδατος ἐλέγχεται, οὕτω κ. τ. λ. & Nonnus cap. CXLIV. p. 168. ἐπιβαλομένου γὰρ ἐν (leg. ἐπ') αὐτῇ τοῦ ὕδατος, ἀναζέει ἡ ἐν αὐτῇ ὑποκειμένη θερμότης. Forte apud Noſtrum leg ἐπιβλυσσομένου. Celeb. Trillerus in epiſtola ad me data, ita de hoc loco ſentit, ejus verba adſcribam. *Nunc ad mon-ſtrum*

calce, absumpta enim a calce aqua, magis augetur & effervescit in ea subjectus calor.

De marcore Febre.

CAP. XVIII.

Marcor, febris est intermissionis expers, obtusa, quæ absumit, ac marcidas reddit solidas corporis partes; sequitur ut plurimum prædictam febrem: producta namque consumit humorem partium, & pervenit usque ad

strum vocis ἐπιϐλισκομένου, quod in Caput XVII. *foede irrepsit. Posset quidem satis commode ibi legi, ἐπιϐλυζομένου, vel ἐπιφλυζομένου, quod idem, vel ἐπιπολῆς χεομένου, divisis vocibus: veriorem tamen lectionem ego, tua pace, putem ἐπικλυζομένου, nempe τοῦ ὕδατος, quod mox sequitur.* Hæc Vir Eruditissimus. Doct. Jo. Jac. Reiske tuetur ἐπιϐλισκομένου.

1. Τὰ στερεά. Tunc enim *febris penitissimum cordis medullarumque secretum depopulatur* ut verbis utar Sidonii Apoll. lib. I. ep. V. p. 11.

2. Καταναλώσει. Propter præcendens σ, videtur ante hoc verbum excidisse καὶ.

καρδίαν, καὶ τὸ ἐν αὐτῇ ὂν σύμφυτον θερμὸν καταδαπανῶν, ποιεῖ τὸν μαρασμόν. ἐπὶ τούτων γὰρ κατάβλησις τῶν φυσικῶν δυναμέων γίνεται, καὶ κατάπτωσις τοῦ παντὸς σώματος· τῆς γὰρ ἐμφύτου θερμότητος κατασβεννυμένης, ξηραίνεται καὶ μαραίνεται τὸ σύμπαν σῶμα μὴ τρεφόμενον, [1] *δίκην δένδρου στερηθέντος τῆς ἰκμάδος, μαρανθέντος τε καὶ ξηρανθέντος ἐσχάτως· ἐπὶ τούτων οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν καμνόντων κοῖλοι γίνονται, λήμας ἔχοντες, βλέφαρα παραπλησίως τῶν* [2] *μυσταζόντων, δέρμα λεῖον,*

1. Δίκην δένδρου. Comparationem hanc a Galeno mutuatus est noster ex lib. de Diff. Febr. p 327.

2. Μυσταζόντων. Leg. νυσταζόντων sive potius τοῖς νυστάζουσι, ut recte apud Galenum legitur, aut post νυσταζόντων, subaudiendum βλεφάροις, sed tunc, ni fallor, dixisset Palladius, τοῖς τῶν νυσταζόντων βλεφάροις· Alexander Trall. lib. XII. c. 4. p. 715. καὶ τὰ βλέφαρα βαρύνονται, ὥσπερ οἱ εἰς ὕπνον ἑλκόμενοι κ. τ. λ. Actuarius de Dignot. Morb. lib. II. c. 18. κοιλαίνονται μὲν σφισὶ οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ οἱ κρόταφοι συμπεπτωκότες (excidit εἰσὶ)

καὶ

ad ipſum cor, ac inſitum ipſi humidum abſumens, marcorem efficit; In his enim accedit facultatum naturalium proſtratio, totiusque corporis lapſus: calido enim innato langueſcente, areſcit & marceſcit univerſum corpus non nutritum; in modum arboris humido privatæ, marcidæ & ad extremum usque arefactæ; præterea oculi ægrotantium fiunt concavi, lemas habentes, & palpebræ ſacrificantibus ſimiles; cutis læva,

καὶ τὸ μέτωπον καρφάλαιον, (leg. καρφαλέον) καὶ βραδέως αἴρουσι τὰ βλέφαρα καὶ λημώτ̓ουσι. conf. Paulus Aegin. lib. II. c. 31. Charterius non animadvertit τὸ μυσταζόντων, corruptum eſſe, & ita interdum fit, ut Viri Docti quædam prætervideant, aut verum cernere non poſſint. Theophylactus Simoc. quem ſcriptorem eximium inter Græcos recentiores vocat Caſaubonus ad Spartianum p. m. 91. Quæſt. Phyſic. cap. 13. ἐξκίρειν ἔπεστι μοι τὰ τῆς φύσεως ἔργα. vertit Kimedoncius *ſupereſt ut eruam opera naturæ*, legit autem ἔπεστι, quod vertere debuiſſet *cupio, animus mihi eſt*, ſed pro ἐξαίρειν legend. ἐξευρεῖν. Pſellus de Lapid. p. 349. de Galactite λήθην

λεῖον, ξηρὸν καὶ τεταμένον, σφυγμοὶ ἀμυδροὶ καὶ σκληροί, τῶν ὅλων δυνάμεων ἐσχάτως καταβληθεισῶν.

Περὶ ἀμφημερινῶν πυρετῶν.

ΚΕΦ. ΙΘ'.

Μετὰ δὲ τὰ γένη τῶν συνόχων πυρετῶν τῶν ἐντὸς τῶν ἀγγείων ἐχόντων τὴν ὕπαρξιν, εἴπωμεν λοιπὸν περὶ τῶν ἐκτὸς τῶν ἀγγείων ἐχόντων τὴν ὑποκειμένην καὶ πλεονεκτοῦσαν ὕλην,

λέγω

θην δ' ἐργάζεται τῶν κακῶν καὶ μνήμην τῶν κακῶν. Male fit huic lapidi, fi malorum memoriam, quam femel fugaverat, iterum revocat; fed ut illum ab hac injuria liberemus, legendum καὶ μνήμην τῶν καλῶν. vid. Orpheus de Lapid. p. 200. Alciphron. lib. III. Ep. 58. p. 418. Οὐδὲν προτιμῶ σου, κἂν ἀπειλῇς ψιθυρίζειν κατ' ἐμοῦ, καὶ καττύεις διαβολὰς ἀγεννήτους, vertit Doct. Berglerus: & confuas criminationes illiberales. fed pro ἀγεννήτους leg. ἄγαν νηπίους. Antigonus Caryftius Hift. Mirab. cap. 168. p. 125. Ὁ δὲ Τίμαιος τοῦτο μὲν ψεῦδος ἡγεῖται εἶναι· τὰ πλεῖστα γὰρ κατὰ τύχην τῶν εἰθι-

va ſicca & extenſa: pulſus obſcuri, duri & parvi, omnibus facultatibus ad extremum usque proſtratis.

De quotidianis Febribus.

CAP. XIX.

Poſt genera continentium febrium, quæ in vaſis ſuam habent exiſtentiam, dicamus deinceps de febribus, quæ extra vaſa habent ſubjectam & redundantem materiam, dico duntaxat

εἰθισμένων παρ' αὐτῇ διαιτῶς· vertunt: *pleraque enim fortuito fieri, quæ ibi evenire aſſolent.* omnino autem corrupta verba τῶν τύχην, pro quibus legerem καλὰ τυχεῖν. Eundem hunc locum emendavit jam, ut poſtea animadverti, ſummus R. Bentlejus in Fragm. Callimachi p. 332. legit autem leviſſima mutatione κατατυχεῖν. Cujus emendatio ſi magis placuerit, νικήσειεν ὁ παρ' αὐτῷ τέλπυς, etenim,

Cedere majori virtutis palma ſecunda eſt.

& ſi vincar, vinci a tali nullum eſt probrum.

 ε. Καὶ

λέγω δὴ ἀμφημερινῶν, τριταίων, τεταρταίων.

1 Καὶ οἱ μὲν ἀμφημερινοὶ πυρετοὶ φλεγματικωτέροις καὶ ψυχροτέροις ἕπονται χυμοῖς, καὶ ψυχροτέραις καὶ ὑγροτέραις φύσεσί τε καὶ κράσεσιν, οἷον γέρουσί τε καὶ παισὶ, καὶ βίοις ἀργοῖς, καὶ ὥραις, καὶ χώραις, καὶ διαιτήμασι, 2 καὶ τοῖς ψυχροῖς καὶ ὑγροῖς χωρίοις· οὗτοι δὲ γίνονται καὶ παροξύνονται ἐπὶ φλέγματι σηπομένῳ· τὸ γὰρ σαπὲν φλέγμα ὑπὸ φύσεως ὠθούμενον, καὶ διὰ τῶν αἰσθητικῶν ὀργάνων ἔξω σώματος φερόμενον, ἄρχεται ἀπὸ καταψύξεως τῶν ἄκρων, καὶ 3 φρίκη πᾶσα δυσεκθέρμαντόν τε ἔχει, καὶ πολυχρόνιον τὴν ἐπὶ τὴν ἀκμὴν ἀνάβασιν,

1. Καὶ οἱ μὲν. Galenus lib. II. de Different. Febr. p. 330.

2. Καὶ τοῖς ψ. κ. ὑ. χ. Non video quid hæc verba sibi velint, cum antea dixit καὶ ψυχροτέραις χώραις, quod mihi tautologum videtur. Forte verba καὶ χώραις ab alio fuerunt addita, (licet sic legatur apud Galenum, apud quem tamen τὰ χω-

xat de quotidianis, tertianis & quartanis.

Quotidianæ febres magis invadunt pituitosos & frigidiores, humidioresque naturas atque similia temperamenta, ut senes & pueros, & vitas desides, tempestates ac plagas, diætas, frigidioresque & humidiores regiones. Hæ autem fiunt, pituita a natura propulsa & per organa sensilia foras ex corpore delata, incipit ab extremorum frigore & horror universus ægre incalescentem ac diuturnum habet ad usque vigorem ascensum,

χωρίοις cum suis epithetis non habetur) quod auctorem nostrum amare sic loqui videret: sic cap. XX. καὶ ὥρᾳ καὶ χώρᾳ, καὶ ἡλικίᾳ. & cap. XXII. καὶ ὥραις καὶ χώραις καὶ ἡλικίαις. Potuit autem noster variare voluisse.

3. Φρίκη πᾶσα. Vertit Charterius: *horror universus*, quod æque parum intelligo. Corrigo καὶ φρίκη πρὶν οὐ. vel πρὶν ἢ οὐ sic noster cap. XXV. τὸ φοβούμενον τὴν προσοῦσαν φρίκην, συννεύει πρὸς ἑαυτό. Quod sequitur ἔχει est pro παρέχει, quod Græcis solemne, verto *reddit* sive *efficit*.

σιν, διά τε τὴν ψυχρότητα καὶ γλισχρότητα τοῦ ὑποκειμένου χυμοῦ· διὰ ταῦτα [1] βραδύτερός τέ ἐστιν ἐν ταῖς εἰσβολαῖς, καὶ ἐν ταῖς ἀναβάσεσι τῶν παροξυσμῶν· πανταχόθεν δὲ κατὰ τοὺς πόρους [2] ἰσχνὸς ἰσχόμενος, θλίβει [3] τε καὶ βαρύνει τὴν δύναμιν· ὑποτύφεται γὰρ καὶ

1. Βραδύτερος. Vir Doctus in exemplari Biblioth. Leid. correxit βραδύτερον & pro ἰσχόμενος, quod statim sequitur, ἰσχόμενον. Videtur hæc retulisse ad φλέγμα, sed nihil mutandum, si ad τὸ χυμὸς referas, quod modo præcedit.

2. Ἰσχνὸς. Charterius in versione hanc vocem agnoscit, & vertit *retenta*, sed ignorant eam exemplaria Galeni; & Vir Doctus in exemplari, quod in Bibliotheca Lugduno Batava adservatur, eam merito deleverat, τὸ ἰσχόμενος enim per compendium erat scriptum, unde utrumque textum occupavit. Interim tamen vel exinde patet nec τὸ βραδύτερος, quod præcedit, nec quod sequitur ἰσχόμενος esse mutandum.

3 Τε. Galenus μὲν ἐνίοτε. Forte ipse Palladius sic maluit scribere, forte tamen hæc lectio librariis debetur, qui haud raro quasdam syllabas omiserunt, ut nil nisi finis vocis aut terminatio remanserit. Glossæ Actuarii MSS. Σπλάγχνα φησὶ τὰ ἐντὸς, τὰ περιέχοντα τὰ καίρια

μέλη

sum, propter frigiditatem & lentorem humoris subjecti: quapropter segnis est in insultibus & in incrementis accessionum. Nam undique in meatibus retenta coercens, atterit & opprimit facultatem; ustulatur enim & abscondi-tur;

μέλη καὶ ἀναγκαῖα· διὰ λέγεται σπλάγχνον καὶ τὰ περὶ αὐτὴν, τὸ ἧπαρ, ὁ πνεύμων, τὰ περὶ τὸν στόμαχον, καὶ ὁ ἐγκέφαλος σπλάγχνον λέγεται, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐντὸς τὸ διαλαμβάνον, σπλάγχνον ἂν ῥηθείη τοῦ ἐγκεφάλου. Pro διὰ omnino legendum καρδία. Aristænetus lib. II. ep. XVIII. p. 270. ἢ περὶ θυρῶν ἀκήκοα νέων κωμαστῶν ὑπὲρ ἐμοῦ μένων. Varie hunc locum tentarunt Magni Viri, Mercerus, Casaubonus, Canterus, & Cl. Pauw. Adparet autem τὸ μένων esse caudam participii alicujus, cujus initium certatim substituere nisi sunt Viri Docti. Liceat autem mihi symbolam meam conferre, quamvis βάτραχος ποτ' ἀκρίδας ὥς τις ἐρίσδω. suspicor legend. ὑπὲρ ἐμοῦ διαλεγομένων, quod verto; *qui de me loquebantur*. ὑπὲρ ἐμοῦ est de me. AElianus V H. lib. XII. c. 52. Ἰσοκράτης ὁ ῥήτωρ ἔλεγεν ὑπὲρ τῆς Ἀθηναίων πόλεως, ὁμοίαν εἶναι ταῖς ἑταίραις. conf. Cl. L. Bos Animadv. ad Script. Græc. p. 173. Glossæ Jatricæ MSS. Δροφόβος, ἡ λύσσα. leg. Ὑδροφόβος. AElianus Var. Hist. lib. XIII. c. I. κακοὶ μνηστῆρες σὺν

καὶ ὑποκρύπτεται καὶ δυσέξαπτον καὶ καπνῶδες γίνεται, ὡς ἐπὶ τῶν ὑγροτέρων ξύλων τὸ πῦρ ἐστιν ἰδεῖν· οἱ δὲ σφυγμοὶ τούτων μικροὶ, ἀμυδροὶ, ἀραιοί τε καὶ ἀνώμαλοι γίνονται, καὶ τὸ διάλειμμα φαυλότερον τῶν ἄλλων ἐστίν· οὖρα δὲ λευκὰ καὶ λεπτὰ, ἢ παχέα καὶ θολερὰ, ἢ ἐρυθρὰ, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. καὶ ταῦτα μὲν τοῦ ἀμφημερινοῦ τὰ γνωρίσματα.

Περὶ

ὕβρει, καὶ ἄντρῳ τὰ ἔδνα τῶν γάμων προεκτελοῦντες. Insigniter verba καὶ ἄντρῳ exercuerunt eruditos interpretes: & præter illos etiam Celeb. Trillerum in Observ. Critic. lib. III. c. III. p. 169. sed videtur mihi hæc vox mutilata esse & legend. σὺν ὕβρει καὶ ἀπανθρωπίᾳ, quæ duo non male junguntur. Ex tali incuria omittendi quædam, forte etiam corruptus Orpheus de Lapid. pag. 222.

Οὐ δή ὅ γε κεραόεντα
λίθον κλύειν, οὔνεκα
μιχθείς.
Δερμέϛ ἐν σκορόδοισι
κερήατι, τοξευτῆρος
Ἠπεδανῶν ὤκιστα βελέμνων σκέρπιον εἶργει.

vertunt:

—— aut jaculatorem
Celerem firmorum telorum

tur, ac ægre accenditur, atque fit fumida, ut in humidioribus lignis ignem cernere eft. Pulfus autem parvi, obfcuri, rari, & inæquales fiunt, & intermiffio aliis deterior exiftit. Urinæ vero albæ & tenues, vel craffæ ac turbidæ, vel rubræ, ut plurimum. Et hæc funt quotidianæ febris indicia.

De

lorum fcorpium arceat. fed ἠπεδανὸν non eft firmum, fed potius mutilum ac debile, legendum itaque πευκεδανῶν ὤκιστα βελέμνων κ. τ. λ. aliquando literam addunt librarii, quod factum arbitror apud Florum lib. IV. c. XII. *Quæ fuerit callidarum gentium feritas, facile vel mulieres oftendere.* Varie tentant Doctiffimi Interpretes τὸ *callidarum.* Celeb. Trillerus lib. I. Obferv. Crit. cap. 12. p. 26. emendat *fqualidarum.* forte tamen, levi faltim mutatione, legend. *Quæ fuerit* calidarum *gentium feritas.* calidæ gentes funt feroces, θερμοὶ, θυμοῦ μεστοί. fic *calida turba* apud Perfium Sat. IV. vs. 5. ubi vid. Cafaubonus. fed manum de tabula. Δεῖ γὰρ

Τῇ χειρὶ σπείρειν, μὴ δ' ὅλῳ τῷ θυλάκῳ.

I. Αἰ-

Περὶ ἀκριβοῦς τριταίου.

ΚΕΦ. Κ'.

Ὁ δὲ ἀκριβὴς τριταῖος γίνεται καὶ παροξύνεται ἐπὶ πλήθει καὶ σήψει τῆς ξανθῆς χολῆς· αὐτὴ δὲ πλημμυροῦσα καὶ ὑπὸ τῆς φύσεως ὠθουμένη ἔξω τῶν ἀγγείων, ἅτε δὴ καυσώδης οὖσα καὶ διὰ τῶν 1 αἰσθητῶν ὀργάνων ἔξω φερομένη, καταδάκνει τε καὶ σφοδρὸν τὸ ῥῖγος καὶ τὸν πυρετὸν ποιεῖ· τὸ δὲ μέγιστον μῆκος τοῦ παροξυσμοῦ, ἐστὶν ὡρῶν δέκα καὶ δύο, 2 ἐκπτύεται καὶ λήγει εἰς καθαρὸν διάλειμμα· ἕπεται δὲ θερμοτέραις καὶ χολωδεστέραις φύσεσί τε καὶ κράσεσι, καὶ βίῳ ἐπιπόνῳ, καὶ ὥρᾳ καὶ χώρᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ διαίτῃ θερμῇ καὶ ξηρᾷ· οὖρα δὲ θερμὰ καὶ ἐκχολούμενα· γίνεται δὲ ἐπὶ τούτων καὶ χολῆς ἔμετος, καὶ

1. Αἰσθητῶν leg. αἰσθητικῶν. cap. XIX. καὶ διὰ τῶν αἰσθητικῶν ὀργάνων ἔξω σώματος φερόμενον. &

cap.

De exquisita tertiana.

CAP. XX.

Exquisita tertiana fit & accedit a copia & putredine flavæ bilis: ipsa enim restagnans, & a natura expulsa extra vasa, cum sit ardens, atque per sensilia organa foras propellatur, mordicat, & vehementem rigorem febremque facit. Maxima longitudo accessionis est horarum duodecim, & cessat, desinitque in puram intermissionem. Sequitur autem calidiores, magisque biliosas naturas & temperamenta, vitamque laboriosam, tempestates & regiones, ætates, victumque calidum & siccum. Urinæ calidæ, ac bile tinctæ: fit & insuper bilis vomitus,

cap. XXIV. καὶ ἀτμοὶ διὰ τῶν αἰσθητικῶν ὀργάνων διαφερόμενοι.

2. Ἐκπτύεται: An ἐκλύεται?

1. Καὶ

καὶ διαχωρήματα παρόμοια, 1 καὶ νύττεται ὑπὸ τοῦ χρωτὸς, ὀλιγοχρονιώτερος δέ ἐστι τοῦ προειρημένου· οἱ δὲ σφυγμοὶ ἐπὶ τούτων μεγάλοι τε καὶ πυκνοὶ καὶ ταχεῖς γίνονται.

Περὶ ἡμιτριταίου ἀκριβοῦς.

ΚΕΦ. ΚΑ'.

Ὁ δὲ ἀκριβὴς 2 ἡμιτριταῖος καλούμενος, σύνθετός ἐστιν ἐκ τριταίου διαλείποντος, καὶ συνεχοῦς ἀμφημερινοῦ, ἐπὶ χολῇ καὶ φλέγματι σηπομένοις συνιστάμενος, φυλάττων ἐν τοῖς παροξυσμοῖς ἀμφοτέρων τῶν χυμῶν τὰ ἰδιώματα τῆς κινήσεως· καὶ τοῦ μὲν ἀμφημερινοῦ καθ' ἑκάστην 3 παροξύνοντός τε καὶ

1. Καὶ νύττεται. scilicet ὁ κάμνων.

2. Ἡμιτριταῖος. Charterius. *Quæ exquisita tertiana*, operarum, ut puto, incuria. Græcam autem appellationem etiam retinuerunt Latini Q. Ser. Samonicus p. m. 31. ed. Keuchenii.

Mortiferum magis est, quod

tus, & dejectiones similes; ac pungitur cutis; brevique tempore prædicta durat. Pulsus his in febribus magni ac frequentes celeresque sunt.

De semitertiana exquisita.

CAP. XXI.

Quæ exquisita tertiana vocatur, composita est ex tertiana intermittente & continua quotidiana, ex bile & pituita putrentibus constituta, servans in accessionibus utriusque humoris motus proprietates: quotidianæ quidem, dum quotidie exacerbatur ac movetur:

quod Græcis ἡμιτελζαῖον
Vulgatur verbis: hoc nostra dicere lingua
Non potuere ulli, puto, nec voluere parentes.

3. Παροξύνοντ☉. Activum pro passivo παροξυνομένα.

καὶ κινουμένου· τοῦ δὲ τεταρταίου, μίαν παρὰ μίαν.

Περὶ ἀκριβοῦς τεταρταίου.

ΚΕΦ. ΚΒ'.

1 Τὸ δὲ τρίτον γένος τῶν διαλειπόντων πυρετῶν, ὁ ἀκριβὴς ἐστι τεταρταῖος πολυχρονιώτερος, καὶ ἐπὶ μόνῳ γινόμενος τῷ μελαγχολικῷ χυμῷ, ψυχρῷ καὶ ξηρῷ τὴν κρᾶσιν ὑπάρχοντι· ἡ εἰσβολὴ δὲ τούτου ὀστοκοπῶδες ῥίγος, ἐπιτεταμένον καὶ κρυερὸν, 2 καὶ κατὰ βραχὺ ὑποτυφόμενον, καὶ καθάπερ τις λίθος ἢ ὄστρακον, ἐπειδὰν 3 ἐξαφθῇ ἡ ἐξ αὐτοῦ φλὸξ, οὐδὲν ὑπολεί-

πει,

1. Τὸ δὲ τρίτον. Galenus lib II. de Diff. Febr. p. 331.

2. Καὶ κατὰ βραχὺ. Hæc sic leguntur apud Galenum κατὰ βραχὺ μὲν ὑποτύφεται καθάπερ τις λίθος, ἢ ἄστρακον, ἢ ὀστοῦν, ἢ τι τῶν οὕτω ψυχρῶν καὶ ξηρῶν σωμάτων ἐπειδὰν δ᾽ ἐξαφθῇ τις ἐξ αὐτοῦ φλόξ, οὐδὲν ὑπολείπει καπνῶδες, οὐδὲ κ. τ. λ. Non convenit nostro cum

tur: tertianæ vero, dum alternis diebus.

De exquisita quartana.

CAP. XXII.

Tertium genus intermittentium febrium, sincera est quartana; diuturnior, & a solo procreata melancholico humore, frigidum & siccum temperamentum habente: hujus insultus ossifragus est rigor, protensus & rigidus, qui quamprimum febrem provocat; ac quemadmodum lapis quidam aut

cum Galeno, hic enim nihil plane remanere asserit, noster autem aliquid καπνῶδες. Obscurus hic locus, quem malim intactum relinquere, donec lux ipsi ex Codice MS. affulgeat, quam eum ex conjectura tentare, quamvis id non foret difficile, præcipue si Galenum ducem sequamur.

3. Ἐξαφθῇ ἡ. Delendus articulus ἡ, natus ex ultima litera verbi præcedentis. Galenus habet τίς.

πει, εἰ μή τι καπνῶδες ἐν τῷ παροξυσμῷ· ἐκκενοῦται [1] δὲ γὰρ καὶ διαφορεῖται τὸ ἐξαφθὲν τοῦ κινηθέντος χυμοῦ μελαγχολικοῦ· καὶ οὕτω γίνεται διάλειμμα καθαρόν· ἕπεται δὲ ξηροτέραις καὶ ψυχροτέραις φύσεσί τε καὶ κράσεσι καὶ ὥραις, καὶ χώραις, καὶ ἡλικίαις καὶ διαίταις, ταῖς τὸν μελαγχολικὸν χυμὸν γεννώσαις· οἱ δὲ σφυγμοὶ ἐπὶ τούτων μικροὶ καὶ μοχθηροί, [2] βραδεῖς καὶ σκληροί· οὖρα δὲ ἐν μὲν τῇ ἀρχῇ λεπτά, προϊόντος δὲ τοῦ νοσήματος καὶ παρακμάσαντος, παχύτερα γίνεται.

Πῶς γίνονται οἱ διαλείποντες πυρετοί.

ΚΕΦ. ΚΓ'.

Οἱ δὲ διαλείποντες πυρετοὶ γίνονται αἰτίᾳ τοιαύτῃ, ὡς ἡνίκα ἡ ὕλη ὑπὸ

1. Δὲ. Delenda hæc particula, quæ forte aliunde huc migravit.

2. Βραδεῖς καὶ. Malim.

aut teſta, dum ex ea flamma accenditur, nihil relinquit, niſi quid fumidum in paroxyſmo; vacuatur enim & diſcutitur quod accenſum erat melancholici humoris commoti, & ſic fit pura intermiſſio. Sequitur frigidiores naturas & temperamenta, tempeſtates ac regiones, ætates & diætas melancholicum humorem procreantes. Pulſus in ipſis parvi ac pravi, tardi & duri. Urinæ initio quidem tenues, procedente vero morbo & ingraveſcente craſſiores fiunt.

Quomodo fiunt Febres intermittentes.

CAP. XXIII.

Intermittentes febres hiſce cauſis fiunt; ſtatim ac materies a natura expulſa,

lim. legere βραδεῖς τε καὶ σκληροί.

ὑπὸ τῆς φύσεως ὠθουμένη κινηθῇ πρὸς ἔκκρισιν· ταύτης δὲ κινουμένης μέρος φέρεται περὶ τὴν καρδίαν, καὶ νωθρεύει ταύτης τὸ ἔμφυτον θερμὸν, τότε δὲ ἀναθολουμένου καὶ νωθρευομένου ἐξάπτεται ὁ πυρετός· τοῦτο δὲ γίνεται [1] τῆς φύσεως προνοουμένης καὶ ἐπινοουμένης τὸν πυρετὸν πρὸς τὸ ἀναλῶσαι καὶ καταδαπανῆσαι τὰ πρόσω ῥηθέντα καὶ λυποῦντα αὐτὴν αἴτια· καὶ εἰ μὲν κατσχύῃ διὰ τοῦ ἑνὸς παροξυσμοῦ καταναλῶσαι πᾶσαν τὴν πλεονεκτοῦσαν ὕλην, καὶ [2] ἐπιδαπανῆσαι μέρος αὐτῆς, τὸ διάλειμμα ποιεῖ, καὶ ἄνεσιν [3] προλαμβάνουσα κινεῖ ἕτερον παροξυ-

1. Τῆς φύσεως προν. Febrem esse salutare naturæ molimen etiam arbitrantur salutis Magistri, ut Medicos vocat Cassiodorus lib. I. Var. c. 12. qui sunt recentioris memoriæ. Th. Sydenham Observ. Medic. Sect. I. cap. 4. p. m. 72. *Profecto enim est Febris ipsa Naturæ instrumentum, quo partes impuras a puris secernat.* conf Th. Campanella Medicinal. lib. VII. c. I. & Excell. Sthalius Theor. Med. Ver. p. 209. Palladius noster cap. XXVI. ἡ γὰρ προνοητικὴ φύσις ἔνδον οὖσα, ὥσπερ ἰατρὸς ἀγαθὸς προνοουμένη τοῦ σώματος ἐπινοεῖ τὸν πυρετὸν, πρὸς

ſa, ad excretionem movetur; ipſius autem quæ movetur pars ad cor defertur, torpetque illius calidum innatum, quo turbato & torpente accenditur febris: hoc autem fit natura febrem promovente, ut corripiantur & abſumantur cauſæ prædictæ ipſam lædentes, & certe ſi tentet viribus ſuis uno paroxyſmo omnem redundantem materiam conſumere, partem autem ipſius tantum exhauriat, intermiſſionem facit, ac quietem promovens, alteram

τὸ ἐξάψαι ἢ καταδαπανῆσαι τὰ ἐπικείμενα καὶ λυποῦντα αὐτὴν αἴτια. Febrem pro remedio ſæpe eſſe, probe etiam perſpectum habuit Hippocrates, vide quæ notat Doct. Petitus ad Aretæi Cappad. lib. I. de Cauſ. & Sign. Morb. Acut. cap. 7. p. 147.

2. Ἐπιδαπανῆσαι. Fruſtra quæras hoc verbum in Theſauro H. Stephani: forte tamen hic legendum ἐκδαπανῆσαι. Sæpius enim præpoſitiones permutantur. Philoſtratus in vita Apollonii lib. III. cap. I. δένδρα δέ οἱ περσόμοια φύει περὶ τὰς ὄχθας, καί τι καὶ μῦρον ἐνδίδοται τῶν δένδρων. leg. ἐκδίδοται. quo verbo ſæpius utitur Philoſtratus; ſic loc. cit. πῦρ ἢ ἀέρα ἢ ἐλαίου τι ἐκδίδοται.

3. Προλαμβάνουσα. Forte προσλαμβάνουσα.

ὀξυσμὸν, [1] ἢ καὶ ἕτερον σκόπον ἔχουσα διὰ τὸ κατὰ μέρος δαπανῆσαι καὶ ἐξατμίσαι, ἢ [2] ἀπολεφρῶσαι πάντα τὰ ὑπολειφθέντα καὶ θλίβοντα αὐτὴν αἴτια.

Πῶς γίνονται αἱ φρίκαι καὶ οἱ τρόμοι.

ΚΕΦ. ΚΔ'.

Πῶς δὲ προηγοῦνται αἱ φρίκαι καὶ οἱ τρόμοι ἐπὶ τῶν παροξυσμῶν καὶ πῶς [3] ἔρχονται οἱ πυρετοὶ, διεξερχώμεθα. γίνονται δὲ αἱ φρίκαι διχῶς, ἢ γὰρ διὰ τὸ ποσὸν τῆς ὑποκειμένης καὶ πλεοναζούσης ὕλης, ἢ διὰ τὸ ποιόν· τῶν γὰρ φυσσῶν ἢ [4] τῶν πνευμάτων ἀθρόως ἐκ τῶν ἔνδοθεν κινουμένων, καὶ εἰς ὅλον τὸ σῶμα διαδραμόντων, καὶ οἱονεὶ ψυξάντων

1. Ἡ. leg. ἢ. Spiritus sæpissime mutant librarii oscitantes, unde etiam errorum cumulus augetur. Philostratus lib. v. cap. 24. πολλῶν δ' ἐπιμιγνύντων δεῦρο ἐξ Αἰγύπτου, ἥδετό τε παρ' αὐτοῖς Ἀπολλώνιος, καὶ τὰ ὦτα εἰς αὐτὸν Αἰγυπτίοις ὀρθὰ ἦν. leg. ἤδετό τε κ. τ. λ.

2. Ἀπτεφρῶσαι. Omisit hoc verbum in ver-

teram movet accessionem, scopumque alterum habet, quo sigillatim absumat, & in halitus redigat omnes causas, quæ ipsam invaserunt & opprimunt.

Quomodo fiunt horrores & tremores.

CAP. XXIV.

Quonam modo præcedant horrores & tremores in paroxysmis, & quomodo accedant febres, percurramus; fiunt autem horrores duobus modis, vel propter quantitatem subjectæ & redundantis materiæ, vel propter qualitatem; flatibus etenim vel spiritibus affatim ab internis partibus commotis & in universum corpus percurren-

versione Charterius, verto, *aut in cineres redigat*.

3. Ἔρχονται. forte ἄρχονται.

4. Ἢ τῶ. forte ἦγεν τῶ πνευμάτων. sic cap. XI. p 38. ὁπότων οἱ ἀτμοὶ ἦγεν ὁ ἀὴρ κρατηθῇ ἔνδον τοῦ σώματος. & cap. XII. p. 40. τῶ ἀτμῶν ἦγεν πνευμάτων.

 1. Τὴν

των τὸ αἷμα, διὰ παντὸς τοῦ σώματος αἱ φρῖκαι γίνονται· τῆς γὰρ ὕλης ὑπὸ φύσεως κινουμένης καὶ οἱονεὶ ὠθουμένης, οἱ μύες καὶ τὰ νεῦρα ψυχόμενα καὶ δακνόμενα φρίττουσι, καὶ ποιοῦσι τὴν φρίκην· εἰώθασι γὰρ καὶ δακνώδεις χυμοὶ, καὶ ἀτμοὶ διὰ τῶν αἰσθητικῶν ὀργάνων διαφερόμενοι τὰς φρίκας καὶ τὰ ῥίγη ἐκγεννᾷν.

Πῶς γίνονται οἱ τρόμοι.

ΚΕΦ. ΚΕ'.

Γίνονται δὲ καὶ οἱ τρόμοι τρόπῳ τοιῷδε· τὸ φοβούμενον 1 τὴν περιοῦσαν φρίκην, 2 συννεύει πρὸς ἑαυτὸ καὶ ἀποφεύγει πρὸς τὰ θερμότερα μέρη τοῦ σώματος· τούτου δὲ ἀναθολουμένου καὶ καθισαμένου ἐκ τῶν ἀκρωτηρίων ἐπὶ τὸ βάθος,

1. Τὴν περιοῦσαν. Forte τὴν περιιοῦσαν: nil tamen temere muto.

2. Συννεύει. Reddendum forte hoc verbum Themistio Orat. XXIV.

rentibus, ac veluti sanguinem refrigerantibus, in universo corpore horrores excitantur; cum enim concitatur a natura materies & veluti propellitur, musculi & nervi refrigerantur & mordicantur, horrentque ac horrorem excitant; consuerunt enim mordaces humores & vapores per sensilia organa elati, horrores & rigores generare.

Quomodo fiunt tremores.

CAP. XXV.

Fiunt tremores hoc pacto; sanguis fugiens exuberantem horrorem, immergitur in se & refugit versus partes corporis calidiores, hoc autem perturbato & ab extremis partibus ad imum cor-

xxiv. p. 308. ed. Hard. Τὰ παιδία γὰρ αὐτῷ προσέξει τε καὶ πεισθήσεται καὶ συνήσει κομψευομένῳ ποιητικῶς. pro συνήσει Petavius forte συνησθήσεται legendum putat, malim συννεύσει aut συνάσει.

θος, τὰ σπλάγχνα καὶ [1] τὰ στέρνα τρέμουσι καὶ συγκλονεῖται βίᾳ τὰ πέρατα τοῦ σώματος.

Πῶς ἕπονται ταῖς φρίκαις οἱ πυρετοί.

ΚΕΦ. Κϛʹ.

Ἕπονται δὲ ταῖς φρίκαις οἱ πυρετοὶ [2] προνοίᾳ τῆς φύσεως, ἡ γὰρ προνοητικὴ φύσις ἔνδον οὖσα, ὥσπερ [3] Ἰατρὸς ἀγαθὸς, προνοουμένη τοῦ σώματος ἐπινοεῖ τὸν πυρετὸν, πρὸς τὸ ἐξάψαι καὶ κα-

1. Τὰ στέρνα. Charterius legit τὰ στερεὰ. Male quoque hæc vox legitur apud Eunapium in vita Jamblichi p. m. 27. λευκὸν ἦν τὸ παιδίον καὶ μετρίως εὐμέγεθες, καὶ χρυσοειδεῖς αὐτῷ κόμαι τὰ μετάφρενα στέρνα περιέστιλβον. pro στέρνα leg. τέρενα.

2. Προνοίᾳ τῆς φ. conf. Noster. cap. XXIII.

3. Ἰατρὸς ἀγαθὸς. Sæpissime sane Natura medici providi personam sustinet. Hinc Hippocrates lib. VI. Popular. Sect v p. 809. ed. Lind. Νούσων φύσιες ἰητροί. Demetrius Pepagom. cap. I. Ἡ φύσις ἄλογος οὖσα, τὰ κατὰ λόγον ποιεῖ, & divinus senex

corpus mutato, viſcera partesque ſolidæ trement ac concutiuntur violenter corporis extrema.

Quomodo Febres horrores conſequuntur.

CAP. XXVI.

Febres autem horrores conſequuntur providentia naturæ, provida etenim natura intus cum ſit, veluti optimus Medicus, providens corpori excogitat

ſenex loc. cit. ἀπαίδευτος ἡ φύσις ἐοῦσα καὶ οὐ μαθοῦσα, τὰ δέοντα ποιέει. Naturæ providentiam agnovit Amatus Luſitanus in juvene, qui primum tertiana laborabat, quæ poſtea in continuam malignam degeneravit. Sic autem ſcribit Curat. Medicin. Cent. VII. Cur. 40. p. 76. *Sed ecce, natura ex ſe provida, tanquam artis invida, eodem ſeptimo die multum ſanguinis per nares transmiſit, & forte ad uncias quatuor, quæ ſanguinis quantitas ſufficiens cum non eſſet, pro tanto amoliendo, domandove morbo, accerſito chirurgo, baſilicam aut communem venam aperire decreveram.*

I. E-

καταδαπανῆσαι τὰ [1] ἐπικείμενα καὶ λυπῦντα αὐτὴν αἴτια· ἐπειδὰν γὰρ ἀθροισθῇ τὸ πλεῖστον τῦ αἵματος εἰς τὸ βάθος, διπλασιάζεται τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ [2] ἐναυὸν ἔμφυτον θερμὸν καὶ διάπυρον γενόμενον ἐξάπτει τε καὶ ἐξαπλοῖ τὸν πυρετὸν διὰ τῶν ἀρτηριῶν ἐπὶ τὸ ὅλον σῶμα.

Τίς ἐστιν ὁ Ἠπίαλος πυρετός.

ΚΕΦ. ΚΖ.

Ὁ δὲ ἠπίαλος πυρετός ἐστιν, ὅταν ἅμα καὶ ῥιγῶσι καὶ πυρέττωσιν οἱ κάμνοντες, καὶ ἀμφοτέρων αἰσθάνονται κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐν παντὶ μορίῳ τῦ

1. Ἐπικείμενα. Leg. ὑποκείμενα. ſic cap. ſeq. τὸ γὰρ ὑαλῶδες καὶ ὀξῶδες φλέγμα τὸ ὑποκείμενόν ἐστι. Sed ſæpe ἐπὶ & ὑπὸ confunduntur. Conſtantinus Manaſſes in Annal. p. 15 vs. 11. ed. Meurſii. Ἐπέτρεχον τὰ λάσια καὶ τὰ πυκνὰ τῶν δένδρων. legerem Ὑπέτρεχον. Si quis tamen apud Palladium ἐπικείμενα retinere voluerit, ei non valde repugnabo.

2. Ἐ

cogitat febrem, ut excoquat & expellat incumbentes ipſamque afficientes cauſas. Cum enim plurimum ſanguinis colligitur in imo corpore, duplicatur quod ineſt in corde ſplendens calidum innatum & igneum factum, excitat & accendit febrem per arterias in univerſum corpus.

Quid ſit Epiala Febris.

CAP. XXVII.

Epiala febris eſt cum ſimul & rigent & febricitant ægrotantes, ac utrumque ſentiunt eodem tempore in omni corporis parte; illud autem contingit, pro-

2. Ἐναύον. Corrupta omnino hæc vox, conjiciebam ἔναυλον vel ἐνεόν. ſic noſter cap. IX. ἐκπυρώσει τὸ ἐν αὐτῇ ἐνεὸν ἔμφυτον θερμὸν καὶ ἐξάψει πυρετὸν. ſed hoc Jonicum eſt, unde & hic locus ſuſpectus, forte itaque legendum ἐνυχῖον, quod etiam in mentem venit Doct. Jo. Jac. Reiske.

τοῦ σώματος· Τοῦτο δὲ γίνεται διὰ τὴν τοῦ χυμοῦ γένεσιν· τὸ γὰρ [1] ὑαλῶδες καὶ ὀξῶδες φλέγμα τὸ ὑποκείμενόν ἐστι· ὅταν μὲν ἐπικρατῇ τὰ τῆς σήψεως, πυρέττουσι μᾶλλον· ὅταν δὲ τὰ τῆς ὠμότητος, ῥιγῶσι, καὶ διὰ τὸ ὑπάρχειν [2] αὐτὸ ἡμισαπὲς ἀμφότερα ποιεῖν εἰώθασι.

Ἐν τοῖς διαλείμμασι τῶν πυρετῶν ποῦ ἐστι τὰ αἴτια.

ΚΕΦ. ΚΗ΄.

Ἀποροῦσι δέ τινες 3 λέγοντες ἐν τοῖς διαλείμμασι τῶν πυρετῶν ποῦ ἐστι τὰ αἴτια; πρὸς δὲ τούτους φαμὲν ὅτι ἐν τοῖς μυσίν εἰσι κεκρυμμένα, καὶ ἐν τῷ και-

1 Ὑαλῶδες. Sic hunc humorem vocabat Praxagoras. Galenus lib. II. de Diff. Febr. p. 332. ὑαλῶδες δέ μοι δοκεῖ προσαγορεύειν ὁ Πραξαγόρας τὸν χυμὸν τοιοῦτον. cur autem eum sic vocaverit docet Galenus loc. cit. ἔοικε δὲ καὶ τὴν ὄψιν ὁ χυμὸς οὗτος ὑάλῳ κεχυμένῃ. conf. quæ ad caput VIII. notavimus.

2. Αὐ-

propter humoris generationem; vitrea namque & acida pituita subjectum existunt; cum autem exuperant, quæ putrescunt, magis febricitant ægri; cum vero cruda, rigent, ac propter utrumque semiputre ambo contingere consueverunt.

In intermissionibus Febrium ubi sint causæ.

CAP. XXVIII.

Dubitant quidam dum proponunt in intermissionibus febrium ubi sint causæ? His autem respondemus eas in musculis delitescere, quæ in tempore

2. Αὐτὸ. Corrupta hæc, leg. *αὐτὰ ἡμισαπῆ ἀμφότερον ποιεῖν εἰώθασι.*

3. Λέγοντες. Bene vertit Charterius *dum proponunt*. Palæphatus de Incred. Hist. cap. VII. pag. 18. de sphinge. καθεζομένη γὰρ ἐπὶ Σφιγγίου ὄρους, αἴνιγμά τι τῶν πολιτῶν ἑκάστῳ ἜΛΕΓΕ, καὶ τὸν μὴ εὑρόντα ἀνῄρει. quod verbum non sollicitandum.

καιρῷ δὲ τοῦ παροξυσμοῦ ὑπὸ τῆς φύσεως ἐλέγχονται.

Τῶν πυρετῶν τὸ θεραπευτικόν.

ΚΕΦ. ΚΘ'.

Ἐπὶ τούτων δὲ ἁπάντων τῶν νοσημάτων χρὴ ἀκριβῶς ἐπίστασθαι τὸν ἐπιστήμονα Ἰατρὸν καὶ γινώσκειν τήν τε φύσιν καὶ τὴν κρᾶσιν τῶν καμνόντων, 1 καὶ τὴν ἰδέαν τῶν πυρετῶν, καὶ τὴν ἑκάστου νοσήματος 2 γένεσιν, καὶ κίνησιν, καὶ ἀρχὴν, καὶ ἀνάβασιν, καὶ ἀκμὴν, καὶ τὰς ἀναλογίας αὐτῶν τῶν παροξυσμῶν καὶ τὰς τῶν περιόδων ἀνταποδόσεις· 3 καὶ πρῶτος μὲν 4 καὶ κοινὸς σκο-

1. Καὶ τὴν ἰδέαν. Nam ut monet Galenus lib. II. de Judicat. p. 404. οὔτε γὰρ ταῖς εἰσβολαῖς τῶν παροξυσμῶν ἐοίκασιν, οὔτε ταῖς ἀναβάσεσιν, οὔτε ταῖς παρακμαῖς, οὔτε τῇ ποιότητι τῆς θερμασίας, οὔτε τῇ κινήσει τῶν ἀρτηριῶν, οὔτε τοῖς ἐπιγινομένοις συμπτώμασιν.

2. Γένεσιν. Hinc non inepte ratiocinatur Polybius lib. III. Histor. cap. 7. p. 227. Τί γὰρ ὄφελος ἰατροῦ κάμνουσιν ἀγνοοῦν-

pore acceſſionis a natura propelluntur.

Febrium Terapeuticum.

CAP. XXIX.

His porro in omnibus morbis peritum Medicum accurate ſcire oportet & noſſe naturam atque temperamentum ægrotantium, & febrium ideam, ac uniuſcujusque morbi generationem, & motum, principium & incrementum, vigorem & declinationem, horumque comparationes, exacerbationum & circuituum viciſſitudines; & primus ac communis ſcopus in omni-

ἀγνοοῦντος τὰς αἰτίας τῆς περὶ τὰ σώματα διαθεσίων; —— οὔτε γὰρ ἐκεῖνον εἰκὸς οὐδέποτε δεόντως ἐνστήσασθαι τὰς τῶν σωμάτων θεραπείας.

3 Καὶ πρῶτος. Galeni hæc ſunt verba ex lib. 1. de Diff. Febr. pag. 324.

4. Καὶ κοινός. Particulam καὶ Galeni exemplaria ignorant. & pro ὡς apud eum legitur ὅτι μάλιστα.

1. Δεύ-

σκοπός ἐστιν ἐπὶ πάντων τῶν νοσημάτων, ὡς ἀπύρετον καὶ εὔπνουν εἶναι τὸ σῶμα· [1] δεύτερον δὲ [2] ἐφεξῆς τὸ πρὸς τὴν δυναστεύουσαν αἰτίαν [3] ἀπομάχεσθαι· πᾶν γὰρ ἔργον Ἰατροῦ ἐπανορθωτικόν ἐστι τῶν περὶ τὸ σῶμα σφαλμάτων, [4] ἐν τούτοις γὰρ αἱ διαφοραὶ τῶν πυρετῶν.

Ἀνα-

1. Δεύτερον. legend. δεύτερος nempe σκοπὸς, ut recte apud Galenum ſcriptum.

2. Ἐφεξῆς Galenus ἐφεξῆς τῷδε ὡς πρὸς.

3. Ἀπομάχεσθαι. Addit Galenus ὡς δύνατον. Eleganter autem Hippocrates lib. VI. Popular. Sect. V. p. 510. ed. Lind. Ἴησις, ἀντινοεῖν, μὴ ὁμονοεῖν τῷ πάθει. Demetrius Pepag. de Podagra. c. 13. ὅτι δέ ἐστι κοινὸν παράγγελμα ἐπὶ πάντων, τὴν ἐναντίαν αἰτίαν τῇ τὴν βλάβην ἐργασαμένῃ προσάγειν. Præclare etiam Euripides in Belleroph. apud Stobæum in Florilegio Tit. c. p. 419.

Πρὸς τὴν νόσον τοι καὶ
τὸν ἰατρὸν χρεὼν
Ἰδόντ᾽ ἀκεῖσθαι, μὴ ᾽πιτακτὰ φάρμακα
Διδόντ᾽, ἐὰν μὴ ταῦτα
τῇ νόσῳ πρέπῃ.

Quæ ita vertit ſummus H. Grotius

Mali neceſſe eſt noſcat ingenium, malo
Qui vult mederi: more nec medicamina

Ad-

omnibus morbis eſt, ut excrementorum expers atque perſpirabile ſit corpus; ſecundus deinde ut princeps cauſa expugnetur; totum ſiquidem Medici officium eſt, emendare omnes qui circa corpus fiunt errores, in his enim ſunt differentiæ febrium.

Reca-

Adhibenda, ſed quæ tempus & res exigunt.

Etenim, ut inquit Hippocrates lib. de flatibus p. 246. εἰ τις εἰδείη τὴν αἰτίην τοῦ νοσήματος, οἷός τ' ἂν εἴη προσφέρειν τὰ ξυμφέροντα τῷ ἐν τῷ σώματι, ἐκ τῶν ἐναντίων ἐπιστάμενος τῷ νοσήματι. Ex quibus præceptis prudentiſſimis ſatis patet, quid de illa curatione febris per tactum cenſendum ſit, de qua Ælius Spartianus in Adriano p. m. 17. *Venit & de Pannonia quidam natus cæcus ad febrientem Adrianum, eumque contigit: quo facto, & ipſe oculos recepit, & Adrianum febris reliquit: quamvis Marius Maximus hæc per ſimulationem facta commemoret.*

4. Ἐν τούτοις τῶν. Delenda hæc verba, quæ hic locum alienum occupant locum, nec enim ſatis cohærent cum prioribus, nec puto Palladius iiſdem verbis huic & ſequenti capiti finem impoſuit.

1. Ἰπ-

Ἀνακεφαλαίωσις.

ΚΕΦ. Λ'.

Γράφει δὲ [1] Ἱπποκράτης ἐπὶ λέξεως οὕτως· πυρετοὶ οἱ μὲν δακνώδεες [2] εἰσὶ τῇ χειρὶ, οἱ δὲ οὐ δακνώδεες μὲν, ἐπαναδιδόντες δὲ, [3] οἱ δὲ πρηέες, οἱ δὲ ὀξέες μὲν, [4] ἡσσώμενοι τῇ χειρὶ· οἱ δὲ [5] περικαέες, οἱ δὲ διὰ παντὸς βληχροὶ, ξηροὶ, [6] ἀμυδροί· οἱ δὲ [7] πεμφιγώδεες, οἱ δὲ ἰδεῖν δεινοί· οἱ δὲ πρὸς τὴν χεῖρα νοτιώδεες.

Καὶ δακνώδεας τῇ χειρὶ καλεῖ ὁ Ἱπ-

1. Ἱπποκράτης. Leg. ὁ Ἱπποκράτης. lib. VI. Epidem. Sect. 1. pag. 798. ed. Lindenii.

2. Εἰσι. Delent hoc verbum Hippocratis exemplaria, nec illud agnoſcit Galenus.

3. Οἱ δὲ πρηέες. In Hippocratis exemplaribus hæc leguntur post τῇ χειρὶ.

4. Ἡσσώμενοι. legend. ἡσσώμενοι δὲ. pro τῇ χειρὶ apud Hippocratem editur τῆς χειρὸς, nec aliter legit Galenus, etiam ubi hæc verba laudat lib. 1. de Diff. Febr. p. 320.

5. Περικαέες. Leg. ϖερικαέες εὐθέως, ut habent

Recapitulatio.

CAP. XXX.

Scribit ita ad verbum Hippocrates. Febres quædam mordaces manui funt, quædam vero non mordaces, fed dum increfcunt, aliæ autem mites, aliæ acutæ quidem manui cedunt; aliæ exardefcunt, aliæ autem in totum debiles, aridæ, obfcuræ, aliæ flatulentæ, afpectu horrendæ, aliæ tactui madentes.

Mordaces quidem manui vocat Hippo-

bent exemplaria Hippocratis, nec aliter legit Palladius, ut patet ex ejus expofitione, ubi εὐθέως addit.

6. Ἀμυδροί. Hippocr. οἱ δὲ ἁλμυρώδεες. Galenus lib. 1 de Diff. Febr. neutrum habet.

7. Πεμφιγώδεες. Apud Hippocratem editum οἱ δὲ πεμφιγώδεες, ἰδεῖν δεινοί, nec aliter in fuo exemplari videtur inveniffe Galenus, & Palladius infra in expofitione πεμφιγωδέας δὲ ἰδεῖν δεινούς, ut omnino verba οἱ δὲ fint ejicienda Ceterum vid Galenus & Fœfius ad h. l.

1. Αἰ-

Ἱπποκράτης τοὺς ἐπὶ σήψει τῶν χυμῶν γινομένους πυρετούς.

Οὐ δακνώδεας μὲν, ἐπιδιδόντας δὲ, τοὺς ἐπὶ στεγνώσει τῶν ἀδήλων πόρων τοῦ δέρματος· ἐπὶ τούτων κατ' ἀρχὰς ἐπιβάλλοντός τινος τοὺς δακτύλους ἐπὶ τὸν σφυγμὸν, οὐχ εὑρίσκει αὐτὸν δακνώδη, εἰς ὕστερον δὲ ἀναδίδοται τῇ ἀφῇ ἡ ποιότης τῆς ὑποκειμένης καὶ πλεονεκτούσης ὕλης.

Πρηέας δὲ λέγει τοὺς ἐπὶ πνεύμασι γινομένους, [1] λέγω δὲ τοὺς ἐφημέρους.

Καὶ ὀξέας μὲν, ἡσσωμένους δὲ τῇ χειρὶ, τοὺς ἐπὶ κόποις, οἱ κατ' ἀρχὰς μὲν ὀξεῖς φαίνονται, χρονιζούσης δὲ τῆς χειρὸς πραεῖς γίνονται.

Περι-

1. Λέγω δὲ. Malim scribere λέγω δή. sic Noster cap. III. λέγω δὴ τὰς συμβεβηκυίας ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ. Et cap. XIX. p. 66. λέγω δὴ ἀμφημερινῶν. Notum hæc duo sæpe permutari. vid. Canteri Syntagma de rat. emend. Græc. Auct. pag. 13. Recordor loci apud Aretæum Cappad. ubi idem factum videtur & forte corrumpendo loco occasionem præbuit. Lib. I. de Caus. & Sign. Morb. Diut. cap.

pocrates febres ab humorum putredine genitas.

Non mordaces quidem ſed increſcentes, eas quæ a meatuum inſenſilium cutis conſtipatione ſunt productæ; in his enim ſi quis circa initia digitos ad pulſum admoveat, non quidem pulſum reperiet mordacem, ſed die ſequenti increſcit & apparet tactui qualitas ſubjectæ & redundantis materiæ.

Mites vocitat eas, quæ a ſpiritibus generantur, dico diarias.

Acutas autem quæ manui cedunt, eas appellat quæ a laſſitudine oriuntur, quæ initio acutæ cernuntur, ſed manus mora miteſcunt.

Illi-

cap. xv. p. 45. D. τῶνδε μέντοι ἡ αἰτίη εἴδη γὰρ καὶ χολῶν ἐστὶ αἰτίη. Tentarunt hæc verba ſummi Viri P. Petitus & Jo Wiggan, forte tamen legend. τῶνδε μέντοι ἡ αἰτίη, ἡ δὴ καὶ χολῶν ἐστὶ αἰτίη. Themiſtius Orat. xii. pag. 145. ὅτι πέφυκεν ἄνθρωπος ὅσα γὰρ καὶ πρὸς ἅμιλλαν διαπράξεται συντονώτερον ἀπεργάζεσθαι. Petavius δὲ ejiciendum vel in μὲν mutandum cenſet, quia ſtatim iterum ὅσα δὲ ſequitur, ſed malim legere ὅσα δὴ καὶ.

Περικαέας δὲ εὐθέως, τὰς ἐπὶ χολῇ καυσώδεις πυρετὰς λέγει.

Βληχρὰς, ξηρὰς καὶ ἀμυδρὰς δὲ καλεῖ τὰς ἑκτικάς.

Πεμφιγώδεας δὲ ἰδεῖν δεινὰς, οἱ μὲν τὰς ἀπὸ τῆς ἡλικίας λέγουσιν εἶναι· οἱ δὲ τὰς [1] ἀπὸ φλυκταινῶν τινων γινομένας· ἄλλοι δὲ τὰς ἐπὶ τῶν φρενιτικῶν.

Πρὸς τὴν χεῖρα νοτιώδεας δὲ λέγει τὰς ἐπὶ ζέσει τοῦ αἵματος γινομένας πυρετάς· [2] ἐν οἷς αἱ διαφοραὶ τῶν πυρετῶν.

1. Ἀπὸ φλυκταινῶν. Cum his sentit Victor Trincavellus de Febre Pestilenti p. m. 1052. *Dicimus ergo esse febrium pestilentium aliquas, quæ* πεμφιγώδεες *ab Hippocrate 6. Epidem.* 1. *sæpius citato loco dicuntur, in quibus pomphyges, id est papulæ florescunt, vel ut juniores vocant, pustulæ, summam cutim occupantes, quas in his nostris regionibus* Betechias, *quasi maculas dicant, appellant, quæ deinde inter*

Illico exardescentes, a bile factas ardentes febres dicit.

Debiles, aridas & obscuras vocat hecticas febres.

Flatulentas vero horribiles aspectu, quidam ætatum febres dici volunt, alii a phlyctænis quibusdam produci, alii quæ phreniticis contingere solent.

Denique tactui madidas nominat a sanguinis fervore febres excitatas: in his autem omnibus differentiæ febrium.

se magnitudine coloreque maxime differunt & copia.

2. Ἐν οἷς. legend. ἐν τούτοις. Redit mihi in mentem locus Themistii ubi pariter ἐν οἷς male legitur. Orat. IX. pag. 110. ed Steph. ὁ δὲ ἐν οἷς μὴ παραχρῆμα ὑπείξας ἑαυτοῦ στερεώτατος ὠνομίσθη. Pro ὑπείξας corrigit Petavius ὑπέξε Malim scribere ὁ δὲ ἐνίοις μὴ παραχρῆμα ὑπείξας ἑαυτοῦ στερεώτατος (vel ut vult Harduinus στερεώτερος) ὠνομίσθη.

FINIS.

INDEX

Auctorum a Palladio laudatorum.

Galenus. Pag. 6. 8. 12. 56.

Hippocrates. 12. 56. 96.

ΛΕΞΙΚΟΝ

ΚΑΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ ΤΗΣ

ΧΡΥΣΟΠΟΙΙΑΣ

LEXICON

Alphabeticum, Chemicum.

Accedunt excerpta ex ſcriptoribus

CHEMICIS.

Omnia ex Codice MS. Bibliothecae

D. MARCI VENETÆ, EDITA.

V I R O

ERUDITISSIMO AC CELEBERRIMO

JACOBO PHILIPPO D'ORVILLE

J. U. D. ET HIST. ELOQ. AC GRÆCÆ LINGUÆ

APUD

AMSTELODAMENSES

PROFESSORI GRAVISSIMO

S. D. P.

JO. STEPH. BERNARD.

Ingratus omnino viderer, CELEBERRIME VIR, ſi quod TUUM jure meritoque dici poteſt, ac ad

Te redire geſtit, ſplendido Tuo nomini non inſcriberem. Tu enim is es, qui Gloſſas has, & reliqua Chemica, quæ Te annuente in lucem nunc prodeunt, a ſitu & oblivione vindicaſti, eaque mihi perbenigne obtuliſti: pro quo beneficio gratiæ Tibi debentur, tum ab omnibus, quos Græcæ literaturæ & antiquitatum medicarum cura tangit, tum in primis a me, erga quem tam inſigni liberalitate uſus es. Latus admodum ſeſe hic mihi aperiret campus per laudes Tuas exſpatiandi. Quemadmodum vero Alexander M. nolebat ſe a quoquam pingi, niſi ab artis principe, Apelle; ſic nefas omnino ducerem, Te, niſi a Viro laudato, laudari, qui nullis præterea lau-

laudibus indiges, & nominis Tui memoriam jam dudum amplissimis monumentis ac semper duraturis consecrasti. Patere itaque quæso, ut Glossæ hæ Tuo nomine sibi præfixo, superbiant. Nullus autem dubito, quin hoc meæ in Te observantiæ monumentum, gratum Tibi sit futurum, cum recordor, quantum Tuum sit in literis juvandis studium, ac quanta benevolentia omnes soleas excipere, quos literarum tenet amor, præcipue vero me es prosecutus. Maximopere vero lætabor, si Tibi satisfecisse, Teque conlati beneficii non pœnitere cognovero, sic me impensi laboris uberrimos fructus tulisse arbitrabor. Quod superest, Te oro atque obtestor, ut quem

animum prolixum ſemper mihi teſtatus es, eundem etiamnum ſerves; ego vero non committam, ut ſtudium, obſervantiam ac cultum meum temere unquam requiras. Vale. ſcribebam Lugduni Batavorum Calend. Novembr. MDCCXLIV.

LECTORI BENEVOLO S.

Cum Palladii liber de Febribus admodum parvæ ſit molis, viſus mihi ſum rem non ingratam Eruditis factu-rus, ſi Gloſſas Chemicas & excerpta quædam ex ſcriptoribus Chemicis, quæ perhumaniter atque benevole mecum communicaverat Vir Summus Jacobus Philippus D'orville, ſubnecterem. Præcipue vero operæ pretium videbatur illa edere, quod Gloſſæ multo auctiores ſint, quam quidem illæ, quibus in ditando ſuo Gloſſario uſus eſt Doct. du Cange, unde ipſius Gloſſario quæ-

dam fiet acceſſio, & quæ apud ipſum luxata aut confuſa reperiuntur, reſtitui atque in ordinem redigi poterunt. Sparſæ præterea per ſpiſſum opus ſunt hæ Gloſſæ, quas nunc una ſerie perlegere juvabit. Verum neceſſe eſt, ut Lectorem reddam certiorem, ex quonam codice Gloſſæ hæ atque carmina ſint excerpta.

Deſcripſit illa Celeberrimus D'Orville ex codice MS. Bibliothecæ D. Marci Venetiis, cujus codicis recenſionem ex Catalogo illius Bibliothecæ, cum liber non omnium manibus teratur, hic adponam.

Codex CCXCIX. in 4. membranaceus, foliorum 169. ſæculi circiter XI.

Chemicorum Græcorum Collectio. Præmittuntur Chemicæ artis ſigna cum interpretatione & Philoſophorum Nomina. Primum Philoſophi nomen eſt: Μωσῆς.

STEPHANI Alexandrini lectiones IX. inter-

interpoſita epiſtola ad Theodorum. Init. Θεὸν τῶν πάντων ἀγαθῶν.

HELIODORI Philoſophi jambi CCLXVIII. Init. Σκῆπτρα γαίης.

THEOPHRASTI Philoſophi jambi CCLXV. Init. Οἱ τῶν σοφιςῶν ἄνδρες.

HIEROTHEI Phil. jambi CCXXX. Init. Ἀπάρχομαι προσλέξας.

ARCHELAI Phil. jambi CCCXXII. Init. Ἡ πάνσοφος.

PELAGII Phil. Init. Οἱ μὲν προγενέστεροι.

OSTANIS Phil. Init. Τῆς φύσεως τὸ ἄστρεπτον.

DEMOCRITI Phyſica Myſtica. Init. Βαλὼν εἰς λίτρας ά πεφύρας.

SYNESII Phil. ad Dioſcorum in librum Democriti Scholia. Init. Τῆς πεμφθείσης μοι ἐπιστολῆς. Edidit Fabricius T. VIII. p. 233.

Anepigraphi Philoſophi Περὶ θείου ὕδατος τῆς λευκώσεως Hoc opuſculum recenſetur apud Fabricium T. XII. p. 762. mutilum tamen, quum verba initii ab illo adlata reperiantur in linea 7. opuſculi noſtri.

ſtri. In Codice incip. Καθ' ὅσον ἡ χρεία καλεῖ, τοσοῦτον προδίδοται.

Ejusdem, Τοῦ αὐτοῦ ἀνεπιγράφου φιλοσόφου κατὰ ἀκολουθίαν χρήσεως· ἐμφαῖνον τὸ τῆς χρυσοποιΐας συνεπτυγμένον σὺν Θεῷ· Init. Ἐπεὶ γὰρ περὶ τῆς τῆς χρυσοποιΐας.

Zosimi Περὶ ἀρετῆς. Init. Θέσις ὑδάτων.

Christiani ad Sergium Περὶ τοῦ θείου ὕδατος. Init. Ὁ περὶ τοῦ θείου ὕδατος λόγος βέλτιστε Σέργιε. Sequitur imago Labyrinthi.

Ejusdem Περὶ εὐσταθείας τοῦ χρυσοῦ. Init. Τῆς δευτέρας πραγματείας. Initium quod adfertur a Fabricio in Codice habetur poſt quatuor lineas.

Ejusdem Σύνοψις τίς ἡ αἰτία τῆς προκειμένης συγγραφῆς. Init. Πολλάκις ὑμῖν ἐφόδοις.

Jurisjurandi formula. Init. Ὄμνυμί σοι, καλὲ παῖ. κ. τ. λ. Plura ſequuntur poſt ea, quæ habentur apud Fabricium; non tamen quæ adſerit in ſuo MS.

Lexicon Κατὰ στοιχεῖον τῆς χρυσοποιΐας. Init. Ἀφροδίτης σπέρμα ἐστίν.

Olympiodori Philoſophi Alex. Εἰς τὰ

κατ'

κατ' ἐνέργειαν Ζωσίμου, ὅσα ἀπὸ Ἑρμοῦ καὶ τῶν φιλοσόφων ἦσαν εἰρημένα. Init. Γίνεται δὲ ἡ ταριχεία.

ZOSIMI Πρὸς Θεόδωρον κεφάλαια. Init. Περὶ ἐπιστάσεως τοῦτ' ἐστιν.

Anepigraphi Phil. Init. Τὸ ὠόν. Definit ut apud Fabricium.

PAPPI Philofophi. Init. Ὅρκῳ οὖν ὄμνυμί σοι τὸν μέγαν ὅρκον. fol. 184. ver. fubjicitur ΜΩΣΕΩΣ διπλωσις.

EUGENII & HIEROTHEI Περὶ τῆς ἱερᾶς τέχνης. Clauditur ut apud Fabricium.

ZOSIMI Περὶ ὀργάνων καὶ καμίνων. Init. Ἡ τῆς ὁρωμένης καμίνου. Aliter apud Fabricium.

Ejusdem Περὶ τοῦ θείου ὕδατος. Init. Τοῦτό ἐστι τὸ θεῖον καὶ μέγα μυστήριον.

Ejusdem Zofimi Περὶ ὀργάνων καὶ καμίνων. γνήσια ὑπομνήματα περὶ τοῦ ω στοιχείου. Init. Τὸ ω στοιχεῖον.

Prædictis opufculis alia interferuntur, fine nomine auctorum, fub variis titulis. Huc usque Catalogus.

Plura certe habentur in ifto codice, ut patet ex indice ipfi præmiffo, quem

P fedu-

ſedulo a Viro Celeberrimo deſcriptum, hic itidem adjiciam.

Βίβλȣ σοφῶν πέφυκα σὺν θεῷ πίναξ.

Στεφάνȣ Ἀλεξανδρέως οἰκονομικȣ̃ φιλοσόφȣ καὶ διδασκάλȣ περὶ τῆς ἱερᾶς τέχνης τῆς τȣ̃ χρυσȣ̃ ποιήσεως.

Τȣ̃ αὐτȣ̃ πράξις δευτέρα.

Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἐπιστολὴ πρὸς Θεόδωρον.

Τȣ̃ αὐτȣ̃ περὶ τȣ̃ ἐνύλȣ κόσμȣ, πράξις τρίτη.

Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς τὸ κατ' ἐνέργειαν, πράξις τετάρτη.

Τȣ̃ αὐτȣ̃ ὁμοίως πράξις ε.

Τȣ̃ αὐτȣ̃ φιλοσόφȣ πράξις ϛ.

Τȣ̃ αὐτȣ̃ πράξις ζ.

Τȣ̃ αὐτȣ̃ περὶ τόμης τῆς ἱερᾶς τέχνης, πράξις η.

Τȣ̃ αὐτȣ̃ διδασκαλία πρὸς Ἡράκλειον τὸν βασιλέα πράξις θ.

Ἡρακλείȣ Βασιλέως περὶ χήμης πρὸς Μόδεστον ἱεράρχον τῆς ἁγίας πόλεως.

Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ἡρακλείȣ κεφάλαια περὶ τῆς τȣ̃ χρυσȣ̃ ποιήσεως ια.

Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ἡρακλείȣ σύλλογος περὶ τῶν τῶν φιλοσόφων ἐπιζητήσεως τῆς ἱερᾶς ταύτης τέχνης.

Ἰȣστινιανȣ̃ Βασίλεως ἐπιστολή.

Τȣ̃ αὐτȣ̃ τȣ̃ Ἰȣστινιανȣ̃ κεφάλαια ε, περὶ τῆς θείας τέχνης, καὶ διάλεξις πρὸς τȣ̀ς φιλοσόφȣς.

Κομα-

Κομερίου φιλοσόφου διάλεξις πρὸς Κλεοπάτραν.

Διάλογος φιλοσόφων καὶ Κλεοπάτρας.

Ἡλιοδώρου φιλοσόφου πρὸς Θεοδόσιον τὸν Βασιλέα περὶ τῆς θείας ταύτης τέχνης διὰ στίχων ἰάμβων.

Θεοφράστου φιλοσόφου περὶ τῆς αὐτῆς τέχνης ὁμοίως διὰ στίχων ἰάμβων.

Ἱεροθέου φιλοσόφου περὶ τῆς αὐτῆς θείας τέχνης διὰ στίχων.

Ἀρχελάου φιλοσόφου περὶ τῆς θείης ταύτης καὶ ἱερᾶς τέχνης διὰ στίχων.

Πελαγίου φιλοσόφου περὶ χρυσοποιίας.

Ὀστάνου φιλοσόφου πρὸς Πετάσιον περὶ τῆς αὐτῆς ἱερᾶς τέχνης.

Δημοκρίτου περὶ πορφύρας καὶ χρυσοῦ ποιήσεως φυσικὰ καὶ μυστικά.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀσήμου ποιήσεως.

Συνεσίου φιλοσόφου πρὸς Διόσκορον (εἰς τὴν βίβλον Δημοκρίτου ὡς ἐν σχολείοις) διάλεξις περὶ τῆς τοῦ θείου Δημοκρίτου βίβλου.

Ἀνεπιγράφου φιλοσόφου περὶ θείου ὕδατος (τῆς λευκώσεως.)

Τοῦ αὐτοῦ περὶ χρυσοποιίας κατὰ ἀκολουθίαν χρήσεως ἐμφαῖνον τὸ τῆς χρυσοποιίας συνεπιπλεγμένον σὺν θεῷ.

Ζωσίμου τοῦ θείου πανοπολίτου περὶ ἀρετῆς.

Ἀγαθοδαίμονος κεφάλαιον. (ποίησις μᾶλλον δὲ παντός.)

Ἑρμοῦ, Ζωσίμου, Νείλου, Ἀφρικάνου κεφάλαια.

Χριστιανοῦ περὶ τοῦ θείου ὕδατος.

Ζωσίμου φιλοσόφου πρὸς Εὐσέβειαν περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας τέχνης κεφάλαια λε.

Ὀλυμπιοδώρου φιλοσόφου περὶ χρυσοποιΐας.

Πάππου φιλοσόφου περὶ τῆς θείας τέχνης.

Μώσεως περὶ διπλώσεως χρυσοῦ.

Εὐγενίου καὶ Ἱεροθέου κεφάλαια.

Ζωσίμου περὶ ὀργάνων καὶ καμίνων.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ θείου ὕδατος.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὀργάνων καὶ καμίνων γνήσια ὑπομνήματα.

Βαφὴ ἤτοι μεταβολὴ πυροχάλκου πρὸς ἀστρόχαλκον.

Βαφὴ καὶ ποίησις τοῦ Ἰνδικοῦ σιδήρου.

Βαφὴ πρὸς ξίφη καὶ ἐργαλεῖα λαξευτικά.

Περὶ ἀσήμου καὶ ὑδραργύρου καὶ κινναβάρεως ποίησις.

Ἐκ τῆς Κλεοπάτρας περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν.

Τοῦ Χριστιανοῦ περὶ εὐσταθείας τοῦ χρυσοῦ.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ χρυσοποιΐας κεφάλαια λ.

Περὶ φύρμων (leg. φέρνων.) καὶ πόλων (leg. θόλων) ποιήσεως.

Περὶ διαφορᾶς μολίβδου καὶ περὶ χρυσοπετάλων.

Λέξικον κατὰ στοιχεῖον τῆς χρυσοποιΐας.

Ἕτερα κεφάλαια διαφόρων ποιητῶν περὶ χρυσοποιΐας.

Post indicem Auctorum ipsi operi præ-

præfiguntur verſus, literis rubris ſcripti, quos poſt Gloſſas collocavi. Hos excipiunt Characteres Chemici, quales edidit du Cange. Deinde recenſentur Ὀνόματα τῶν φιλοσόφων τῆς θείας ἐπιστήμης καὶ τέχνης, quorum primus Moſes, ut quoque in Catalogo Biblioth. D. Marci indicatur. Sed en reliquos. Μώσης, Δημόκριτος, Συνέσιος, Παύσηρις, Πιβίχιος, Ξενοκράτης, Ἀφρικάνος, Λουκᾶς, Διογένης, Ἵππασος, Στέφανος, Χίμης, Χριστιανὸς, Μαρία, Πετάσιος, Ἑρμῆς, Θεοσέβεια, Ἀγαθοδαίμων, Θεόφιλος, Ἡσίδωρος, (f. Ἰσίδωρος) Θαλῆς, Ἡράκλειτος, Ζώσιμος, Φιλάρετος, Ἰουλιανὴ, Σέργιος.

Sequuntur in apographo Celeberrimi D'Orville, excerpta ex carminibus Poëtarum Chemicorum, *Heliodori*, *Theophraſti*, *Hierothei*, *Archelai*, & principium libri *Chriſtiani* περὶ εὐσταθείας τοῦ χρυσοῦ. Quæ excerpta, cum Vir Summus meo arbitrio permiſerit illa edere, nolui Tibi, Lector, invidere ac idcirco Gloſſis ſubjunxi. Cum vero Heliodori carmen integrum publica luce jam donaverit

Celeb. Fabricius Tom. VI. Biblioth. Græc. p. 774. ſupervacaneum id videri poſſet, excerpta ex illo nunc edere. Verum enim vero, cum quædam aliter in illis legi, quædam quidem mendoſe, alia vero rectius animadverterem, viſa mihi ſunt non prorſus eſſe inutilia.

Ad Gloſſas vero rite intelligendas ac illuſtrandas neceſſum omnino erat, illas cum Erud. du Cange Gloſſario conferre, cum ipſos ſcriptores, quos explicant & unde lucem fœnerari quirent, nondum prodierint. Sed hac in re otium mihi fecit Celeberrimi D'Orville curioſa diligentia, qui illas cum Gloſſario contulit ſuasque addidit conjecturas, ut pauca addenda ſuperfuerint, cui ſoli propterea velim hoc & ſpecimina illa accepta referas.

De Auctoribus vero horum carminum aliquid addere, foret Iliada ſcribere poſt Homerum, cum luculenter de illis diſſer-

ſeruerint Magnus Reineſius in Diſſertatione a Celeb. Fabricio Tom. XII. Biblioth. Græc. p. 748. inſerta, & ipſe Fabricius loc. cit. Heliodori carmen cum edito a Fabricio contuli lectionesque variantes indicavi, de locis quibusdam conjecturas meas propoſui. Sed rogatum Te velim mi Lector, ut ſi forte rem minus acu tetigerim, credas, me nondum hujus artis ἐπόπτην, aut, ut vulgo loquuntur, *adeptum* eſſe factum, ac propterea hæc æqui bonique conſulas. Vale ac conatibus meis fave.

A E-

ΛΕΞΙΚΟΝ

ΚΑΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ ΤΗΣ

ΧΡΥΣΟΠΟΙΙΑΣ

Α.

1 Ἀφροδίτης σπέρμα, ἐστὶν ἄνθος χαλκοῦ.

2 Ἀλάβαστρός, ἐστιν ἄσβεστος, ἡ ἀπὸ τῶν φλοιῶν τῶν ὠῶν καὶ ἄλας ἄνθιον, καὶ ἄλας ἀμονιακὸν, καὶ ἄλας κοινόν.

3 Ἄσβεστος ἐρμοῦ τῶν ὠῶν ἐστὶν ἡ αἰθαλουμένη δι' ὄξους καὶ ἡλιαζομένη, κρείττων γάρ ἐστιν χρυσοῦ.

Ἄλας

1. Ἀφροδίτης. Du Cange omittit principium.
2. Ἀλάβαστρος. Du Cange omittit quatuor ultimas voces.
3. Ἄσβεστος. Du Cange differt & omittit χρυσοῦ.

1. Ἀφ-

Ἄλας ἄνθιόν ἐστιν θάλασσα, καὶ ἅλμη, καὶ ἀλὸς ἄχνη.

1 Ἀφρὸς παντὸς εἶδους ἐστὶν ὑδραργύρου.

2 Ἀργύρειον νᾶμα, αἰθάλη θείου καὶ ὑδραργύρου.

3 Ἄσημος ἐστιν ὁ ἰὸς ἀπὸ τοῦ αἰθάλης.

4 Ἀχιὰς ἄνθος λαχάς ἐστιν.

Ἄνθος χαλκοῦ καλάκανθον καὶ χαλκητάριν καὶ πυρίτης καὶ θεῖον λευκὸν 5 οἰκονομηθέν ἐστιν.

6 Ἄλας ἐστὶν τὸ ὄστρακον τοῦ ὠοῦ, τὸ θεῖον δὲ τὸ λευκὸν, χάλκανθον δὲ ὁ κρόκος αὐτοῦ.

Ἀν-

1. Ἀφρὸς. Du Cangius confudit duas diversarum rerum explicationes, & omisit principium.

2. Ἀργύρειον. Omisit, ut dixi, quia confudit.

3. Ἄσημος. Du Cange omittit. Vide vocem αἰθάλη ubi rursus confusio pro ου leg. ος.

4. Ἀχιὰς. Et hic turbat

5. Οἰκονομηθέν. Et hic vitiosus du Cange, & οἰκονομικὸν sine sensu habet.

6. Ἄλας. Et hic deficit in prima particula ἤ, quæ tamen necessaria, τὸ θεῖον ἢ τὸ.

 1. Ἀ-

Ἀνδροδάμας ἐςὶν πυρίτης καὶ ἀρσένικον.

1 Ἀφαίρεμά ἐςι πίτυρα σίτȣ.

2 Αἰθάλη, ἐςὶν ὕδωρ θείȣ ἀπύρȣ καὶ μολιβοχάλκȣ.

Ἀφροσέληνόν, ἐςιν κόμαρις καὶ κȣφόλιθος.

3 Ἀκρατόφορος, ἄγγος ἐςὶν ὀςράκινον.

4 Ἀφροσύαλον ὑδράργυρός ἐςιν ἡ ἀπὸ ἀργυρȣ̃ καὶ λίθος σκυθερίτης.

5 Ἀποσπερματισμὸς δράκοντός, ἐςιν ὑδράργυρος.

Ἀρρηκτόν ἐςιν ἀφευκτόν.

Ἀς-

1. Ἀφαίρεμα. DuCangius omittit.

2. Αἰθάλη. Mirificus hic du Cange, ſic autem edidi hunc locum, qui per Characteres erat ſcriptus, ut illum legendum eſſe præceperat Cl. D'Orville.

3. Ἀκρατόφορος. Omiſſa hæc Gloſſa a Du Cange.

4. Ἀφροσύαλον. Hanc gloſſam in Gloſſario Du Cangii non inveniri notat Celeb. D'Orville. Forte legend. Ἀφρὸς ὑάλȣ.

5. Ἀποσπερματισμός. vid. du Cange hoc loco, & in δράκοντο; χολή.

1. Α-

Ἀε͂ίτης λίθος ἐστιν χρυσοῦ λίθος, καὶ πορφυρίτης, καὶ πορφυρόχρωμος μακεδονικὸς, καὶ πολύχρωμος.
Ἀκαύστωσίς ἐστιν λεύκωσις.
Ἄσκιος χάλκος, ἐστὶν ἄνθος χαλκοῦ.
Ἀλλοίωσις ἐστὶν βαφή.
Ἀλμυρία ἐστὶν χρυσόκολλα.
Ἀργυρόλιθός ἐστιν ἀφροσέληνον.
1 Ἅπασα ὑδράργυρος λέγεται ἡ διὰ τριῶν θειῶν ἀπύρων συντεθεῖσα δι' ἀσβέστου.

B.

Βατράχιόν ἐστιν χρυσόκολλα καὶ 2 χρυσόπρασον.
3 Βόλος θεῖόν ἐστιν ὠμόν.

Βο-

1. Ἅπασα. Hæc per compendia & Characteres erant exarata, quæ sic edidi, ut illa legenda esse, annotaverat Cel. D'Orville.

2. Χρυσόπρασον. Omittit du Cange, χρυσό.

3. Βόλος. Deficit locus.

1 Βοςρυχίτης πυρίτης καὶ ἐτήσιο͵ καὶ χρυσόλιθός ἐςιν.
2 Βασανιςὴς, θυΐα ἐςίν.
Βαφὴ ἀλλοίωσίς ἐςιν.
3 Βοτάναι πᾶσαι ξανθαὶ χρυσȣ̃ λίθοι εἰσίν.
4 Βύνη βλαβάριον ζύθȣ.

Γ.

Γάλα βοὸς 5 μελαίνης ἐςὶν ὑδράργυρο͵ ἀπὸ θείȣ.
6 Γῆ ἀςερίτης ἐςὶν πυρίτης καὶ γῆ χεῖα καὶ λιθάργυρο͵ καὶ θεῖον λευκὸν, καὶ συπ]ηρία, καὶ καδμία λευκὴ καὶ μαςίχη.

Γῆ

1. Βοςρυχίτης. Omnia hæc desunt.
2. Βασανιςὴς. Du Canforte bene habet θεῖα, in loco ȣ̃ θυΐα, sed sequentem locum huic immiscet.
3. Βοτάναι. Et hic vitiosus du Cange.
4. Βύνη. Du Cange habet ζύθο͵ pro ζύθȣ.
5. Μελαίνης. Male du Cange μελένης.
6. Γῆ. Et hic defectuosus in θεῖον λευκὸν.

1. Γά-

Γῆ αἰγυπτία ἐστὶν ἡ κεραμική.
Γῆ σαμία ἐστὶν ἀρσενικὸν καὶ θεῖον λευκόν.
1 Γάλα ἑκάστου ζώου ἐστὶν θεῖον.
Γύψος ἐστὶν ἡ παγεῖσα ὑδράργυρος.

Δ.

Δρόσος ἐστὶν ἡ ἀπὸ ἀρσενικοῦ ὑδράργυρος.
2 Δίφας ἐστὶν ὕδωρ ὑδραργύρου.
3 Δράκοντος χολή ἐστιν ὑδράργυρος ἀπὸ κασσιτήρου.

E.

4 Ἕλκυσμα ἐστὶν ὁ ἀνακαυθεὶς μόλιβος.

Ἐγκέ-

1. Γάλα. Du Cange in Γάλα βοὸς hæc habet.

2. Δίφας. In du Cangio forte melius, δίφρος.

3. Δράκοντος. Hic omnino corruptus du Cange.

4. Ἕλκυσμα. du Cange ἕλκισμα.

Ἐγκέφαλός ἐστιν ἄσβεστος τῶν ὠῶν τῶν φλοιῶν.

Ἕψησις ἐστὶν 1 σκόπησις καὶ λείωσις καὶ ὄπτησις.

Ἐπίβλησις ἐστὶν 2 συλλείωσις κατασπωμένη.

Ἔλαιον τὰ ἄνθη τῶν βαφῶν εἰσίν.

Ἐκλείωσις ἐστὶν λεύκωσις καὶ ἐκστροφὴ καὶ 3 ὑδραργύρωσις.

Z.

Ζυμάριόν ἐστιν θεῖον.

Ζωμὸς βαφικός ἐστι καλάνθη 4 οἰκονομηθεῖσα.

H.

1. Σκόπησις. du Cange σκόρπισις.

2. Συλλείωσις. du Cange. συλείωσις.

3. Ὑδραργύρωσις. Addit du Cange τῶν εἰδῶν.

4. Οἰκονομηθεῖσα. Addit du Cange κατὰ τὴν τέχνην. pro καλακάνθη, a prima manu καλακάνθον fuit scriptum.

H.

Ἡμισώματά εἰσιν αἱ αἰθάλαι.
Ἡχουμένιόν ἐστιν κνίκου ἄνθος.
[1] Ἠλικτρόν ἐστιν τὸ τέλειον ξηρίον.
[2] Ἡλίου χαῖται εἰσὶν θεῖον ἀπὸ χρυσοῦ.
Ἡλίου δίσκος ἐστὶν ὑδράργυρος ἀπὸ χρυσοῦ.

Θ.

Θεῖον λευκόν ἐστιν αἰθάλη ὑδραργύρου παγεῖσα μετὰ τοῦ λευκοῦ συνθέματος.
Θεῖον ὑγρόν ἐστιν τὰ [3] δύο στίμι καὶ λιθάργυρος.
Θεῖον ἄκαυστόν ἐστιν αἰθάλη καὶ ὑδράργυρος.

Θεῖον

1. Ἠλικτρον. Du Cange ἤλεκτρον.
2. Ἡλίου. Omittitur.
3. Δύο. Du Cange non habet hanc vocem.

1. Τὰ

Θεῖον ὕδωρ ἐςὶν [1] τὰ ἄσπρα τῶν ὠῶν καὶ μάρμαρον διοργανιζόμενον.

[2] Θαλλοὶ Φοινίκων εἰσὶ θεῖον λευκόν.

Θεῖον ἄκαυςον, τὸ ἀπὸ ἀρσενικȣ̃ καὶ σανδαράχης ὕδωρ μιγὲν καὶ λευκανθέν.

Θεῖον ὕδωρ ἄθικτόν ἐςιν ἐν τοῖς ζωμοῖς ὁ κρόκος καὶ θεῖον ὕδωρ ἐςὶν τὸ ἀπολελυμένον τὸ δὶ ἀσβέςȣ καὶ ἀλαβάςρȣ.

Θεῖον κρεμαστὸν ἔστιν ὕδωρ.

Θειώδη εἰσὶ τὰ μέταλλικά.

Θεῖον ὕδωρ ἐστὶν τὸ ἐκ μολίβδȣ ἑψȣ́μενον.

[3] Θεῖον ὕδωρ εἰς τὴν ξάνθωσιν, ὅτι οἶνος ἀμιναῖος μέτα ἐλυδρίȣ.

Θεῖον

1. Τὰ ἄσπρα. Du Cange τὰ λευκὰ pro τὰ ἄσπρα. Τὰ λευκά eſt interpretamentum ȣ̃ τὰ ἄσπρα. Vid. du Cange in ἄσπρος.

2. Θαλλοί. Hic rurſus mirifice turbat du Cangius. primum θάλη loco ȣ̃ θαλλοὶ habet, tum ſequentem paragraphum, cum hac coaleſcere fecit.

3. Θεῖον ὕδωρ. Male & hic du Cangium edidiſſe obſervat Cel. D'Orville, ſed pro ὅτι forte legend. ἐςὶν.

I. Θεῖον

1 Θεῖον σχιστόν ἐστιν ἀρσένικον.

2 Θεῖα δύο λέγονται καὶ οὐκ εἰσὶ δὲ συνθέματα ὅτι θεῖον ἔργον ἀποτελοῦσι.

3 Θιβαϊκὸν μάρμαρόν ἐστιν ἄσβεστος τῶν ὠῶν καὶ τίτανος καὶ σχιστὴ στυπτηρία καὶ ἡ ἀπὸ μήλου ὅ ἐστιν θείου.

4 Θεῖον ἐστὶ τὸ ἡμέτερον ὄξος.

Θεῖον λευκόν ἐστιν μόλιβδος οἰκονομηθείς.

5 Θεῖον, χάλκος ἐστὶν οἰκονομηθείς.

I.

1. Θεῖον. Du Cange deficit in ultimis.

2. Θεῖα. Hæc du Cange non adſumſit, locus vero ſic legendus videtur. Θεῖα δύο λέγονται (καὶ οὐκ εἰσὶν, εἰσὶ δὲ συνθέματα) ὅτι θεῖον ἔργον ἀποτελοῦσι.

3. Θιβαϊκὸν. du Cange bene Θηβαϊκὸν, omittit vero ἡ in καὶ ἡ ἀπὸ. Sed vox μήλου corrupta videtur, an ἀπὸ μέλιτος?

4. Θεῖον. Non habetur hæc gloſſa in du Cange.

5. Θεῖον. Abſunt & hæc.

I.

1 Ἰός ξυστός ἐστιν αἰθάλη καὶ χρυσόκολλα.

2 Ἰός ἐστιν ξάνθωσις καὶ ὕδωρ θεῖον ἄθικτον καὶ κόμαρις σκυθικὴ καὶ ἴσατις ἰνδικὴ καὶ βατράχιον καὶ χρυσόπρασον καὶ χρυσόκολλα.

3 Ἱερὸς λίθος ἐστὶν χρυσόλιθος.

K.

4 Καυστὴ κοπτική ἐστιν φέκλη καὶ ἀφροσέληνον.

Κόπρος 5 χρύσαμμός ἐστιν χρυσόλιθος.

6 Κασσίτηρός ἐστιν ἡ κιννάβαρις.

Κα-

1. Ἰὸς. Hæc non habentur apud du Cangium.

2. Ἰός ἐστιν. Omnia hæc desiderantur.

3. Ἱερὸς. Absunt etiam hæc.

4. Καυστὴ. Non invenitur.

5. Χρύσαμμος. Male du Cange χρυσὸς ἢ ἄμμος, cum sit χρυσὸς ἄμμος seu χρύσαμμος.

6. Κασσίτηρος. Non habet hæc du Cange.

1. Κα-

[1] Καλάϊνόν ἐστιν ὕδωρ ἄσβεστου.

Κιννάβαρίς ἐστιν ἡ ἐν λέβησι ἑψουμένη αἰθάλη.

[2] Κνοῦφιν ἐστὶν ἄμπυξ.

[3] Καπνὸς κωβαθίων ἐστὶν αἰθάλη.

Κόλλα ἀττικὴ, ἀμυγδάλης δάκρυον.

Κόμι ἐστιν [4] λέκηθος.

Κλαυδιανός ἐστιν ἄσβεστος ὠῶν καὶ αἴγειρος καὶ κάσιν.

Κόμαρις σκυθικὴ ἐστιν θεῖον καὶ ἀρσένικον μετὰ πάντων αὐτῆς τῶν ὀνομάτων.

Καδμία ἐστὶν [5] μαγνησία.

Κίκινον ἔλαιον, τὸ ἀπὸ τῶν ἀγρίων συκῶν· πολλοὶ γὰρ τοιοῦτον σκευάζουσιν.

[6] Κήριον τὸ στερεὸν, εἰσὶ τὰ στερεὰ σώματα.

Καῦ-

1. Καλαΐνον. Vid. du Cange in καλλαΐνος.

2. Κνοῦφιν Du Cange κνούφιον.

3. Καπνός. du Cange Καπνὸς κοβαρίων ἐστιν αἰθάλη ἀρσενικοῦ. Melius.

4. Λέκηθος. du Cange λέκυνθος.

5. Μαγνησία. du Cange male μαγησία.

6. Κήρεον. Non adsunt hæc.

1 Καῦσον ἐςὶν λεύκανον.

Κάλαμός ἐςιν τὸ θεῖον.

2 Κόμαρίς ἐςιν ἀρσένικον.

3 Κνίπειον αἷμα, ὕδωρ ἐςὶν ἀλαβάςρε οἰκονομηθέν.

Λ.

Λαπάθε 4 χυλός, ἐςιν ὁ ὄξος.

Λίθος διονυσίε, ἐςιν ἄσβεςος.

5 Λευκόλιθός ἐςιν πυρίτης.

Λίθον τὸν ἐ λίθον ἄσβεςον εἶναι λέγεσιν, καὶ αἰθάλην λειεμένην 6 δι' ὄξες.

7 Λιθοφρύγιόν ἐςι ςυπτηρία.

8 Λιπυρα[illegible]ῶν κωβα[illegible]ίων εἰσὶ τὰ θειώδη,

1. Καῦσον. Vide φρῦξον. duo imperativi modi sunt.

2. Κόμαρις. Hoc superfluum est.

3. Κνίπειον. Du Cange κνίπον. in cæteris vitiosus.

4. Χυλὸς. Χαλκὸς du Cangius, num bene?

5. Λευκόλιθος. Non invenio.

6. Δι'. Du Cange μεθ'.

7. Λιθοφρύγιον. Du Cange Λιθοφρύγιος.

8. Λιπυριτῶν. Du Cange bene λέπυρα τ., in hac voce.

1. Ψι-

δη, πλέον δὲ τὸ ἀρσένικον.

Λιθάργυρος λευκή ἐστιν [1] ψιμύθιον.

[2] Λευκοχάλκιόν ἐστιν ὕδωρ θείου λευκοῦ.

[3] Λοκόπινος ὁ βάπτων εἰς βάθος καὶ μὴ ἀποπλύων.

Λίθος φρύγιός ἐστιν στυπτηρία [4] ἤγουν θεῖον.

Λευκόφανόν ἐστιν [5] τὸ δύνον εἰς βάθος.

M.

Μόλιβός ἐστιν παρεμφερὲς ψιμύθιον.

Μαγνησία ἐστὶν μόλιβος λευκὸς καὶ πυρίτης.

Μαγνησία ἐστὶν ἀπαλακιστὸν ὄξος καὶ ἡ [6] ἀνάστασις.

Μαγνησία ἐστὶν στίμι θηλυκὸν [7] τὸ χαλκηδόνιον.

1. Ψιμύθιον. Du Cange ψιμμίθιον.

2. Λευκοχάλκιον. Deest hæc Glossa.

3. Λοκόπινος. Melius du Cange λευκόπινος.

4. Ἤγουν θεῖον. Hæc apud du Cange non habentur.

5. Τὸ δύνον. Imo τὸ μὴ δύνον, in oppositionem τοῦ λευκόπινος.

6. Ἀνάστασις. Du Cange ἡ ἀνάπαυσις.

7. Τὸ χαλκ. Du Cange τὸ μακεδονικόν.

Μαλάγματά εἰσι πάντα τὰ ξανθὰ καὶ τελειέμενα.

Μία φύσις ἐςὶν θεῖον καὶ ὑδράργυρος διαφόρως οἰκονομηθέντα.

Μέλαν ἰνδικὸν [1] ἀπὸ ἰσάτιος γίνεται καὶ χρυσόλιθος.

Μίλτος ὀρεινή ἐςιν μίσυ ξανθὸν μετὰ [2] αὐτοείτε.

[3] Μέλι ἀττικὸν καὶ μόλιβδος ὕδωρ θεῖον ἐςίν.

Μόλιβδος ἡμῶν ἐςιν ἡ ἀπὸ δύο στίμεων καὶ λιθαργύρε.

[4] Μολιβόχαλκός ἐςιν χρυσόκολλα.

[5] Μυςήριον παντὸς μεταλλικε λίθε ἐςὶν πυρίτης.

Μεγάλη βοτάνη ἐςὶν κριθή.

N.

1. Ἀπὸ ἰσάτιος Du Cange ἀπὸ ἰσάτιδος γίνεται καὶ χρυσολίθε.

2. Αὐτοείτε. Du Cange αὐτωρύτε.

3. Μέλι. Non inveni.

4. Μολιβόχαλκος. Hæc annectit prave superioribus.

5. Μυςήριον. Non inveni.

N.

Νεφέλη ἐστὶν αἰθάλη θείου.

[1] Νεξίας ῥίνησμα ἐστὶν κουρέων ἀκόνημα.

Νίτρον ἐστὶν θεῖον λευκὸν ποιοῦν χάλκον ἀσκίαστον, τὸ αὐτὸ [2] ἀφόνιτρον καὶ ῥιτίνη γῆ.

Ξ.

Ξανθὴ κιννάβαρις αἰθάλη ἐστὶν θείων καὶ ὑδραργύρου.

Ξανθὸν φάρμακόν ἐστιν σιδηρίτης δι' οὔρους θείου [3] οἰκονομηθέν.

O.

[4] Ὄστρυον καὶ στηπέας ὄστρακον ἐστὶν ἄσβεστος ὠῶν.

Ὀ-

1. Νεξίας. Abest hæc glossa.

2. Αφόνιτρον. Du Cange melius ἀφρόνιτρον ἢ ῥυπίνη.

3. Οἰκονομηθὲν Du Cange addidisse καὶ ἡ καδμία notat Cel. D'Orville. pro δι' οὔρους θείου leg. δι' οὔρου καὶ θείου.

4. Ὄστρυον. Non inveni illa.

Ὀπὸς καλπάσου χυλός ἐστιν 1 καλπάσου.

2 Ὀξύγγιν χοίρειόν ἐστιν θεῖον ἄκαυστον.

Ὄξος κοινόν ἐστιν τὸ διὰ λιθαργύρου καὶ 3 φέκλης.

4 Ὀπὸς πάντων δένδρων καὶ βοτάνων ἐστὶν ὕδωρ θεῖον καὶ ὑδράργυρος.

5 Ὁ οἶδας ἐστὶν στυπτηρία.

6 Ὄπτησίς ἐστιν ἕψησις καὶ ξάνθωσις.

Ὀσιρίς ἐστιν μόλιβος καὶ θεῖον.

7 Ὄλβος ἐστὶν ἰγδίον.

Π.

1. Καλπάσου. addit du Cange βοτάνης.

2. Ὀξύγγιν. Du Cange ὀξίγγιον χοίρειον.

3. Καὶ φέκλης. Du Cange male νεφέκλης.

4. Ὀπὸς Hæc in duo male dividuntur.

5. Ὁ οἶδας. Sic edidi, τὸ στυπτηρία enim per Characterem, qui στυπτηρίαν denotat, erat ſcriptum, & du Cangium edidiſſe ὁ οἶδάς ἐστι στυπτηρία notat Erud. D'Orville.

6. Ὄπτησις Non inveni.

7. Ὄλβος. Hæc non reperiri apud du Cangium notavit Cl. D'Orville, ſed pro ὄλβος legend. ὄλμος.

1. Πυ-

Π.

Πομφόλυξ ἐστὶν καπνὸς ἀσήμου.
Πυριφευκτόν ἐστιν αἰθάλη θείου.
Πυρίτης ἐστὶν σωρὶ καὶ μαγνησία.
Παμμελί ἐστιν ὕδωρ θείου.
Πίνος ἐστὶν ὁ ἔξωθεν βάπτων.
[1] Πυξίδες αἱ οἰκονομίαι, αἱ χρήσιμοι.
Πολύχρωμος πορφυρόχρωμος.
Πορφυρίτης ἐστὶν λίθος ἐτήσιος καὶ ἀνδροδάμας.
Παντόρευστός ἐστιν αἰθάλη, ἡ ἀπὸ πάντων ῥέουσα, τοῦτ' ἐστὶν τὸ ὕδωρ τὸ ἄθικτον.
Πέταλα τῶν στεφανοπλόκων εἰσὶ πυρίτης καὶ μαγνησία.
Προξίσας ἐστὶν [2] ἐν ὄξει βρέξας.
Παροξύνας ἐστὶν πυρώσας.
Πεφρυγμένης [3] ἐν ἡλίῳ ἐστὶν ἕξ ἡμέραις.

Πη-

1. Πυξίδες. Non adest.
2. Ἐν. du Cange omittit ἐν.
3. Ἐν ἡλίῳ. Du Cange ἐν χρυσῷ, scriptum fuit per characterem, inde varia explicatio.

1. Πί-

Πηλὸς ἡφαίστȣ ἐστὶν κριθή.

P.

1 Ῥίπεως ἐστὶν νίτρον πυρὸν ἀφόνιτρον.

Ῥέφεκλά ἐστιν κυκλάμιν☉.

2 Ῥίνημα χρυσȣ̃ ἐστὶν κόλλα χρυσȣ̃.

Σ.

3 Σίδιν ξηρῶν εἰσὶ τὰ ἔνϑ☉ τῶν αἰγυπτίων ῥοῶν.

Σφέκλη ἐστὶν ἀργυρȣ̃ καὶ σχίστη στυπτήρια.

Σάνδυξ ἐστὶν χρυσός.

Στυπτηρία ἐστὶν ϑεῖον λευκὸν καὶ ἄσκι☉ χαλκός.

Σαγ-

1. Ῥίπεως. Hanc Glossam se non inveniſſe adſcripſit Cel. D'Orville. τὸ πυρὸν forte latinum *purum*.

2. Ῥίνημα. Du Cange ῥίνισμα.

3. Σίδιν Non habentur hæc, forte quæ habet in Σίδια huc faciunt.

1. Σά-

Σανδαράχη ἐστὶν ὑδράργυρος, ἡ ἀπὸ κινναβάρεως.

[1] Σώματά εἰσι χαλκὸς, μόλιβδος, κασσίτερος, σίδηρος, ἐξ αὐτῶν στίμι κόχλος.

Σώματα δὲ [2] ἐν συνθέσει καλοῦνται χαμαιλέων.

Στροφὴ καὶ ἐκστροφὴ, καῦσις καὶ [3] λεύκωσις.

Σπόγγος θεσσάλιός ἐστιν καδμία, καὶ χρυσόλιθος καὶ ἱερὸς λίθος τὸ ἀπόκρυφον μυστήριον· τὸ αὐτὸ καὶ σποδὸς ἀχύρου καὶ σμάραγδος καὶ [4] σμιρίτης.

T.

1. Σώματα. Priora non habet. Sed post ἐξ αὐτῶν, nova paragraphus incipienda. στίμι κόχλος. Vid. du Cange in στίμι.

2. Ἐν συνθέσει. Du Cange ἐστὶν ἡ σύνθεσις.

3. Λεύκωσις. Du Cange λείωσις.

4. Σμιρίτης. Du Cange πυρίτης.

T.

Τίτανός ἐστιν ἄσβεστ⊛.

1 Τὸ κύριον ὄνομα τοῦ ὑγροῦ συνθέματός ἐστιν τὸ θεῖον ὕδωρ τὸ δι' ἄλμης καὶ ὄξους καὶ λοιπῶν.

2 Τὸ κύριον ὄνομα τοῦ στερεοῦ συνθέματός ἐστιν τὰ τέσσερα σώματα, κλαυδιανὸς, μόλιβδ⊛, καὶ ὑδράργυρ⊛.

Υ.

3 Ὑδράργυρ⊛ μετὰ αἰθάλων πηχθεῖσα λευκαίνει χαλκὸν καὶ ποιεῖ χρυσόν.

Υ-

1. Τὸ κύριον ὄνομα. Habet in Κύριον ordine præpostero post sequentia.

2. Τὸ κύριον. In voce κύριον hæc habet, sed omittit μόλυβδ⊛ & male sequentem paragraphum huic annectit.

3. Ὑδράργυρ⊛. Superioribus male adhærent, in voce κύριον; tum λευκαίνει vitiose.

1. Ἐ-

Ὕδωρ σκύθικόν [1] ἐστιν ὑδράργυρος.

Ὕδωρ θεῖον ἄθικτόν ἐστιν ὑδράργυρος πεπηγμένη μετὰ ἀλῶν.

Ὕδωρ κνίκου τὸ ὕδωρ τοῦ θείου τὸ ἄθικτον.

Ὕδωρ μήνης, καὶ ὕδωρ χαλκοῦ, καὶ ὕδωρ πύρινον, καὶ ὕδωρ ὑέλου καὶ ὕδωρ ἀργύρου καὶ ὕδωρ σανδαράχης καὶ ὕδωρ [2] ἀρσενίκου.

3 Ὕδωρ ποτάμιον, ὕδωρ μολύβδου ἐστὶν θεῖον καὶ ὑδράργυρος.

Ὑσωπόν ἐστιν ἀπόβρεγμα τῶν ῥυπαρῶν [4] ἐρέων.

5 Ὕδωρ ὑδραργύρου βαφική ἐστιν ἡ ἀπὸ κινναβάρεως γινομένη.

Ὑ-

1. Ἐστὶν ὑδρ. Du Cange ἐστὶν ἀρσένικον.

2. Ἀρσενίκου. Du Cange addit καὶ ὕδωρ ποτάμιον ἢ νεφέλη ἐστίν.

3. Ὕδωρ ποτ. Du Cange non habet ultima & adjunxit ὕδωρ ποτάμιον superioribus, turbatur hic ex sæpe repetita voce ὕδωρ. an ὕδωρ μολύβδου superioribus adjungendum.

4. Ἐρέων. Du Cange ἐρίων.

5. Ὕδωρ ὑδρ. Du Cange hic turbat.

1 Ὕδωρ ἀφροδίτης καὶ σελήνης καὶ ἀργύρου καὶ ὕδωρ ποτάμιόν ἐστιν θεῖον ὕδωρ καὶ ὑδράργυρος.

2 Ὕδωρ θεῖον ἄθικτόν ἐστιν τὸ εἰς τὸ λευκὸν σύνθεμα ἀπερχόμενον.

Ὕδωρ ἁπλοῦν τὸ ἀπὸ τριῶν θείων συνθέτων δι' ἀσβέστου.

Ὕδωρ τὸ ἀπὸ ἀσήμου λέγεται ἀφρὸς καὶ δρόσος καὶ 3 ἀφροσέληνον ὑγρόν.

Ὕδωρ θεῖον τὸ ἀπὸ ὑδραργύρου λέγεται 4 πετάσιον καὶ δράκοντος χολή.

Ὕδωρ θεῖον πεπηγμένον. 5 μεταβόλων ὑδράργυρός ἐστιν ἀπὸ κινναβάρεως τοῦτ' ἐστὶν ἡ τετρασωμία.

Φ.

1. Ὕδωρ ἀφρ. Hæc ſe non inveniſſe notat Summus D'Orville. mihi verba καὶ ἀργύρου gloſſema videntur ac proinde delenda, σελήνη enim idem eſt quod ἄργυρος.

2. Ὕδωρ θεῖον. Habet hæc du Cange in ὕδωρ χαλκοῦ.

3. Ἀφροσέληνον. Du Cange ἀφρίνιτρον.

4. Πετάσιον. Du Cange ἢ μεταρσίως, in ὕδωρ θεῖον primo loco.

5. Μεταβόλων. Du Cange μεταβολὴ & omittit κινναβάρεως Hæc Cl. D'Orville, ſed pro μεταβόλων forte legend. μετὰ βόλων. vid. ſupra βόλος.

1. Φα-

Φ.

Φέκλη τρυγία οἴνου ἡ εἰς τὰς πορφύρας προχευομένη ἄσβεσ☉.

Φύκ☉ ἐστὶν βάμμα ἔξωθεν [1] φαεινόν.

Φάρμακόν ἐστιν αἰθάλη [2] σωθεῖσα διὰ τῆς οἰκονομίας.

[3] Φρῦξον ἐστὶν ἡ ὄπτησον ἢ ξάνθωσον.

X.

[4] Χαλκοῦ σκωρία ἐστὶν χρυσάνθιον.

[5] Χρυσὸς ἐστὶν πυρίτης, καδμία, θεῖον.

Χαλκύδριόν ἐστιν ὁ [6] γινόμεν☉ χρυσὸς καὶ

1. Φαεινόν. Du Cange καὶ φαεινόν.

2. Σωθεῖσα. Du Cange συντεθεῖσα.

3. Φρῦξον. Sunt duo imperativi, ut supra in καῦσον.

4. Χαλκοῦ. Non inveni.

5. Χρυσὸς. Hæc non habentur apud du Cangium

6. Γινόμεν☉. DuCange in Appendice p. 195. ὁ λεγόμεν☉ male.

καὶ ἰωθεὶς ταῖς χειροπυγαῖς ταῖς ἀπὸ τοῦ θείου.

Χρυσίτης ἐστὶν τὸ σύνθεμα τῶν αἰθαλῶν.

1 Χαλκὸς ἰατρικός ἐστιν ὁ λευκανθεὶς· τὸ αὐτὸ καὶ θεῖον καὶ ψιμύθιον.

Χαλκοῦ ἱδρῶτες, ὁ ζωμὸς τοῦ χαμαιμήλου.

Χρυσόκολλα καὶ 2 χάλκειον ὕδωρ ὁ μολιβοχαλκός.

3 Χρυσοζύμιον καὶ ἐλύδριον καὶ χρυσοῦ κογχύλιον καὶ ἰὸς ἀσκίας θεῖον λευκόν ἐστιν.

4 Χρυσελήσιος λίθος αἱματίτης, χαλκοπυρίτης βρεντήσιος θεῖον ἐστιν ὑδραργύρου.

Χρυ-

1. Χαλκὸς. In Appendice p. 195.

2. Χάλκειον Du Cange χρυσοχάλκειον.

3. Χρυσοζύμιον. Melius du Cange χρυσοζώμιος. omittit ἐλύδριον p. 1769. sed p. 1768. hæc habet & alia adjungit.

4. Χρυσοπτήσιος. Bene videtur du Cange hæc in duo divisisse, habet vero βροντήσικος.

I. Μέ-

Χρυσὸς ὅλαι αἱ ψομαὶ καὶ τὰ [1] μέταλλα εἰσὶ τὰ ξανθωθέντα καὶ τελειωθέντα.

Χρυσοῦ [2] ῥίνημα, χρυσόκολλα καὶ χρύσανθος καὶ χρυσοζύμιον καὶ χρυσίτης καὶ χρυσοκογχύλιον, ἰός ἐστι καὶ θεῖον καὶ ὑδράργυρος.

Χαλκός ἐστιν τὸ ὄστρακον τῶν ὠῶν.

Χρυσόπτα εἰσὶν αἱ αἰθάλαι αἱ ξανθαί.

[3] Χαλκύδριον καὶ χυδράργυρος καὶ χολὴ παντὸς ζώου· ἰὸς ὁ τέλειός ἐστιν καὶ θεῖον καὶ χαλκὸς σελήνης καὶ ἤλεκτρον πλεονασάντων τῶν φώτων καὶ ἐπὶ τὸ ξανθὸν ἐρχομένων καὶ παγέντων ἐστὶν ὑδράργυρος ἡ ἀπὸ κινναβάρεως.

Χε-

1. Μέταλλα. Du Cange forte melius πέταλα. πέταλα & ὅλαι αἱ ψόμαι opponuntur, habebimus enim ψωμοὶ εἰσὶ τὰ μεταλλάσσοντα τῷ εἴδει.

2. Ῥίνημα. Du Cange ῥίνισμα & χρυσοζώμιον.

3. Χαλκύδριον. Non inveni.

Χελιδονία 1 ἐςὶν τὸ ἐλύδριον.

Χρυσὸς λέγεται τὸ λευκὸν, τὸ ξηρὸν καὶ τὸ ξανθὸν καὶ 2 χρύσια τὰ ποιοῦντα ἀφευκτοὺς τὰς βαφάς.

Χρυσόκολλα ὁ μολιβόχαλκος, τοῦτ' ἐςὶν ὅλον τὸ σύνθεμα.

Χρυσοῦ σφαῖρα, κρόκος κιλίκιος.

3 Χρυσοφοίτης αἰθάλη μετὰ χαλκοῦ οἰκονομηθεῖσα καὶ λειωθεῖσα καὶ ἰωθεῖσα.

4 Χαλκὸς κύπριος, ὁ κεκαυμένος καὶ πεπλυμένος· τέλος τῆς λευκώσεως καὶ ἀρχὴ τῆς ξανθώσεως.

Ψ.

1. Ἐςὶν Du Cange in appendice ἐπὶ

2. Χρύσια τὰ. Du Cange χρυσωτὰ.

3. Χρυσοφοίτης. Du Cange χρυσοφύτης in app. p 198.

4. Χαλκὸς. Ultima non habet Du Cange.

1. Τῷ

Ψ.

Ψωμοί εἰσὶ τὰ μέταλλα ὄντα [1] τῷ εἴδει.

Ψώμιόν ἐστιν τέφρα ὕδατι φυραθεῖσα, ἥτις ὑποστρώννυται τῇ καμίνῳ δακτύλου πάχος ἑνός.

[2] Ψάμμος ἐστὶν χρυσόκολλα.

3 Ψιμύθιον τὸ ἀπὸ μολύβου γενόμενον.

Ω.

Ὦχραι δὶ [4] οἶνο λέγονται βάσκανοι.

Ὠμὴ ὑδράργυρος ἡ ἀπὸ [5] μολίβου γινομένη.

Ὠτ-

1. Τῷ εἴδει. Du Cange τὰ εἴδη.

2. Ψάμμος. Non inveni.

3. Ψιμύθιον. Du Cange habet ψήμιθιν p. 1780.

4. Οἶνο. Du Cange οἰνελαίου.

5. Μολίβου. Du Cange μαγνησίας habet.

Ὠΐτης λίθος λεγόμενος καὶ τερένουθιν καὶ χρυσόκολλα.

Ὦχρα ἀττικὴ ἐστιν ἀρσένικον.

Ὦχρα ἀττικὴ ἐστιν ὁ κρόκος τοῦ ὠοῦ.

Ὠρόχαλκός ἐστιν ὁ νικαινὸς, ὁ διὰ καδμίας γινόμενος.

ΤΕ'ΛΟΣ.

CARMEN

Quod post indicem Auctorum toti operi præmittitur.

Τὴν βίβλον, ὄλβον ὥσπερ ἐγκεκρυμμένον
Ἔχουσαν, ἄθρει τήνδε, πᾶς μυσῶν φίλ☉·
Ἀλλ' εἰ θελήσοις τὰς πολυχρύσους φλέβας
Ταύτης ἐρευνᾷν, τὰς σοφῶς κεκρυμμένας,
1 Νό☉ τὸ φαιδρὸν ὄμμα πρὸς θείας φύσεις
Ὕψει διαίρας πανσόφοις εὐοπτίαις,
Οὕτω γραφὴν δίελθε τὴν σοφωτάτην,
Καὶ πλοῦτον 2 εὕρης γνώσεως ὑπερτέρας,
Ζητῶν, ἐρευνῶν τὴν τρισολβίαν φύσιν,
Μόνην φύσεις νικῶσαν ἐνθέῳ τρόπῳ,
Καὶ χρυσὸν αἰγλήεντα τίκτουσαν μόνην,
Τὴν παντοποιὸν, ἣν φρεσὶν μυσοστόλοις,

Θείας

1. Νό☉ Leg. Νοῦ. 2. Εὕρης. Leg. εὑρεῖς.

 1. Θεο-

Θείας ἐρασταὶ γνώσεως εὗρον μόνοι,
Ταύτην ἐφευρὼν, μὴ γὰρ ὅστις ἢ, φράσω,
Θαύμαζε νοῦν, φρόνησιν ἀνδρῶν ἐνθέων,
Ὡς δημιουργῶν, σωμάτων καὶ πνευμάτων
Πῶς ἔσχον οὕτως γνώσεως ὕψος μέγα,
Ψυχοῦν, ἀποκτένειν τε καὶ μορφοῦν ξένως·
Ὦ 1 θαῦμα τὴν ἄνασσαν ὕλην ὀλβίαν
Ἥπερ διεγνοὺς καὶ μαθὼν τὰς ἐκβάσεις
Αἰνιγματώδως ἔνδον ἐγκεκρυμμένας.
Ὁ νοῦς ὁ παγγέραστος, αἱ κλειναὶ φρένες
2 Θεοδώρου πλουτοῦντος ἐνθέοις τρόποις,
Πιστοῦ τελοῦντος δεσποτῶν διαστάτου,
Συνῆψεν, ἐντέθεικε συλλογὴν ξένην
Ἐν τῇδε βίβλῳ 3 πανσόφῳ νοημάτων·
Ὅνπερ 4 σκέπων φύλαττε χριστὲ παντάναξ.

Ἡλιο-

1. Θαῦμα. An leg. θαυμάστην.

2. Θεοδώρου. Videtur nomen eſſe illius, qui ſcriptores hos collegit ac in unum corpus congeſſit.

3. Πανσόφῳ. Ita ſcriptum, malim legere πανσόφων.

4. Σκέπων. Hoc verbum ab alia manu ſibi videri additum, adſcripſerat Cel. D'Orville.

1. Ἡλιο-

1 Ἡλιοδώρου Φιλοσόφου πρὸς Θεοδόσιον τὸν μέγαν Βασιλέα, περὶ τῆς τῶν Φιλοσόφων μυστικῆς τέχνης, διὰ στίχων ἰάμβων.

2 Σκῆπτρα γῆς μέδοντες, ὡς πᾶν ἐμφανὲς
3 Μυστηπόλοι ἔποντες ἄκρῳ δακτύλῳ
Καὶ πανσόφων ἐπῶν τε τὴν 4 γεῦσιν πᾶσαν
Ποθοῦντες 5 ἅψασθαι, ὡς μυούμενοι
Ἐγκυκλίου παιδείας ἐννοίας σοφὰς
Αἰνιγμάτων τε καὶ 6 προοιμίων 7 λόγον
Μαθεῖν σκοπὸν θέλοντες καὶ ἄκρως ἰδεῖν
Σοφιστικῶν τε κεκαλυμμένων φράσιν
Καὶ γνῶσιν ὧν ἔφησαν οἷα δὴ ἐπῶν
Πάσης τιμῆς κρίνουσιν ἀξίους πέλειν

Τοὺς

1. Ἡλιοδώρου. Vid. Fabricii Biblioth Græc. Tom. VI. p. 774.

2. Σκῆπτρα. Hic versus sic legitur apud Fabricium
Σκῆπτρα γαίης μέδοντες, ὡς πανέμφρονες.

3. Μυστηπόλοι. Fabr. Μυστιπόλοι.

4. Γεῦσιν. Fabr. γνῶσιν.

5. Ἅψασθαι. Fabricius ἅψασθαι μέν.

6. Προοιμίων. Fabr. παροιμίων.

7. Λόγον. Fabr. λόγους: sed æque parum recte se mihi habere videtur hæc lectio, si per Codices liceret, scriberem λόξων.

1. Ἐμ-

Τοὺς 1 ἐμπόνους φήσαντας αὐτῶν τοὺς πόνους
Καὶ δωρεῶν 2 πλήστων τε 3 πάντιμον χάριν
4 Νέμουσι καὶ τιμῶσιν εὐκλεῶς 5 πάλιν
Μάλιστα τοὺς ἄγοντας αὐτοῖς 6 τὸ γνήσιον
Ἐννοίας οἷον πρακτικῆς σοφιστικῆς
Ἐννοίας ἀρχαίων τε ῥητόρων σόφων
Ἠσκημένων μύησιν εἰς γνῶσιν πᾶσαν
Ἐπεὶ σὺ θειότατε καὶ σῶφρον μέδων

Versus aliquot e medio carmine.

7 Οὗτος δ' λευκὸς βότρυς εὐθαλὴς πέλων
Λειούμενος ταῖς χερσὶν οἶνον 8 βλυστάνει
Πυῤῥὸν μὲν ὥσπερ αἷμα γεύσει εὔκρατον
Εὔοσμον ἐξ οὗ βάπτεται ἡ πορφύρα
Τῇ κογχύλῃ μιχθεῖσα πόντιυ ἐκ μέσου

Ἐρυ-

1. Ἐμπόνους. Fabr. ἐμπόνως.

2. Πλήστων. Recte Fabr. πλείστων.

3. Πάντιμον. Fabr. παντίμων.

4. Νοῦσι. Recte apud Fabricium νέμουσι.

5. Πάλιν. Fabr. πάνυ.

6 Τὸ γνήσιον. Fabr. αὐτοῖς γνησίως.

7. Οὗτος. Fabricius l. c. p. 779.

8. Βλυστάνει. Fabr. βλαστάνει. nostri codicis lectionem veram arbitror.

1. Θε-

Ἐρυθρὰ ὥσπερ ἀτμὸς εἰς νέφος 1 θέσει.
Ἀνέρχεται γὰρ ἐκ θαλάσσης ἐκφάναι
Νυμφοστολούσης παρθένου Φαιδρὸν γάλα
Βρέφους νέου τεχθέντος εἰς διατροφὴν
2 Ἀδρυνθὲν ἔσται γὰρ τεκούσῃ 3 ζυγὸς
Ζευχθεὶς δὲ ταύτῃ αὖθις ὡς νικηφόρος
Ὀφθήσεται τὸ θῆλυ ἐκκαλούμενος
Πρὸς συμπλοκῆς ἕνωσιν εἰς συνουσίαν.
Ταύτης ἑνωθείσης δὲ Φαιδρῶς 4 ἄῤῥενι
Πρὸς δευτέραν πλοκήν τε καὶ μίξιν πάλιν
Ἔσται 5 ὅλης ἐκστιλβος ἀχλὺν τοῦ σκότους
Ὕλην γεώδη ἐκβάλλουσα εἰς τέλος
6 Καὶ μίγνυται εἰς ζεῦξιν οὐκ ἀφίσταται
Τῇ δευτέρᾳ πλοκῇ τε θᾶττον ἐκτελεῖ
7 Πρώτης κλειδὸς πληροῦσα ἔργον δευτέρας.

Ver-

1. Θέσει. Sic quoque legitur apud Fabricium, sed vide anne legendum θέει.

2. Ἀδρυνθὲν. Fabr. ἀνδρωθὲν

3. Ζυγὸς. Fabr. ὡς υἱὸς.

4. Ἄῤῥενι. Male apud Fabricium legitur ἄῤῥεν.

5. Ὅλης. Fabr. ὅλη.

6. Καὶ. Non differt Fabr. forte tamen leg. Κἂν.

7. Πρώτης. Fabr. Πρώτης κλειδὸς πλήρωσιν ὡς καὶ τὸ στέφος Λευκώσεω πληρῶσαι ἔργον δευτέρας.

Verſus ultimi.

1 Ὡς Χριϛοπάτραις ἔσι δόξης ἐμπλέοις
Ὑμνοῦντες, εὐλογοῦντες, αἰνοῦντες Θεὸν
Ὑπέρθεον 2 τοῦ φωτὸς ὄντα αἴτιον
Ζωῆς χορηγὸν καὶ θέλοντα 3 τοὺς βρότους
Λύθρωσιν εὑρεῖν ὥσπερ 4 ἐμπλακημάτων
Ουτως τυχεῖν μέλλουσαν εὔκλειαν πάλιν
Καὶ προσφέρειν λατρείαν αὐτῷ τῷ μόνῳ
Θεῷ λόγῳ σὺν πατρὶ θείῳ πνεύματι
Εἰς κυκλικοὺς αἰῶνας αἰώνων ἀμήν.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ Φιλοσόφου περὶ τῆς 5 αὐτῆς θείας τέχνης διὰ στίχων ἰάμβων.

Οἱ τῶν σοφιστῶν ἄνδρες ὥσπερ ῥήτορες

Εὐ-

Sed in apographo Dorvilliano inter duos ultimos verſus, ſpatium relinquitur, ut putem forte aliquid in codice deeſſe.

1. Ὡς Χρειςοπάτρεσις. Fabricius l. c. p. 781. pro χρειςοπάτρεσις apud eum legitur χρειςολά-τρεσις.

2. Τοῦ Fabr. τῶν.

3. Τοὺς βρότους Fabr. τοῖς βροτοῖς.

4 Εμπλακημάτων. Fabr. ἀμπλακημάτων.

5. Αὐτῆς. Male apud Fabrium Tom. XII p. 763. legitur περὶ τῆς θείας αὐτῆς τέχνης.

1. Φε-

Εὐδαιμονοῦντες ϗ βιοῦντες πανσόφως
Καὶ τὴν φύσιν δὲ γνόντες πάντων κτισμάτων,
Καὶ ποιότητα στοιχείων ὡς ϗ κρᾶσιν.
Καὶ συμπλοκὴν μαθόντες ἀλλήλων φέρειν
Εἰς ἕν τι καινὸν εἶδος εὐπρεπέστατον
Πάντη ξένον ϗ φαιδρὸν εὐειδὲς πέλων
Εἰς 1 φελείας κέρδος ὄνησιν φέρον
Τῇ συνθέσει ϗ πλεῖστον εἶναι ἐξ ἑνὸς
Πάντας βροτοὺς σοφιστὰς ὡς εὐγνώμονας.

Ex medio carmine.

Ἐκ γὰρ νέφους ἐκρεύσας ὡς ὕδωρ ῥέον,
Τῆς γαίας ἀρδεύσει πᾶν ὡς μέλαν σκότος,
Οὕτως ἑαυτὸν αὐτὸς ἐκλύει ῥᾷον·
Πιὼν δὲ νέκταρ οὗτος ἀθρόως νέκυς
Ἔσται βροτοῖς τὸν πλοῦτον ἐκκενῶν ὅλον,
Αὐτοῦ δι . . ὑπερεκτρέφονται ἐν βίῳ
Οἱ γηγενεῖς εὑρόντες τοῦ μυστηρίου
Τὸ θαῦμα ϗ πήξαντες, 2 ἄγρυρος τόδε

Γε-

1. Φελείας. Litera deesse videtur, forte legend. ὠφελείας vel ἀφελείας. 2. Ἄγρυρος. Leg. ἄργυρος.

Γενήσεται τὸ εἶδος, ἔκλευκος πάνυ
Μέταλλος 1 ἢ ἐκ γαίας ὐδὲν ἐκφέρει
Τοιῦτον ἄσπρον φαιδρὸν ἔκλευκον πάνυ·
Λαβὼν δὲ τῦτον αὖθις ὅνπερ σοι ἔφην
Δράκοντα λευκανθέντα ταύτῃ 2 δευτέρα
Λευκώσεως τῇ θεία λευκώσει στρέφε·
Σφάξας αὖθις 3 μαχαίρα θερμὴ τῦ πυρὸς,
Τὸ αἷμα ἔξαξον πᾶν, ἔκπυρον λίαν,
Ερυθρον ὡς Φλὸξ Φεγγίτης ἄπτων Φλόγα,
Βάψαι δορὰν δράκοντος ἐν τῷ αἵματι
Χυθέντι τῦ σφῶν ἐκ μέσου τῆς γαστέρος
Χιτῶνα λευκὸν κογχύλης εἰς πορφύραν
Βαφεὶς γὰρ ἔτος πυῤῥὸς ὡς ἡμαγμένος
Ἔσται ὅλος λάμπων πῦρ εἰς βαφὴν Φέρων.

Ulti-

1. Ἢ. forte ἦ certe & ἐκφέρει pro ἐκφέρεται. Certe nihil tam ſplendens pulcrum atque præalbum ex terra petitur.

2. Δευτέρα. leg. δευτέρᾳ.

3. Μαχαίρα. leg. μαχαίρᾳ θερμῇ.

1. Ἡ

Ultimi versus.

Πᾶν ἔκφυλον ϗ μηδὲν εἰς πρᾶξιν τελεῖν
Ἀλλ᾽ 1 ἡ θεῷ τὸν αἶνον οὕτως προσφέρειν
Τῷ ὄντι πατρὶ ἐκφύσαντι τὸν γόνον
2 Αὐτοῦ τε γεννηθέντι τῷ θείῳ λόγῳ
Συνεκπορεύτῳ ὄντι θείῳ πνεύματι
Νῦν πάντας εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀμήν.

στίχοι Σξε.

ἹΕΡΟΘΕΟΥ φιλοσόφου περὶ τῆς αὐτῆς θείας ϗ ἱερᾶς τέχνης διὰ στίχων.

Ἀπάρχομαι 3 προσπλέξας εὐφραδέστατον
Εἰπὼν λόγων πόνημα τοῦ ἰαμβικοῦ
Μέτρου φυλάττων ῥυθμὸν ὡς ϗ τοὺς πόδας,
4 Χώρας τόμης σύνταξιν εὐρύθμως λέγων·

Λα-

2. Ἡ leg. ἡ ut quoque edidit Cl. Fabricius T. XII. p. 763.
2. Αὐτοῦ. Sic quoque edidit Fabricius, malim tamen legere αὐτῷ.
3. Προσπλέξας. Forte περιπλέξας.
4. Χώρας τόμης. Forte Χώρας ῥαστώνης.

 1. Λα-

1 Λαβὴν πᾶσαν Φεύγων τε τ͂ Φιλοψόγων,
Καὶ 2 βασκάνων φθονηρὰς ἐκκλίνων ψυχῆς,
Ἀνδρῶν σοφῶν ἐννοίας ἐξηγούμενος,
Γνώμης 3 προοιμιῶδες ὡς αἰνίγματα
Φαίνοντα λόξως τῶνδε κεκαλυμμένως
Ῥηθέντα τ͂ σοφῶν τὸ πρὶν· ὄφρα γυμνάσω
Τὸν νοῦν τε 4 εἰς παιδείαν ἀῤῥήτων λόγων,
Ἄνωθεν ἐκθεῖν θᾶττον ἔλλαμψιν φάους.
Αἰτούμενος, πρὸς γνῶσιν ἀκριβῆ θέλων
Δέξαι τὸ δῶρον τοῦδε τοῦ μυστηρίου·
Ὅπερ θεὸς ποθοῦσι καρδίας πόθῳ
Καὶ ἀξίως 5 αἰθοῦσιν, 6 ἐνθέως νέμει·
Οὕτως γὰρ ἔσται ληπτὸς, εὔγνωστος βροτοῖς,
Ὁ κείμενος θήσαυρος ἐν ταῖς πανσόφοις

Τῶν

1. Λαβὴν. Poſſet quoque legi λώβην, ſed nil temere muto.

2. Βασκάνων. Forte pro ψυχῆς leg. ψυχὰς.

3 Προοιμιῶδες Forte παροιμιῶδες. Sed locus in gravi mendo cubare videtur, quem nolo audaciori conjectura tentare

4. Εἰς παιδείαν. Hic demum incipiebat Codex Cel. Fabricii vid. ejus Biblioth. Græc. Tom. XII. 763.

5. Αἰθοῦσιν. leg. αἰτοῦσιν.

6. Ἐνθέως. Forte εὐθέως.

1. Μέ-

Τῶν ῥητόρων σοφῶν τε δέλτοις ἐμπόνως·
Χριστοῦ θεοῦ νέμοντος ἐξ ὕψους χάριν.

Ex medio carmine.

Χρυσανθείης ἔκβλυσμα πηγῆς ἐκβλύσας
Λευχειμονούσης ἐκ σελήνης πρρσίδι
Λαχοῦσα τῆς ἑῴας ἡ ἀφροδίτη
Τοῦ ἡλίου ἔκλαμψιν αὐγῆς προσμένει.
Ἑρμῆς δὲ ὡς ἀλλοῖος ἄλλως δείκνυται,
Πρὸ ἡλίου βαίνοντε οὐ φαίνει ὅλως·
Καλύπτεται αὐτὸς δὲ τοῦ κρόνου 1 μένει,
Τὴν ῥῦψιν ἐκπέμπει γὰρ οὗτος ὡς νᾶμα
Πλύνει, καθαρτικῶς δὲ θᾶττον ἐκζέων,
Πυρὸς φορὰς τῆς ἐντὸς ἄρεως λάχων
Ζώνην τρίτην 2 ἔπος ὡς ἡμαγμένου
Εἴδους φέροντος αὔγας ἐκλάμπει σέλας
3 Μεθοὺς τετάρτη ὡς γίγας 4 ζων πάλιν

Φαί-

1. Μένει. Est tertius casus ἀπὸ τοῦ μένος.

2. Ἔπος. Obscura hæc verba & nisi insigniter fallor, corrupta. Sed experiar an divinus fiam, forte legendum εἴποις & ἐκλάμπειν.

3. Μεθοῦς. lege Μεθοῦς.

4. Ζων. Videtur legend. Ζώνη.

I. Ἕως

Φαίνει ὁ ἥλιός τε φῶς τούτοις νέμων
Ἐξ οὗ σελήνη ὥσπερ αὖ φωτίζεται
Νύμφη κεκασμένη γὰρ οὕτως φαίνεται
Ἐν ᾗ τὸ πανσέληνον εὑρήσεις τὸ πᾶν.
Μυστήριον τῆς λαμπρᾶς αὖθις εἰκόνος
1 Ἕως φόρου ἐν ᾧπερ ἐξανθῇ φυτόν.

Ultimi versus.

Ἐκ χειλέων ψυχῆς τε καρδίας πόθου
Εἰς κυκλικοὺς αἰῶνας αἰώνων ἀμήν. Στίχοι ΣΛ.

ΑΡΧΕΛΑΟΥ φιλοσόφου περὶ τῆς αὐτῆς ἱερᾶς τέχνης διὰ στίχων ἰάμβων.

Ἡ πάνσοφος καὶ θεία τέχνη τῶν σοφῶν
Τεχνεργικῶς ἔχουσα τὴν θεωρίαν
Σοφουργικὴν ἔντεχνον ἔνεργον φέρει
Πρᾶξιν σοφὴν τελείαν ἔργων ἔκβασιν
Πρᾶξιν· θεωρίας γάρ ἐστιν ἡ βάσις
Ὥσπερ ψυχὴ ἄτερ μένουσα σώματος,
Ἄπρακτός ἐστι, μηδὲν αἰσθητὸν τελεῖν.

Ex

1. Ἕως φόρου leg. ἑωσφόρου.

1. Κά-

Ex medio carmine.

Ταύτην λαβὼν φύλαττε σώματος δίχα
Ῥύψας μέλανσιν ἔνδον ὡς κεκρυμμένην
Αὕτη καλύψει κάλλος ἔκλαμπρον σκότει
Ῥείθροις [1] κάθε ῥεῶς χιόνα δ' αὖ [2] ψυχὴν
Τόντε ζόφον καὶ ἀχλὺν ἔκπλυνον πάλιν
Εἰς φῶς φέρων, ἄγεις γὰρ εἰς εὐοπτίαν
Ἀμηχάνου αἴγμης τε δόξης Φωσφόρου
Τὴν ἐμφωλεύουσαν εἰ ὅλως λάβῃς
Ἔνδον Φύσιν κάλυμμα σώματος πάχος
Ἔχουσαν ὡς τείχισμα μέλανσιν σκότους
Καὶ τοῦ γὰρ ἄρδην ἀχλὺν ὡς σοφὸς λύσεις
Τεχνουργικῶς λείων τε καὶ πλύνων πάλιν
Μὴ ἀπολλύμενος γὰρ τοῖς πολλοῖς κόποις.
Ἀλλ' εὐφυῶς κάθαρσιν [3] εὐκείως φέρων
Ποιῶν κυβερνῶν μὲν εἰς θεῖον νᾶμα

Καὶ

1. Κάθε. ῥεῶς. legend. καθαίρε ὡς.
2. Ψυχήν. Forte ψυχρήν.
3. Εὐκείως. Forte εὐκαιρῶς vel εὐκλεῶς aut εὐθέως.

Καὶ εἰς πῦρ εἰσάγων ἢ τῷ ἰωμενῷ
Καίοντι δ' αὖ ῥύπτοντι καὶ ὡς ἄργυρον
Δεικνῦντι καὶ πλύνοντι τοῦ σκότους μέλαν
Ὄψει τάχιστα ἣν 1 ποθεῖν ἰδεῖν θέαν
Καὶ εἰς θάλασσαν βάψας ἐν ῥείθροις πλέειν
Δείξεις κάτω τὴν οὖσαν οὐσίαν πάλαι
Ὠκεανόχρουν αὖθις ἐκστίλβων πλύνων.
Ἕως ἂν ἴδῃς γαῖαν 2 οἷα περνάμα
Λυθεῖσαν εἰς νέφος τε βαίνουσαν ῥᾷον
Ὀψουμένην θέουσαν ἐν ῥείθροις ὅλην
Μὴ δεικνύουσαν τῆς ὕλης τε παντελῶς
Ἀλλ' εἰ μόνον τὴν Φαιδρὰν εἰκόνος θέαν
Τὴν πολύμορφον λευκότητα ἣν ποθεῖς
3 Καθοπρίσασθαι καὶ θεάσασθαι ὅλην
Κατεμβατεύουσαν μὲν εἰς ὕδωρ ῥέον
Ὥσπερ 4 χρυσεκλαμπρόν τε καὶ χρυσήλατον
Νύμφην χρυσαυγὲς τὸ πρόσωπον δείκνυσι

Καὶ

1. Ποθεῖν. Leg. ποθεῖς.

2. Οἷα Leg. οἷαπερ νᾶμα.

3. Καθοπρίσασθαι. Leg. κατοπτρίσασθαι.

4. Χρυσεκλαμπρὸν. forte χρυσεκλαμπρὸς τε καὶ χρυσήλατος νύμφη.

1. Μέ-

Καὶ νήχεται στίλβουσα καὶ καλύπτεται
Ἐν τοῖς νείλου γλυκέσιν οἷα δὴ 1 μέλη
Ῥείθροις νικῶσα ἡλίου τε φῶς πᾶν
Φαίνει ἄνωθεν μηδ' ὅλως κρυπτομένη.

Ultimi versus.

Τῷ πατρὶ σὺν λόγῳ τε θείῳ πνεύματι
Εἰς ἀπείρονας καὶ κύκλους αἰωνίους
Ἀϊδίους αἰῶνας αἰώνων ἀμήν. Στίχοι τκϛ.

Principium

ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ περὶ εὐσταθείας τοῦ χρυσοῦ.

Τῆς δευτέρας πραγματείας 2 ἄρτι τὸν λόγον πεποιημένος, καὶ τῶν λίθων τὰς μεθόδους ἀφθόνως ἐκθέμενος, ἐπὶ τὴν τρίτην 3 εἴκω πραγμα-

1. Μέλη. Leg. μέλι.
2. Ἄρπ. Videtur legendum ἄρπον.
3. Εἴκω. Eleganter adſcripſerat Celeberr. D'Orville legendum eſſe ἥκω.

γματείαν, προδιηγούμενός τι χρήσιμον τῇ γραφῇ. ἐστὶ δὲ τοῦτο· 1 τὰ θειώδη ὑπὸ τῶν θειώδων κρατοῦνται. τὰ ὑγρὰ ὑπὸ τῶν καταλλήλων ὑγρῶν· τοῦτο μὲν τὸ προοίμιον ὁ ἐξ Ἀβδήρων 2 σοφιστὴς ἐν τῇ τετάρτῃ τέθεικεν πραγματείᾳ, δεικνὺς ὅτί αὐτό ἐστιν καὶ ὑγρὸν, κατάλληλον ὑγρόν καὶ θειῶδες. κ. τ. λ.

1. Τὰ θειώδη. Hic modo incipiebat codex Fabricii. vid. ejus Biblioth. Græc. T. XII. p. 761.

2. Σοφιστὴς. Democritus.

ΤΕ'ΛΟΣ.

I N D E X

AUCTORUM, QUI IN NOTIS AD PALLADIUM EMENDANTUR.

Actuarius. Pag. 4. 62
Ælianus. 70
Alciphron. 21. 36. 64
Alexander Trallianus 60
Antigonus Carystius 64
Aretæus Cappadox 18. 98
Aristænetus 16. 69
Constantinus Manasses 47. 88
Eunapius 86
Florus 71
Galenus 51
Glossæ Actuarii MSS. 68
—— Jatricæ MSS. 22. 59. 69
Hippocrates 12
Nonus 23. 60
Orpheus 46. 70
Palladius sæpe
Philostratus 20 35. 81. 82
Psellus 64
Rhazes 16
Rufus Ephesius 28
Themistius 17. 19. 85. 99. 101
Theophilus 34
Theophylactus Simoc. 3. 63

INDEX VERBORUM.

A.

Ἄδηλοι πόροι Pag. 32
Ἀδιαπνευστία 32
Ἀερώδης οὐσία 12
Αἷμα 20
Αἰτία προκαταρκτική 44
Ἀκρωτήρια 84
Ἁλυκὸν φλέγμα 26
Ἀμφημερινὸς 28. 64
Ἀνεκθέρμαντα ῥίγη 26
Ἀπόστημα 22
Ἀποτεφρῶσαι 82
Ἀχώρες 58

B.

Βήχιον 36
Βουβὼν. 44

Γ.

Γαγγραίνωμα 26
Γένη πυρετῶν 12
Γλισχρότης χυμῶν 32
Γλυκὺ φλέγμα 26

Δ.

Διάλειμμα καθαρὸν 78
Διαλείποντες πυρετοὶ ibid.
Διαστολὴ 38
Διατονοῦνται 40
Διαφοραὶ πυρετῶν 6
——— ἐπουσιώδεις. 2. 8. 10
——— οὐσιώδεις ibid.
Δικτυοειδὲς πλέγμα 32

E.

Εἰσβολὴ 34
Ἐκπλύεται 72
Ἑκτικὸς 58
Ἔμετος 36
Ἐναιώρημα 46
Ἐναῦον 88
Ἐνεὸν 30
Ἐνορμῶντα 12
Ἐπιβλισκομένα 58
Ἕρπης 22
——— μετ᾽ ἀναβρώσεως 24

Ἐρυ-

Ἐρυθρήματα 22
Εὐκρατῶσαι 52
Ἐφεψομένου 40
Ἐφήμεροι πυρετοὶ 44

H.

Ἡμιτριταῖος 74
Ἠπίαλος 26. 88

Θ.

Θερμότης 14
Θερμὸν ἔμφυτον ibid.
—— σύμφυτον 72
Θυμὸς 30

I.

Ἱδρῶτες 38
Ἴκτερος 22
—— μέλας 24
Ἰσχόντα 12
Ἰσχόμενα ibid.

K.

Καρκίνωμα 26
Καῦσος 22. 44. 54
Καταφορὰ πρὸς ὕπνον 36
Κοίλη φλὲψ 48

M.

Μαρασμὸς 60
Μελαγχολικὸς χυμὸς 24
Μύες σιαγονίται 40

N.

Νάπυ 30
Ναυτίαι 36
Νεῦρα 42

O.

Ὀξῶδες φλέγμα 26. 90
Ὀστρακῶδες ῥῖγος 76
Οὐσία τοῦ πυρετοῦ 4
Οὐσιώδεις διαφοραὶ 2

Π.

Πεμφιγώδεες πυρετοὶ 96. 100
Πέψις 30
Πίσση 10
Πλέγμα δικτυοειδὲς 32
Πληθώρα 20
Πόροι ἄδηλοι 32

Προ-

INDEX

Προκαταρκτικὴ αἰτία 44
Πρόνοια τῆς φύσεως 86
Πρόσκομμα 44
Πυρετὸς 4
—— ἀμφημερινὸς 28. 64
—— ἐκλυτὸς 58
—— ἐφήμερος 44
—— ἡμιτεταῖος 74
—— ἠπίαλος 26. 88
—— Καῦσος 22. 44. 54
—— μαρασμὸς 60
—— σύνοχος 20. 44. 84
—— τεταρταῖος 24
—— τριταῖος 22. 72
Πυρετοὶ ἀμυδροὶ 10. 100
—— Διαλείποντες 78
—— ὀξεῖς 10. 20. 98
—— πεμφιγώδεες 96
—— σφοδροὶ 10
—— χρόνιοι ibid.

Ρ.

Ρίγη ἀνεκθέρμαντα 26
Ῥῖγος ὀστοκοπῶδες 76

Σ.

Σημείωσις 2
Σῆψις 28
Σιαγονίται μύες 40
Σκίρρος 24
Σκορδινισμὸς 34
Σκόροδον 30
Στέγνωσις 28. 30
Στέρνα 86
Σύνοχος 20
Συστολὴ 36

Τ.

Τεταρταῖος 24
—— ἀκριβὴς 76
Τίτανος 58
Τριταῖος 22
Τρόμοι 82. 84

Υ.

Ὑαλῶδες φλέγμα 26. 90
Ὕλη ἡ ποιοῦσα τοὺς πυρετοὺς 10

Φ.

Φ.

Φαγέδαίνωμα 26
Φλέγμα ibid.
Φλεγμονὴ ἐρυσιπελατώδης 56
Φρίκη 82
Φροντὶς 30
Φύσις ἰατρὸς ἀγαθὸς 86

Χ.

Χάσμη 34. 40. 42
Χολὴ 22.

INDEX

RERUM MEMORABILIUM.

A.

Abscessus Pag. 23
Acida pituita 27. 31
Allium 31
Ardens febris 55
Aridæ febres 97. 101

B.

Bilis flava 23
Bubo 45

C.

Calor facillime ex humoribus ad spiritum transmeat 15
—— præter naturam idem quod febris ibid.
Calx 61
Carcinoma 27
Causæ febrium intermissionis tempore in musculis delitescunt 91
Constipatio 29
Contenta 13
Continentes febres oriuntur a fervore sanguinis in vena cava contenti 49
Continentia 13
Continentium febrium materia intra vasa 65
Corporis meatus obscuri 33

D.

Diariæ febres quæ minus pertimescendæ, quæ vero magis 49. 51
—— solius spiritus sunt affectus 45
Diariarum febrium proprium 49
Diastole 39
Differentiæ accidentales 9. 11

Dif-

Differentia essentiales ibid.
Dolores capitis quomodo fiunt 43
Dulcis pituita 27

E.

Epiala febris 27. 89
Erysipelatosa inflammatio 57
Exquisita quartana 77
——— *tertiana* 73

F.

Febris 5
— *differentiæ* 7
— *essentia* ibid.
— *materia* 11
— *naturæ providæ effectus* 89
Febre ardente correpti caput sibi peruri queruntur 55
— *frigidis delectantur* ibid.
Febres plurimæ a bile generantur 57
Febrium causæ 29
— *genera* 13
Febris ardens 23. 55
Febris ardens quomodo solvi solet 57
— *arida* 97. 101
— *continens* 21. 49
— *diaria* 45
— *diuturna* 11. 21
— *epiala* 27. 19
— *flatulenta* 97. 101
— *hectica* 59
— *marcor* 61
— *mitis* 97. 99
— *mordax* 97
— *obscura* 71. 97. 101
— *quartana* 25
— — *exquisita* 77
— *quotidiana* 29. 65
— *semitertiana* 75
— *tertiana* 23. 73
— *vehemens* 11
Flava bilis 23

G.

Gangræna 27

H.

Hectica febris 59
Hecticæ proprium post alimenta augere calorem ibid.

Herpes 23
— *cum erosione* 25
Horrores 83
Humores difficilius inflammantur quam spiritus 15

I.

Icterus 23
— *niger* 25
Impetum facientia 13
Intermissionis tempore causæ febrium in musculis delitescunt 91
Intermittentes febres 79
Ira 31

L.

Lassitudo nimia febris causa 31
Longitudo paroxysmi exquisitæ tertianæ est horarum duodecim 73

M.

Marcor 61
Meatus corporis obscuri 33
Medici officium 95
— *primus scopus qualis debeat esse* ibid.
— *secundus scopus* ibid.
Medicum peritum quid scire oportet 93
Melancholicus succus 25
Motus animæ 31
— *corporis* ibid.
Musculi maxillares 41

N.

Naturæ providentia 51
Natura tanquam optimus medicus sæpe agit ibid.
Nausea 35
Nervi cum madefiunt, laxantur 43
Nulla causa sine patientis opportunitate agere potest 17

O.

Officium Medici emendare errores qui fiunt circa corpus 95
Osci-

Oscitatio 35. 41.
Ossifragus rigor 77

P.

Pandiculatio 35
Partium solidarum substantia crassissima 15
Phagedænæ 27
Piper 31
Pituita 27. 91
—— *nisi putrescat, febrem non accendit* 29
Plethora 21
Plexus retiformis 33
Providentia naturæ 17
Pulsus in febribus ardentibus quales 57
—— — *continentibus* 53. 55
—— — *Hecticis* 54
—— — *Marcore* 65
—— — *Quartanis* 79
—— — *Quotidianis* 71
—— — *Tertianis* 75
Pulsus invasionis febris index 37
Putredo febris causa 33

Q.

Quartana 25
—— *exquisita* 72
Quartanarum materia extra vasa 67
Quotidiana febris 29. 65
Quotidianarum materia extra vasa 67

R.

Retiformis plexus 33
Rigor ossifragus 77
Rubor cum tumore 23

S.

Salsa pituita 27
Sanguinis eruptione e naribus solvitur febris ardens 57
Sanguis redundans 19
Scirrhus 25
Scopus Medici 95
Semitertiana 75
Signa insultus febris 35
Sinapi 31
Solidarum partium substan-

stantia crassissima 15
Spiritus facilius inflammantur quam humores ibid.
—— substantia tenuissima 15
Substantia aërea 13
—— tenuis facilius quam crassa alteratur 15
Sudor 39
Systole 37

T.

Tertiana 23. 73
Tertianarum materia extra vasa 67
—— paroxysmus quam longus 73
Tremores 83. 85

U.

Urina in febribus ardentibus qualis 57
—— —— continentibus 53. 55
—— —— quartanis 79
—— —— quotidianis 71
—— —— tertianis 73

V.

Vena cava 49
Vitrea pituita 27. 91
Vomitus 35.

F I N I S.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

Pag. 12. pro Ἱστέον leg. Ἱστέον post ἀναφέρει pone,

ἐν τε lege ἔντι

14. καὶ ῥάσῃ l. ῥάσῃ.

24 in not. εἴη. l. εἴη.

32. ἄδηλοι πόροι. Cassio in Quæst. Medicis Probl. LX p. m. 48. εἰ λόγῳ θεωρητοὶ πόροι dicuntur, ubi vid. Gesnerus.

62. not. 2. *post* leg. νυς ζόντων *adde*, ut hoc quoque observavit Erud. Freind. Hist. Med. p. m. 150.

64. Τῶν ὅλων δυνάμεων Recte vertit Charterius *omnibus facultatibus*. Potuisset tamen vertere *totis* æque recte, nam sic quoque Latini totum dicunt pro omne. Lat. Pacatus Drep. in Panegyrico p. m. 230. *Huc huc totas pii vates doctarum noctium conferte curas, hoc omnibus linguis literisque celebrate*

Pag. 76. ὀστοκοπώδης ῥῖγος. Qualis sit hic rigor docuerunt Gorræus, Castellus & Blancardus, quos vide.

T Y P I S

JOANNIS WILHELMI DE GROOT.